

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectura super quinque libros Decretalium

Nicolaus <de Tudeschis>

[Basel], 1481

De arbitris

[urn:nbn:de:bsz:31-315896](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-315896)

De arbitris. Rubrica.

Rubrica ista pertinet ad precedentes res b ordine
Sup visum est de pparatorijs iudicioz mento d ipis
iudicijs erat videndū. qz arbitria sunt redacta ad in-
star iudicioz. vt. l. i. ff. de arbi. pmissit pparator ista res
ita cōiter pnuat q pnuatio mibi nō multū placz qz
fm b debuisset ista res seq titulū de iudicijs cū iudi-
cia sint digora et id qd est redactū ad istar dz seq ar. in
regula accessorij. de re. iu. l. i. vi. tñ in codice et. ff. serual
iste ordo. nā pmissit ibi titulus de arbitris. et postea se-
quit de iudicijs. vñ ego ppetenti pnuarem sic. Sup
visum est de officijs diuersoz iudicū tam ordinarioz
qz delegatoz et de quibusdam alijs in quibus officij iudi-
cis versat. qz arbitri sunt quāmodo iudices cū assu-
mant ad pntōes sedandas merito post tractatū de
officij iudicū posuit in fi. libri tractatū de arbitris in
quo tractat de officio ipoz arbitroz et in quibus eoz po-
testas vsat. Et qd sit arbitriū dicit vt nō. p. Inn. et alios
in. c. qntaualis. de iur. iur. *Vobis bōaz*

Ane et infra

ne est
et p alia vba p̄t general? sic sū
mari. Arbitri sunt in dispari nu-
mero assumēdi et eis discordan-
tibus stat snie maioris ptis. b
d. nō. i. ibi ex cōi placito q

ppromissum dz pcedere ex libera volūate p̄mittē-
tū. nō em̄ dñt p̄tes p̄pellī ad p̄mittēdū nec etiā p̄t
arbitr p̄pellī ad acceptandū p̄ postq̄ acceptant p̄pel-
lī p̄nuāciare vt i. l. iij. ff. d. arbi. est q̄ a p̄ncipio p̄promis-
sum libez tñ ex pte p̄tū qz arbitri assumēdi. An at all
quo casu q̄s possit cogi ad p̄promissum dicit q̄ sic. nā i
arbitros iuris q̄ p̄pellī p̄promittere idē est vbi cūqz
ius decemīt vt disponit vt fiat p̄promissum p̄done exm-
plū in. c. suscipitōis. de offi. dele. et i. c. ab arbitris et qd
ibi nō. c. ti. li. vi. ad idē. l. cū spālī. l. d. iudi. cū si. ex q̄
bus inferi valere statutū vt iter certas p̄sonas seu i certis
caus fiat p̄promissuz. nā si ius b̄ ponit in quibusdā cali-
bus ita statutū p̄t disponē cū statutū sit ps iuris ciuil.
vt i. l. oēs p̄tī. et qd ibi nō. ff. de iusti. et ia. et. i. d. i. ius
ciuile. tene tñ mēti vñ dicitū nōbile Jo. an. i. c. pia. de
excep. li. vi. vbi dixit qz arbitri iuris nūqz assumūt nisi
in calibus a iure exp̄ssis. p̄ tu vide glo. nō. in. c. statutū
p̄ p̄n. de p̄scrip. li. vi. q̄ vult idē esse i calib? p̄lib?

Nō sedo q̄ plati p̄nt p̄promittere in negocijs ec-
clasticis quod intellige vt nō. in. c. puenit. et in. c. cū
tempe. e. Tercio nō p̄siliū hui? .c. vt arbitri semp
assumantur in dispari numero. nam de vno l' de trib?
dixit hic causa exempli exp̄plicando numez dispares
et b̄ ideo qz hoies sunt faciles ad dissentiendū. vt i. l.

item si vnus. §. p̄ncipaliter. ff. eo. et p̄sertim arbitri q
p̄muniter sunt p̄patres et amici p̄tūz. vñ si eligerentur
in pari numero de facili non est dari maiorem partē
in sententia. Si tñ istud p̄siliū legis non obseruat sed
eliguntur in pari numero tenet p̄promissum vt in. c. se.
et in. c. inotuit. j. eo. et in. d. l. item si vnus. et si non pue-
niunt p̄pelluntur eligere terciū vt ibi et in. c. cum spālī
de appel. Ultimo nota qz sicut in iudicijs ita in ar-
bitris standum est sententia maioris partis p̄cor. l. si i
tres. et. l. item si vnus in fi. ff. eo. Et pondera tex. in eo
qz appellat laudem arbitroz in sententiam et dicit qz dī
citur sententia largo modo nam p̄prie nō est sententia
qz arbitri non habent iurisdictionem vt dicit tex. in. l.
qd d̄go in. §. ex compromisso. ff. ex qui. cau. iro. infra
facit qd le. et nō. in. l. i. l. de arbi. Ex quo dicerem qz
in materia restringibili app̄latōe sententia non veniret
sententia arbitroz vnde si canet statuto qz de qlibet
sententia debet solui certum qd non habebit locum in
sententia arbitroz. et vide nō. bar. in. d. §. ex compro-
misso. In glo. si. ibi duoz sententia p̄nt terciū. p̄-
vera bene glo. ad hoc em̄ vt valeat sententia duoz ex
tribus requirit p̄ntia terciū. tempe sententia. et sic facit
ista glo. pro opi. bar. in. l. duo ex tribus. ff. de re iudi.
p̄tra opi. Inno. in. c. rymaldus. de testa. vbi singulari-
ter dixit qz si tercius arbiter fuit p̄ns in disputatoe sup
merita cause et dixit qz quid voluit nunqz tñ potuit re-
liquos duos in suam opi. adducere qz tenebit sententia
duoz terciū absente qz hoc casu p̄ntia terciū nihil vtili-
tatis poterat adducere cū iam oia acta cause fuerant ex-
aminata per om̄es. p̄sentia em̄ terciū requiritur sc̄dum
cum qz forte posset adducere alios in suam sententiaz
vt innuit tex. in. d. l. itē si vnus. que rō cessat in casu no-
stro. Sed bar. vt dixi tenuit p̄trarium quia non est illa
sola ratio nullitatis p̄ etiam defectus p̄tātis qz cum cō-
promittitur in tres om̄es recipiūt p̄ntem iudicandi et
habent exercitiū p̄ parte. ad qd facit qd nō. glo. in. c.
prudenciam. de offi. dele. Ideo data absentia vnus tē-
pore sententia non p̄mittit tota p̄tās in sententia duoz
sed qñ sunt om̄es p̄ntes ibi est tota p̄tās et id qd fit a
maiori pte fingit factū ab oibus. vt in. l. qd maior. ff.
ad munic. et in. c. i. de his q̄ si. a ma. p. ca. Jitē tex. in. d.
l. duo. dicit qz nō valet sententia duoz qz oēs iusti sūt
iudicare. et hāc opi. sequor. Et qz terci? volens p̄corda-
re de facili poterit inficē p̄tēz alioz nō pueniendo cūz
eis in eodē loco tpe snie fuit statutū p̄ ius canonicū
vt si tercius monitus a duobus nō vult adesse nec alle-
gat legitimā cām absentie qz p̄nt duo pcedere sine ter-
cio. de quo dicit vt habes hodie tex. in. c. j. eo. ti. li. vi. et
dicitatis esse qz duo pueniāt in eandē sententia sine ef-
fectualiter siue re et verbo. qd declara vt habes hodie
pulchrū tex. in. c. i. eo. ti. li. vi. *Nicolaus Abb.*

On sine Non valet arbitrium simo-
niacum vel dolosum. v. sum
ma latius sic. fm qd intelligo. Nullu est ar
bitrium seu arbitramentu puenens pactis p partes no
remissibile. In pma pte ponitur facti narratio. in scda
cause pmissio. ibi qm igitur. No pmo q in ecclesia
pnt pstitui. capellanie ppetue ita q capellani ibide isti
tuti nequeat ad solam voluntatem plate remoueri et h
est ppruum cuiuscunqz bnficij ecclesiastici. de bnt enim
eile ppetuo no exite ca legitima pparois. vt i. c. ad bec
de offi. vica. et. lvi. di. satis puerum. secus aut vbi ad
tempus institueretur qd capellanus. nam talis appellari
debet vicarius temporalis nec dr hre titulu in ecclesia d
quo vide quod le. z no. in de. vnica. de offi. vica.

No scdo q nepos pt habere bnficium patru vel
annuali. pcor. c. ex pte. de offi. dele. et. c. accedens. de
accu. z d tali nepote pt itelligi iste tex. fm doc. nam ne
pos ex filio non pt succedere in bnficio aui. e notetur
successio in ecclesia dei vide tex. iuncta gl. in. c. ad extir
pandas. de si. pl. et dic vt. j. no. Et ex isto tex. z iuribus
pmo allegatis no q appellatõe nepotis venit filius fra
tris vel sororis et h est ex pmoni vsu loqndi. et sic ca
pitar in. c. i. qbus mo. seu. amitti. colla. x. vbi exponit
nepotes. i. fratris filius. pprie tñ dr nepos ex filio vel fi
lia. percutus. vt in. l. i. iurisdictio in. §. nepos. ff. de gradi
bus. et de hac materia vide p Jo. an. in. c. fundamenta
de elec. li. vi. vbi no. voluit q licet in materia odiosa ap
pellatõe nepotis non veniat filius fratris mero iure in
specto. tñ p pmonē vsu loquendi pprehenditur talis
nepos qntumcuqz materia sit odiosa. z h dictu semp
secutus sui quicqd senserit fre. in pparium in pslis su
is. pslis. xxxvii. nam in omni dispõe qntu cuqz odio
sa z restringibili face debem? interpretatõem fm cõem
vsu loqndi. vt no. gl. in. c. nonnulli. de resq. z hoc. in
c. olim. de v. sig. et bar. in. l. omes ppli. ff. de iusti. z in.
facit tex. cu gl. in. c. ex lris. el. i. d spõ. et tex. in. l. lab eo
ff. de supel. lega. cum si. Nota tercio ibi ibidem o
dianit. q pt qd ad cautela pcurare sibi plures collatõ
nes seu institutões eiusdem bnficij. nec p scdam videf
renunciare pme cõcor. tex. in. c. post electõem. de pces.
pben. et est hoc tutu quando qd dubitat de validitate
pme collatõnis. et tene menti istum tex. z illu. No
ibi extra pñciam exulans. argu. optimu. q exulans
extra locu bnficij et sic non valens facere in beneficio
residentiam non debet pñari beneficia nec redditi
bus ipsius bnficij. et hoc satis sentit Innocentius.
hic z intelligo quando sine culpa sua exulat. ad quod
vide bonum tex. in. c. quanto. lxiij. di. et quod legit et
no. in. c. bone el. ij. de posta. prela. per Inno. in. c. h. d
no. ope. nunc. facit. c. vnicum. de cle. non resi. li. vi. pro
pe finem. Ad idem quod no. bar. de ciuib? exulatib?

in. l. omnes populi. ff. de iusti. z iure No qto q
ppmitteres pnt se iuramento astringere ad obseruantia
arbitrij. pcor. i. c. cu tpe. j. eo. an h pcedat indistincte
pserim de iure civili dicam j. cu glo. Quinto nota
et tene menti q pmissum factu ab exulante z inopia
suam sustinere non valere tenet mero iure dūmodo ar
bitriu no possit notari aliq extrinseca iniquitate. z pl
videf pbare iste tex. q etiaz valeat pmissum d rebus
q sunt in loco vbi tute morari no pot. Sexto nota
fm vnum intellectu q clericus bnfico spoliat? pot sup
illo beneficio pmittere. hosti. tñ hic videf velle q de
rigore iuris tale cõpromissum no valet. ar. i. l. sollicito.
de resi. spo. ff. de equitate tale arbitriu sustinet. vt hic.
sed mihi dictu suam non placet vide indistincte tenerē
q de tali re subtracta pot fieri pmissum taz i arbitros
z in arbitratões. z respectu arbitroz pbo hac rone.
queadmodum de re subtracta pot spoliat? in iudicio li
tigare vt in. c. sup b de renū. c. z. ita et i arbitros pp
mittere cu arbitria sit redacta ad istar iudicioz. vt i. l. i.
ff. de arbi. respectu vero arbitroz pbat sic. sup res btra
cta no pphibetur qd ppositionē facere. iuxta no. p Inno.
in. c. sup b pall. ergo pot pmittere in aliquos tanqz
in arbitratões. cu arbitramentu sit qdā ppositõ. vt in
au. si vero. l. de indi. et in corpore pñ sumitur. si i au.
et disse. iudi. no. Inno. in. c. quinquauallis. de iureiu. no
ob. c. sollicito. quia loquit in spoliato renūciante. et dic vt
ibi. Nota septimo ex b et ex tex. q sup bnfico spua
li pot fieri pmissum pcor. c. ex pte. j. eo. et. c. nisi. de
pben. dz tñ fieri pmissum in clericos et no i laicos. vt
j. c. ptingit. j. e. In gl. i. ibi cõfirmavit. meli? dicit fm
doc. approbavit. z forte b dicunt ex eo q ille q confir
mat debet esse superior. z possit intelligi iste tex. pprie
vt loquat q iste successor ordinavit itez vlam. i. de no
uo ad. cautela instituit eum in capellanu. z intellige q
iste rector habebat ad hoc ptatem de iure spali de quo
tñ vide qd generaliter dicam in. c. cu ecclesia vulterana
de elec. vbi tractabo ad quem spectet generaliter bene
ficioz collatio. In glo. ij. ibi no tenuit. z ex hoc di
xerunt quidam q dolus fuit hic causa infringendi arbi
trium. f. l. z hoc dictum sit vez in se. qz pbatõ. q dolus
dedit cam pmissio debet pmissum et qquid ex
eo secuti est infringi tñ no pbatõ h nec iste dolus fuit
hic ca infringendi arbitriu. nam papa in decisione cau
se no fundat se sup illo dolo. sed solum sup negcia arbi
trorum in pñciando. Aduerte tñ q licet dolus det
cam cõpromisso non tñ p b cõpromissum est nulluz
ipso iure. qz fm omnes dolus dano cam ptractu stri
cti iuris non inducit nullitate ipso iure f ppetit exceptõ
doli. vt in. l. dolo. l. de inuti. stip. et no. glo. in. c. ena
dilecti. de emp. z ven. f pmissum est ptractus stri
cti iuris. vt insti. de actio. §. actionu. et colligit ex nota

tis in. c. cum venerabilis. de excep. vbi enumerantur p
glo. que sunt actōes bonafidei et que sunt stricti iuris
In glo. in ver. sacramentū ibi in arbitro. phibetur.
nō. glo. p intellectu auē. decernimus. hic allega. vult
enim q illa auctoritas. debeat intelligi etiā in iuramē
to ptium. et ob hoc dixerūt qdam q istud pmissū
hic non tenuit. qz interuenit iuramentū cōtra legis p
hibitiōnem. alij intelligunt illam auē. de iuramento ar
bitroz et nō ptium et hoc sentit Gino. h. f. cōter glo. et
doc. iuris civilis intelligunt illam auē. generaliter tam
in iuramento arbitroz qz ptium. vt neqz arbitri neqz p
tes debeant iurare sup cōpromisso. dicit tñ ista glo. q
si fuerit iurātū nihilominus seruandū est iuramentum
dūmodo arbitriam sit licitū. et nō bene h dicitū pro li
mitatiōne illius auē. f. bar. ibi dicit q etiam de iure ca
nonico nisi aliud foret expressum tale iuramentū nō li
gāt. qz cum lex inbibeat iuramentū in cōpromisso iu
rans in ptarium peccat mortaliter. qz venit ptra pce
ptum legis. vt i. c. h. de ma. et obe. ergo iuramentū nō
est obseruandū. qz non ligat ad peccatū. vt in. c. quāto
de iurā. sed pfecto bar. dixit ptra istum tex. et ptra. c.
cum tpe. eo. vbi papa mandat ptes pelli ad obseruā
tiam huius iuramenti. si arbitriū suū alias est licitū nec
ar. suum militat pmo quia lex civilis non p̄t impedire
obligatiōem iuramenti cū iuramentū dirigatur in deus
vt in. c. debitor. de iurē. scdo et fortius firmo tibi
istam regulam p verissima quantumcūqz iuramentū
phibeat a q̄cūqz. l. etiam canonica vel diuina. tamen
si illud q̄ iurat non ptinet in se peccatū tenetur em iu
rans obseruare iuramentū lz peccauerit in iurando. et
h. pbo tibi p tex. aptum in. c. et si christus de iurā. rō.
et in. c. mouet. xxiij. q. i. dixi plene in q̄dam disputatiōe
que incipit stante st. turo. vñ bal. recte fuit locutus i. d.
auē. decernimus. dicens q quo ad priuilegiū actōis
vt non nascatur actio standū est hodie iuri civilī. sed
quo ad hoc vt iurans p̄pellatur ad obseruantiā p cen
suram ecclesiasticam standū est iuri canonico. rō diuer
sitas fm eum est. qz censura ecclesiastica est de iurē ca
nonico. f. actio pducitur a iure civilī. quasi velit dicere
q cum de iure civilī p̄us daretur actio ex cōpromisso
iurato. vt in. l. ne in arbitris. l. eo. potuit idem ius ci
tile impedire natiuitatē actōis quam pduxit qd vidē
fecisse in auē. decernimus. f. nō potuit lex impedire cen
suram ecclesiasticam. nec validitatē iuramenti. mihi plz
q habito respectu ad ius civilē hodie non producat
actio ex cōpromisso iuramento vallato vt voluit bal. f.
habito respectu ad ius canonicū et ad diuinum diceret
q pducitur actio. qz ex quo ius canonicū et diuinum
magdat indifferēter iuramenta debere seruari competit
actio. vt in. l. vnica. ff. de p̄di. ex le. de quo tñ vide qd
plene dixi in. c. cum venissent. de insti. vbi plene tracta

ni an ex iuramento oriatur actio. Conclunde ergo q ius
civile seruandū est inquantū aliquid p̄ducit seu aufert
sine peccato. et sic credem q si arbitri inique fuit ar
bitrius non facit litem suā ex quo interuenit iuramē
tum. nam h voluit iste tex. sing. in. d. auē. decernimus.
et sequunt p̄muniter doc. lz alias arbitri facit litē suā
iuste in. l. i. ad. vt in. l. h. ff. si mens. fal. mo. dixit. p. bar.
in. l. h. ff. de va. et extraor. cog. f. quatenus ex nō obser
uantia iuramenti iminet peccatū succedit ius canoni
cum q debet p̄pellere ad obseruantiā iuramenti. vt h. i.
c. cum tpe. eo. Item dicit q etiā d iure civilī p̄promis
sum iuratum t3. qz auē. illa non infringit p̄promissum
sed disponit vt non det actio p̄us sicut et q arbitri nō
subiaceat alicui pene vnde non possum dicere ex mul
tiplici capite q hic arbitriū infringat. p̄pter iuramen
tum imo cōualidat si alias est equū vt hic in si. In
glo. in v. fauente in si. nō. glo. q cōtra istam arbitri
iudicantis p̄gram seu fordes competit exceptio doli.
glo. non allegat tex. f. tu vide aptum in. l. arbitroz q
est. l. iij. l. e. Et occurrit notabilis q̄stio. nunqd suffi
at solus dolus arbitri an requiratur q cōcurrat etiam
dolus aduersē ptis. nam videtur q solus dolus arbi
tri non sufficit vt possit excipi de dolo cōtra partes pe
tentem executōnem qz dolus vnus non debet nocere
alteri. facit regula nemo. de re. in. li. vi. et hanc opi. ter
nucunt quidam vt refert glo. in. d. liij. Sed glosator
tenet in contrariū qz pars petendo executōnem arbitri
doli saltem tunc dolo facit. ideo p̄t excipi cōtra eam.
hec opi. mihi placet et adduco tex. iudicio meo aptum
in. l. non distinguemus. in. §. cum quidā. ff. eo. vbi ex
solo facto arbitrozum qz voluerunt iudicare licz fuerint
allegati suspecti competit exceptio doli cōtra partē pe
tentem exceptōnem talis arbitri. et est ille tex. singula
ris in alio q̄ snia lata ab arbitro requisito t3 licz cōpe
tat exceptio doli cōtra illam. et h. ex eo qz agitur nō ex
snia sed ex stipulatu. secus aut est in snia iudicio. qz ex
quo est l̄ime recusatus est suspensa sua. iudicio. ideo
nō valet qd postea facit. nam vbi agit ex snia et nō ex
p̄missione. d. h. vltimo vide qd dixi in. c. cum sp̄ali. de
app. et hec cā de qua in gl. potuit esse cā infringēdi ar
bitriū. de quo in tex. nam iste tex. in. v. qm. fundat se
sup negcia arbitroz nō exp̄mens sp̄em neq̄cie. vñ per
Gino. sup vbo negter arbitros. ponit istū intellectū
puta dicit ip̄e q p grām volentes fauere alteri parti ar
bitrati sunt. nam et ista causa fuit exp̄ssa in narratiōe fa
cti. potest tex. et aliter intelligi vt dicit cum glo. se.

In glo. in v. qnqz marchas ibi et ideo arbitriū nō
valuit pondera gl. ex qua colligit alius intellectus ad
tex. l. q. p̄pter viciū simonie istud arbitriū non valuit et
ex h nō iuncta l̄ra q arbitri nō p̄nt p̄nūciare vt vna p̄
renūciat qd̄i sup sp̄ualitate et recipiat aliq̄z tp̄alitate ab

alia pte. sic em ipse ptes no pnt comittere simoniam vt
 renunciatur iuri spuali p tempali psequedo. vt in. c. ex
 pte. de offi. le. iuncta glo. ita nec ex pnuclatone arbi
 trozum h pnt induci. Sed contra hanc lec. op. de. c.
 nisi. de pben. vbi vidz apte pbari cotrariu. ad idē tex.
 h in fi. vbi innuit qd istud arbitriu pnt esse eqtati subntu
 et papa met mandat illud obseruari. So. cotrarium est
 difficile Inno. in quadā gl. sua h non ai formando co
 trarium pdictum dicit qd no est simoniacu qd renuncie
 tur ius spuale ad dictum arbitriu et qd de aliquid
 tpale cum hoc possit fieri non in cōpensatōe iuris spiri
 tualis s p bono pacis. ad h dictum. c. nisi. sed qz h ha
 bet spm simonie. phibet a iure. et lz ptibus contrape
 nire iuramento no obstante vt h. s hoc non tollit forma
 lier cotrariu. credo tñ q Inno. habuit bonū sensum vt
 i. dicit. h. dicit qd ex pium cōpositōe no licz re
 cipe tpale. p renunciatōe iuris spualis. vt in. c. cū pzi
 dem. de pac. vbi tex. sed qñ hec ordinatio habuit origi
 nem ab arbitris h pnt admitti. et ita intelligūt tex. istum
 in fi. Aliderte nam hec solo non tollit cotrarium quod
 dicitur ex verbo qm. in pn. nam h non interuenit factū
 pium imo ps resistebat s sola dispō arbitroz. et tamē
 tex. dicit qd si ita negter arbitratū sunt no dz istud incor
 rectum relinquit. ergo h no potest induci etiā ex ordina
 tione arbitroz. et hec cotrarietas facit me multū dubi
 tare. sed p cōcordantia istius tex. et alioz iurū disti
 guerem sic. qd aut certum est qd tpale datur in cōpen
 satione iuris spualis qd renittit vt qz certum est de iure
 alteri pti cōpetenti. et tunc dico indubie istam ordina
 tionem no tenere etiā si sit facta ab arbitris et etiā si ar
 bitri alias essent iudices ad h allego tex. aptum in. c.
 si. de re. pnu. aut pnt dubitari vtz tempale datur in cō
 pensatione iuris spualis an p bono pacis tñ. vtputa
 qz no est certum de iure cōpetenti alteri pti. et est pos
 sibile qd alteri pti nullum ius cōpetat. s arbitri p bono
 pacis ordinant vt illa ps renunciatur iuri si qd habz seu
 qd cedat liti et recipiat aliquid tpale a pte et tūc hno est
 simoniacu s hz spm simonie. qz si ius cōpetit parti do
 tur tpale p spuali. et hoc casu psumptio est maxima cō
 tra arbitriu. et pma fronte tale arbitriu no dz obseruari
 ita intelligo istū tex. in v. qm. in pn. et gl. istam. tñ ista
 psumptio simonie pnt purgari et si purgabit dz istud ar
 bitrium obseruari et ita intelligo istum tex. in fi. purga
 bitur aut si isti arbitri allegant aliquā istam excusatio
 nem eoz arbitri. puta qz dicunt qd hoc no fecerūt ppe
 ius spuale. qz nullū ius ppetabat pti vel erat valde du
 biū. s p bono pacis fecerūt illā ordinatōz no tñ oigo dz
 credi dicto arbitroz s ex cōstantijs et exactis et ex q
 litate ipsoz arbitroz supior admittet istam excusationem
 vel no. ad h vide bo. tex. cū gl. in. c. cū dilecti. d. accus.
 et h vidz tacite sensisse Inno. hic dum dicit qd isti arbitri

admittunt ad excusandū istud arbitriu de iniquitate. di
 co etiā qd tanta pnt esse idoneitas arbitroz et pium qd n
 plimet simonia s qd p bono pacis h fecerunt et facie
 mus psumptōem qd ille qui iubet cedere qoi no hēbat
 aliqd ius in veritate. et in hoc casu intelligo tex. no. in
 d. c. nisi. de pben. vt puz ex pn. litere. In glo. pe. ibi
 ppter inopiam pbatōnum. no bñ istam glo. iuncto tex.
 ex qd habes qd arbiter seu iudex pnt esse testis sup gestis
 a se deficiente alia. pbatōe et generaliter ex gl. potes no
 tare qd in defectū pbatōnum admittunt testes no oio
 idonei. ad qd facit. c. si. de testi. cog. et. c. veniens. el.
 h. in fi. de testi. et habes p similem gl. in. c. cum dilecti.
 de elec. Idem tñ Inno. in. c. romana. de testi. li. vi. su
 per gl. h. et p hoc posset solui p trarium de. c. sciendum
 h. q. vi. vbi dz qd in causa in qd ps fuit iudex vel assessor
 non pnt esse testis vt illud fallit data inopia pbatōnum.
 qd esset notandū si esset rex. Hoc. hoc multum varia
 runt et hosti. h distinguit qd aut iudex vel arbiter assu
 mitur ad deponendum sup intentōe iniquitatis. i. an iu
 dex vel arbiter habuerit bonū animū in iudicando et
 debet admitti. qz intentio ipius aliter pbari non pnt. et i
 hoc casu posset intelligi iste tex. facit in sil. c. si. de
 sen. ex. Et sumitur ad corruptōem pbandam et no dz
 admitti. qz corruptio pnt p alios pbari. ad hoc. c. si. de
 testi. et sic videtur pcludere qd in his que fm naturā no
 pnt pbari. p alios admittunt iudices et arbitri ad dpo
 nendum sup gestis a se. alias secus Inno. vbi h multum
 variat et loquitur multū intricate. s in effectu vidz velle.
 qd isti arbitri no assumunt oino vt testes s ad excusan
 dum arbitriu modo pdicto vñ dicit qd si ipi pnterentur
 turpitudinem ppriam ad eoz dictum non retractaret
 sua. ar. in. c. de p. et. xv. q. iij. nemini. secus si pnter
 rentur alias iniquitatem non allegādo turpitudinem. vt
 puta si allegarent errorem pbabilem. et finaliter cōclu
 dit relinqndum esse arbitriu iudicis qm ipis debeat
 credi. Do. an. hic multa tangit q fuerunt expedita in. c.
 cum a no b. de testi. vbi plene dixi an et qñ iudex possit
 esse testis. ppria aut materia huius. c. est qñ finitio of
 ficio iudex seu arbiter assumitur vt deponat non d ge
 stis coram se s de gestis p se. vnde ad ppositum d o.
 an. pcludit qd iudex seu arbiter non pnt deponere sup in
 sticia sine sue seu sup alio. quod videt ppetere et fauere
 factum a se. et ita loquat illud. c. sciendum. secus aut si de
 ponat ptra suam seu impugando aliud gestū a se nā
 tunc dz sibi credi. qz hoc casu cessat suspitio. et i hoc ca
 su intelligit istum tex. ex quo infert qd si advocatus de
 ponit ptra et in pndicium clientuli sui qd sibi est creden
 dum. qz h casu cessat suspitio. et idem dicit in psonetis
 et alijs psonis q deponat ptra id qd verisimiliter dñt foue
 re. nam tunc cū cessat ois suspitio dz eis credi. et bñ fac
 in ar. c. attestatōnes. de despon. impu. et quod ibi no.

vbi valet p̄fessio p̄iugis p̄tra matrimoniu q̄n cōsistens
 deponit p̄tra p̄tem suam. et fuit hec bona p̄sideratio. s̄
 tu vide Jo. cal. q̄ hunc intellectum sensit ad istū tex. i. d.
 c. cū a nob. in fi. vbi firmat q̄ regulariter iudex nō p̄t
 deponere etiā finito officio sup̄ iusticia s̄nie sue seu sup̄
 alijs gestis a se nisi deponeret p̄tra se vel recipetur ad
 p̄sumptōz faciendā. ad h̄ allegavit istum tex. et scdm̄ h̄
 posset iudicio meo limitari. Bar. in. l. ne in arbitrio.
 L. eo. vbi simpliciter tenuit q̄ sup̄ iusticia s̄nie s̄ q̄ fuit
 iudex non p̄t esse testis. et vide ibi tex. de materia iur/
 eta glo. b̄ dictum do. an. et cal. p̄to p̄cedere q̄n dictū
 iudicis deponētis p̄tra sententiā p̄curit cum iuris p̄e
 sumptōe ut p̄curabat h̄. si aut̄ non est p̄sumptio contra
 sententiā tunc dicerē q̄ si iudex deponendo p̄tra suam
 suā allegaret p̄p̄riam turpitudinem q̄ non deberet sen
 tentia retractari ad solā suam depositōz etiam si essent
 plures. q̄ ex quo p̄tinentur turpitudinem p̄p̄riā nō d̄z
 eis credi in p̄iudicium p̄tis stantis. p̄ sententiā ut in. c.
 i. et q̄d ibi nō. de p̄f. et bo. tex. in. c. sicut. de test. et h̄
 est q̄d voluit J̄nno. h̄ si bene ponderet s̄ vbi iudex nō
 allegaret turpitudinē. p̄p̄riam s̄ aliter deponeret cōtra
 sententiā puta allegando p̄abilem errorem et tunc pos
 set p̄cedere dictum istoz ut etiam sensit J̄nno. h̄ super
 iusticia vero sentētie in fauorē ipsius nō dēt is qui fuit
 iudex vel arbit̄r admitti nisi forte ad p̄sumptōnem fa
 ciendā ut voluit cal. In gl. si. ibi absolutum restitu
 as. s̄. ad b̄nificium quo fuerat de facto spoliat⁹ ut d̄z in
 p̄ma gl. quasi innuat q̄ ex quo arbitriū annullat d̄z sibi
 restitui b̄nificiū. et h̄ placuit host. s̄ J̄nno. p̄tradit. quia
 restō modo non datur h̄. et h̄ mibi plus plz. agat ergo
 postea ad restōnem. ex quo arbitriū nō fuit immediatē
 cā sue spoliatōis. Et in fi. glo. nō b̄n fi. glo. ex qua po
 tes colligere duos intellectus ad tex. p̄mus ut tex. loq̄
 tur in arbitriam eo q̄d p̄ceptū iniquitatis p̄t reduci ad ar
 bitriū boni viri. ut in. l. si societate. s̄. arbitroz. ff. pro
 socio. de quo vide bo. gl. in. c. cam. s̄. d̄ elec. et. ij. q̄. vi.
 a iudicibus. et p̄ h̄ tollitur p̄trarium q̄d p̄t formari de
 s̄. stari. alle. in gl. vbi d̄z standum esse dicto arbitri si
 ue sit equum siue iniquū illud enī p̄cedit in arbitro et si
 in arbitratore. et rōnem diuersitatū dico i. c. q̄ntauallis.
 de iureiur. Scdm̄ intellectus ut loq̄tur tex. i. arbitratore
 et tūc ad p̄trarium de. s̄. stari. m̄det glo. nō. q̄ p̄pter si
 moniam non valuit arbitriū ex quo singl̄r nō. q̄ arbitriū
 inducēs simoniam est ipso iure nullū. Idem dicit
 si inducit p̄surariam p̄auitatem eadem rōne. Idem sensit
 goff. h̄c dicit q̄ dolus in compromisso et simonia i
 laudo soluant p̄trarium de. s̄. stari. Idem sequit̄ host.
 tradens i hoc nōbilem regulā que quotidie allegat d̄i
 cas q̄ vbi arbitriū p̄tinet euidentē iniquitatem debet
 p̄ superiorem retractari. et coipso q̄ enormiter ledit p̄e
 p̄tinet peccatum s̄m cum. dicit tñ q̄d est declarandum

J̄. x. dies. ar. l. cum antea. L. e. et dicit hoc debere practi
 cari etiam i foro civili. tum q̄ in materia peccati stan
 dū est canonici. ut nō. in regula p̄fessor. de re. in. li. vi.
 Tum q̄ h̄ videt de mente legis que mādāt peccata pu
 niri. Et dicit q̄ hoc opi. que attribuit hosti. videt oī
 ḡnraliter fuisse glōfatorū i. d. c. a iudicibus. vbi p̄ hoc
 dicto allegat utum tex. et tene menti illā glo. tñ in hoc
 passu laurus sic distinguerem q̄ si laudam p̄tinet pa
 ciam per p̄tes irremissibile tunc est ipso iure nullū sine
 p̄nunciāns suum arbitriū fuerit arbit̄r siue arbitra
 tor. et p̄ hoc facit iste tex. s̄m expōnem glo. in eo q̄ ex
 ponit absolutas. i. absolutas oīdas ad idem. c. si. d̄ re
 p̄m. et h̄ casu non est opus ut fiat reductio ad arbitri
 um boni viri. q̄ q̄n arbitriū est nullum p̄t iudex sim
 pliciter p̄nunciare ipm̄ fore nullam. ut est tex. i. d. c. si.
 et in. c. ep̄ist. a. de p̄fir. vi. et innoti. nulla enī lex nec a
 liguis superior p̄t sustinere actum cum peccato. ut in. c.
 si. de p̄scrip. et. xi. q̄. iij. in. c. q̄ resistit. et. c. in. l. a. et. xl. di.
 c. i. et h̄ casu indubie non habet locum. s̄. stari. nec hoc
 casu p̄cedit restrictio hosti. ut J̄. x. dies reclamatur. q̄
 potest reclamari quicunq̄ sicut sententiā iudicis nō trā
 sit in rem iudicatā rōne peccati iminētis. ut in. c. latoz.
 et q̄d ibi nō. de re iudi. et bo. glo. in. c. inter mōsterium
 eo. ti. aut laudam p̄tinet peccatū remissibile p̄ partes.
 puta q̄ solum tangit p̄iudicium p̄tium b̄rtiale seu pe
 cuniariū. et tunc si iniquitas laudi est notoria indubitan
 tene q̄ non solū ex officio iudicis p̄t retractari s̄ etiam
 p̄tra executōz p̄t p̄t exceptio doli. q̄ oīs iniquitas
 notoria h̄z dolum p̄sumptū. ut in. c. i. et q̄d ibi nō. d̄ p̄
 sump. et in. l. creditor. s̄. laurus. ff. mand. s̄ vbi laudum
 est dolosus p̄t exceptio doli alteri p̄t. ut in. l. iij. L.
 eo. et in. l. non distinguemus. in. s̄. cum quidā. ff. eo.
 et dixi. s̄. post glo. p̄ h̄ facit. q̄ sententiā lata hoc casu
 a iudice est ipso iure nulla. ut plene dixi in. c. inter cesas
 de re iudi. nec etiam cura hoc casu de lapsu. x. d̄ iurum
 respectu exceptōis. q̄ exceptō doli semp̄ potest oppo
 ni. aut non p̄tinet euidentem iniquitatem et tunc d̄z disti
 guj̄ inter arbitriū et arbitramentum. nam arbitramē
 tum non p̄t reduci ad arbitriū boni viri ex quo p̄t est
 pata p̄bare lesionem. ut in. c. veniens. de iurciar. et in.
 dicto. s̄. arbitroz. secus in arbitro. ut in dicto. s̄. sta
 ri. quia ex quo non cōstat de euidenti iniquitate nō p̄e
 sumitur dolus. et sic nullam remedium cōpetit. impu
 tet enī sibi q̄ omisso iudice voluit adire arbitriū.

• Eruenit. Arbit̄r sua auct̄e sp̄ualia
 ita sumat Jo. an. s̄ nimis restringit l̄faz et p̄e
 dit s̄m vni intellectum. sed s̄m alium multum notab̄li
 orem summo sic. Arbit̄r assumptus in patrimoniali
 cā clerici non potest adiudicare rem ecclesie possiden
 dam etiam ad vitam clerici. et est casus nō. p̄mo pot

factum. scdo corrigendum pmitit ibi unde. 120 p mo ibi puenit ad nos. quatenus non dicit p quem q papa ex officio suo debz psulere indēntati ecclesie. vt in. c. cum venissent in si. de insti. qd aut in alio indice inferiori. vide Inno. in. c. ad nostram. el. ij. de iureiur. et melius in. c. qm. vt lit. non pre. 7 ytrobiqz dixi.

Nota scdo ar. fm do. an. q frater etiā clericus tene tur dotare sororem suā si nō habet vnde se dotet. hoc tñ dictum non pbatur hic. tum qz hic non dicit q p misit p dote. tum quia iste clericus nō fuit hic compulsus sed sponte fecit. dictum tñ in se puto verum. vnde in l. do cōite tenent glo. et doct. iuris civilis q frater tenet dotare sororem natā ex eodem patre. vt nō. in. l. cū in plures. §. pe. ff. de adm. tu. 7 in. l. nō omni. L. e. ti. 7 dixi Ly. q cā dotis est favorabilior tanqz cā alimentorū. vñ si tenetur in casu necessitatis glere sorores ita 7 dotare. Idem 7 fortius in clerico qz clericus tenetur magis exercere actū humanitatis 7 caritatis qz talis ut in. c. i. et qz ibi nō. de emp. 7 ven. et credo q cū bona conscia si nō habet bona p̄monialia p̄t dotare sororem vel aliam cōsanguineam inopem de redditibus ecclesie. qd p̄bo p. c. i. de cohabi. cle. 7 p. c. omnia. iuncta glo. xxxi. di. in quibus iuribus pbat q clericus p̄t alere cōsanguineos paupes de redditibus ecclesie. ergo 7 dotare cum cā dotis nō sit minus favorabilis vt p̄dixi ad idem vide bo. tex. in. c. nō satis. lxxvi. di. vbi cōcluditur q prius tenetur qz subuenire suis cōsanguineis qz extraneis. 120 tercio q valet cōpromissum factum i numero pari. ad qd facit qd nō. s. c. i. Ultimo nō q p debito p̄moniali ipsius clerici nō est tradenda aliqua possessio eccie etiam possidenda dūtatur in vita clerici. rō ponitur in glo. quā qz aut i momentanea satisfactōe multi tenuerūt q clericus cōpellatur satisfacere suis creditoribus d bonis ecclesie. vt nō. in. c. p̄t. de fideiul. et in. c. olim. el. ij. d resti. spo. tñ non debet fieri satisfactio. ut hic dicitur ppter p̄ndicium quo in futurum posset eccia gravari. et b nemo negat vñ tene menti in h istū tex. Sed circa primū dictū multi tenuerunt p̄trium vt plene dixi in d. c. puenit. et p Jo. de lig. in de. gfe. de r̄p. 7 archi. in. c. statutu. eo. ti. li. vi. In glo. i. intelligit ergo gl. q isti arbitri adjudicarunt fructus decimarū nō autem ipm ius decimandi et hoc ideo sicut exponit glo. quia ipm ius decimandi est quid spūale nec p̄t cadere in laicū. vt in. c. causam. de p̄scrip. 7 in. c. massana. s. d. dec. Sed tūc opp. cōtra glo. et tex. nam fructus decimarū p̄t vendi 7 locari vt est tex. in. c. vstra. §. de loca. q pot terant huic laico p̄cedi. So. dicit Inno. q h arbitrius nō tenuit nō ex defectu capacitatis s qz potuit esse i futurū dānosum eccie ppter rōnem que subicit in gl. se. vel scdm eum licet possint fructus decimarū vendi

7 locari non tñ p̄nt in dotem concedi vt hic. Jo. an. dicit q vt cesset omne cōtrarium p̄t tex. intelligi de ipso iure decimandi. 7 scdm hunc intellectum ipse sumavit sed certe intellectus suus nō congruit huic litere. quia tex. nō fundat se super nullitate arbitrii sed super incapacitate laici. s. qz in futurum arbitrium p̄t esse perniciosum ecclesie saltim de facto si non de iure. vt dicit in glo. Et ex h et ex glo. ij. nota bene q ecclesie debet succuri nō solum qm timetur p̄ndicium de iure sed etiam de facto. Itē non solum qm damnum est de p̄senti sed etiam qm timetur in futurum. et ex hoc p̄t decidi qd. ecclesia locavit ad tempus modicū fundum suum alicui potēt iusto tñ precio dubitatur ne in futurum damnicetur eccia ppter potentia ipsius. puta qz non est facilis in conveniendo 7 sic timet q non possit in futurum recuperare vt exigere pensionem nunquid possit eccia petere nunc restōnem in integrū aduersus illū p̄tractum. credo p̄ predicta q sic. In gl. si. ibi nec alienare potuit. nō. ex hac glo. iuncto tex. q solus sacerdos nō potest cōcedere rem eccie etiam iusto titulo alicui ad vitā suā. nam largo mō videtur alienatio. 7 sic debuit intervenire anctas supioris. de quo vide bo. gl. iuncto tex. p. q. ij. in. §. p̄p̄tua. et qd le. 7 nō. in. c. nulli. §. d. re. ec. nō alie. 7 in auct. de non alienandis. in. §. alienationis verbū. Et ex hac glo. iuncto tex. colligitur q rector ecclesie nō p̄t sine consensu diocefani cōpromittere si p cōpromissum obligaretur eccia in futurum ar. p. q. i. re genda. 7 in. c. de cetero. de transf. vide per spe. c. ti. §. re stat. v. sed nunquid clericus. in. §. simpliciter. ibi s̄ nunquid p̄latus Ego hanc materiam plenissime dicam in c. cum tpe. jo. et dic vt ibi. Ultimo extra. gl. attin gunt doc. hic vnam qōnem impertinenter si p̄misi tibi aliqd annuatim solvere an teneor solvere in p̄ncipio anni an. §. annū. et solue fm cōem opi. glo. 7 iuris civilis. nam dixerunt glo. q si p̄mitto solvere aliqd annuatim teneor in p̄ncipio anni solvere. secus si p̄misi solue in quolibet āno. qz tūc in fine anni fiet solutio. vnde datur versus. Annua si debes tunc incipies caput anni. id ē fiet solutio. Anno si debes in fine teneberis āni. d b insti. de inuti. sti. §. pe. et in. l. ij. L. qm dies le. ced. s̄ plenissime bar. exauit materiam in. l. qui h anno. ff. de ver. ob. et aliquid in. l. i. ff. de va. et extraor. cog. et dicendum vt ibi. et aliquid vide per Inno. in. c. quis p̄ pter. de loca. l. c. *De magister soluit hanc rōnem*

Electi filii Clerici de temporalibus cōpromittere p̄nt in mulierem alias de p̄suetudine indicantē vt summa latius 7 clarius sic. In mulierem singularem tanqz in arbitratricem p̄promitti potest. secus si mulier habz alias iurisdictionem. de iure p̄muni vel p̄suetudine. nā tunc etiam super rebus tpalibus potest in eam valide

pp. niri. b. d. pma ps narrat factu. scda dat indicē ibi
q̄ no. ¶ 2o pmo q̄ femina hñs iurisdictionem de in
re p̄muni vel p̄tudinē p̄t p̄ se in iurisdictione sua indi
care. Item p̄ se de meritis cause cognoscere. p̄t enī q̄
esse iudex lz nō habeat scientiā iuris dūmodo al̄s beat
p̄tiam causaz forte ex p̄titudine. vt est tex. in. l. certi.
L. de indi. Et ex b̄ z ex tex. inferit q̄ mulier habens
regiū vel comitatū p̄t si vult p̄ se p̄gnosce. de aliqua
causa z ferre sniaz ¶ Nota sc̄o q̄ regulariter femina
est remota ab omni officio publico. z intellige de offi
cijs viribus. nam ad officia non virilia q̄ pl̄stunt in re
publica tenet mulier subire sicut masculus. de quo tñ
dicendū vt plene nō. bar. in. l. i. L. d. mulie. et que ma.
substantie. li. f. ¶ Nota terciō q̄ suscipe in se arbitrijs
est officiu virile. nam arbitraria sunt redacta ad instar
iudicioz. vt in. l. i. ff. de arbi. f. mulier non valet iudica
re nec arbitrari. vt b̄ z in. l. i. L. eo. secus dic̄ si fieret
ppromissum in muliere. in quā in p̄muni amica z ami
cabilem p̄posuissent. nam tale p̄promissum potest mu
lier acceptare. qz coram arbitratore non est iudicium
f. p̄cedit extraiudicialiter. ad hoc adduco tex. aptū in
muliere in. c. q̄ntanallis. de iur. iur. f. et facit iste tex. a
p̄trario sensu ibi ab omni iudiciali exaie zc. secus autē
si cognos. unt extra iudicium. vide in spe. eo. ti. s. ij. cir
ca p̄n. vbi etiam q̄ritur nūqd cum iuramento possit cō
promitti in muliere. Et p̄tunde q̄ non. qz p̄tribuere b̄
officiū mulieri non dependet a p̄sensu partium. vt b̄
ergo ip̄saz iuramentū nihil opatur. vt in. c. si diligenti.
de fo. p̄pe. ¶ 2o vltimus q̄ p̄tudo p̄t vari iurif
dictionem mulieri. ex quo inferat q̄ mulier p̄biberetur
iudicare non rōe incapacitatis qz tunc consuetudo nō
posset eas habilitare. ar. in. c. quāto. de fo. p̄pe. z in. c.
cām. de p̄scrip. f. p̄biberent. p̄pter honestate. qz non est
honestū vt mulier officijs viribus se implicet. de quo
vide qd nō. in. c. suscitatus. s. de exp. Et ex b̄ z ex tex.
collige vñ mirabile q̄ valeat p̄tudo p̄tra honesta
tem. qd vidē p̄tra. c. cum decorē. z. c. cum ab omni.
de vi. z ho. de. f. p̄t dicit q̄ istud admittit b̄ rōne digni
tatis quā iste mulieres p̄cellentes hñt sicut admittit in
abbatissa q̄ rōe dignitatis habet iurisdictionē. vt in. c.
dilecta. z quod ibi nō. de exco. p̄la. Item nō q̄ mu
lieres p̄cellentes non hñt de iure iurisdictionem in sub
iectos. p̄t tñ habere ex p̄titudine. z intelligo tex. in
istis mulieribus p̄cellentibus. s. que sunt nupte aliqui
bas p̄ncipibus. ita q̄ p̄ncipatus p̄tinet ad virū z nō
ad mulierē. vnde mulier d̄ p̄cellere qz habet dignita
tem non iure p̄prio sed ex radijs mariti. ad b̄ qd le. z
nō. i. l. si angustē. ff. d. le. ij. vñ largo mō p̄dē ¶ 2o dicit ma
riti dicit subiecti vxoris nō tñ p̄t vxor iurisdictionē ex
erce i istos subiectos f. p̄tudo potest sibi tribuere iu
risdictionē et b̄ casu ego intelligo istum tex. nā alē

si mulier haberet iurisdictionem vel comitatū vel alius
p̄ncipatum posset de iure p̄muni omni p̄titudine cel
sante exercere iurisdictionem in subiectos vt voluit hic
Zino. z bñ. et facit tex. in. c. cum deuotissimas. xij. q.
et. c. ex parte. el. ij. f. de p̄uil. et p̄ b̄ tollitur p̄trariū qd
potuisset formari cōtra istam sc̄dam s̄iam q̄ p̄supponit
q̄ iste mulieres p̄cellentes habebāt subiectos et q̄ ex
sola p̄titudine poterant exercere iurisdictionem. nam in
telligo vt p̄dixi in subiectis largo modo sumptis.

Item nō. arg. ex tex. q̄ dñs habet ius in liberos
nam cum mulieres solum excludant vt b̄. ergo sec̄ in
masculo. et circa b̄ instat hic Zino. f. p̄trarium credo d̄
iure verius. quia iure non repitur inter iura que sunt re
seruata patrono circa libertatem inter que non p̄para
tur iurisdictione et de his iuribus vide p̄ glo. in sti. d̄ sic
cel. lib. r. s. f. nostra. ¶ 2o q̄ data potentia iudicandi
etiam ex sola p̄titudine accessorie vidē cōpetere p̄tās
arbitrarium suscipiendi vt b̄ nō. p̄batur zc. z ex b̄ colli
ge aliud notabile dictum q̄ p̄tudo circa vnum actū
p̄tra ius extenditur ad alium actum q̄ quodammodo
p̄ similitudinem vidē includi sub p̄ori seu includi tan
quā pars sub suo toto. ad hoc facit qd nō. L. y. in. l. ij.
L. que sit lon. p̄ue. Item nō in si. l. i. q̄ pena p̄t
apponi i p̄promisso etiam inter religiosas p̄sonas. qz
licite p̄t clerici etiam religiosi exigere penam. de quo
latius vide cum glo. ¶ Ultimo nota q̄ etiam de iure
canonico non p̄pellitur p̄promittens obseruare simpli
citer laudam f. p̄pellit p̄ exactōnem. pene apposite i cō
promisso. Quid autē si non interuenissent p̄ns. volue
runt qdam dicere vt b̄ refer. Zino. q̄ in sp̄ualibus te
netur pare obseruare simpliciter laudam. qz nō potest
agi ad interessē cum sp̄ualia non recipiunt extimatōes
Zidem dixerunt quādo interuenit iuramentū ar. in. c.
le. z in. c. ij. s. co. Ellij vō dixerunt q̄ nunq̄ p̄t agi ad
obseruantiā laudi nisi fuerit approbatū expresse vel
taciturnitate. q. dixerunt. iuxta. l. pe. L. e. sed de hoc di
cam plene. f. co. p̄ tuas. vbi iura p̄ncipaliter tractat gl.
et doc. s̄mant ibi q̄stiones vtilem nunquid possit in
duci p̄tudo vt vnus nobilis vel homines aliam ca
stri possint incidere ligna seu aialia pascere infra limi
tes alterius castri vel in fundo alterius. z cōcludunt q̄
sic dūmodo p̄tudo non sit inducta per v̄olentiā. ad
hoc facit. c. super quibusdam. de ver. sig. l. i. q̄s d̄ntur
no. ff. si serui. vendi. secus si seruitus vendi solet. qd mi
hi satis placet. nam quemadmodū posset p̄scribi sca
acquiri tota res. ita et vnus rei. ad idem bo. tex. in. l. v̄e
ditor. ff. p̄munia p̄di. vbi p̄batur q̄ valet cōsuetudo vt
quis oblatō p̄cio possit incidere ligna vel qd simile in
fundo alterius dicunt tñ nō. hic docet. q̄ vbi ligna seu
pascua non possent sufficere dñs et p̄titudine p̄cece
dente. q̄ tunc dñs p̄ferendus est. ar. in. c. se ḡḡstian. d̄

dec. et in. c. q. d. p. non gl. de. v. sig. et no. b. vltimū
 In gl. h. g. off. intelligebat istū tex. q. iuenerat auc-
 toritas epi. q. line ipsi auctoritate nō pōt clericis ad
 re. for. secul. re. sed hosti. et Jo. an. dicitū suū reprobant.
 dicit enim q. si clericus vult progare iurisdictionē laici
 nō sufficit auctas epi et benedicit per ea que leguntur
 et notantur in. c. si diligēt. et in. c. significasti de fo. cō-
 pe. Idem quando clericus vult p̄mutere in laicum
 sup. rebus spūalibus. vt in. c. per tuas. j. eo. sed in casu
 nostro clericus p̄miserūt de reb. spūalibus. vnde tex. b.
 non loquitur d. iudicialia s. de p̄missaria p̄tate. sup.
 reb. eis spūalibus p̄t clericus p̄mutere in laicū etiam
 sine auctoritate superioris. vt in. c. p̄tingit. a p̄tario. sensu
 j. eo. et clarius p̄bat in. c. exposita. j. et. et est rō diuer-
 sitatis. q. arbitri nō habet iurisdictionem s. quandā no-
 tionem. vt in. l. ait. p̄tor. ff. de re iudi. p̄mittentes
 ergo nō sū dicitur se iurisdictioni laicor. s. aduerte quia
 ex alio capite videbatur necessaria auctoritas epi. nā
 cum fuisset p̄missum sup. re. im. billi seu sup. iuribus
 quomodocumque clericus nō pōt ita directe alienare sine
 auctoritate superioris. ita nec debet posse cōpromittere
 cū alio cōmissū pōt fieri i fraudē. vt dixi. s. c. p̄ox.
 et dicam plenius. j. c. se. So. doc. nō tangūt s. ponūt
 a principio q. a principio interuenit h. consensus episcopi
 p̄t in lra nō dicitur vel melius in laudo influent p̄ntia
 et cōsiliū ep̄or. vt dicit in. fi. lre. ep̄s ergo dando cōsiliū
 videtur interponere ad actum auctoritatem suam. et in
 hoc nota b̄n̄stū tex. et facit qd no. Jo. an. in regula. q.
 tacet in mercu. et bar. in. l. cum pater. in. s. libertis. de
 le. h. et bal. in. l. si filius. l. de pe. he. et ibi bo. rex. fm
 vnum intellectum et per eundem. l. si. l. ad mace. nun
 quid sufficit sola p̄ntia illius qui habet auctem vel cō-
 sensum interponere. facit tex. iste in ar. q. sic dum pon-
 derat p̄ntia ep̄or. facit ec. l. i. ff. de auc. tu. a p̄tario sen-
 su. Sed contrarium firmat glo. et bar. in. l. iij. co. ti. et
 dat notabilem theoriam bar. in. l. que dotis. ff. so. ma.
 dicens q. vbi exigitur p̄sensus alicuius in facto alteri
 non sufficit sola p̄ntia illius qd nō. et facit qd nō. dy.
 in dicta regula qui tacet. nam videt cōsensus istius ter-
 cij exigi vt solennitas vel vt auctas iuxta ea que dixi i
 c. cum cōsuetudinē. de cōsue. s. p̄ solam p̄ntiam non
 seruatur iuris solennitas. nec auctoritas impeditur. q.
 p̄stans auctoritatē debz esse auctor in illo facto. vt in
 sti. de auc. tu. s. tutor. et hec dicta tene menti In gl.
 iij. ibi nisi p̄nceps scienter delegauerit. nō. glo. et dic q.
 papa potest delegare femine etiam causam spūalem. et
 quod plus est etiam inter clericos. tex. est nō in. c. mē-
 nam. alle. in glo. et dicit hic Inno. q. etiam de iure cōi
 potest mulier exercere iurisdictionem si habet regnum
 seu comitatū. vt. s. dixi. Idem dicit hosti. si femina suc-
 cessit in aliqua terra seu castro. et ex his nō. q. mulier p̄t

succedere ex testō in dignitatibus habentibus iurisdic-
 tionem. Item in teris et castris q. non sonāt in aliquā
 dignitatem intelligo tū cum limitare. nā si res est feu-
 dalis femina non succedit etiam masculis non extantibus
 nisi in cōcessione feudi fuerit dictū q. etia femina possit
 succedere. tū si fuerit facta cōcessio simpliciter vt mascu-
 li et femine admittantur debet intelligi. p̄pter naturā feu-
 di ordine successivo vt femina admittat masculis. s. non
 extantibus. vt tex. est de predictis no. in. c. unico. d. luc-
 cel. seu. col. j. si tū feudum est femineum succedit femina
 licet in cōcessione non fuerit dictum q. femina succede-
 ret et hoc masculis non extantibus. vt in. c. i. de bene-
 ficio femine ea. col. It aut res non est feudal. et tū c. si
 est dignitas puta regnum comitatus ducatus vt quid
 limite et tunc ex cōi cōsuetudine iure approbata succedit
 sol. p̄genit. mascul. et eo decedente line filijs venis ad
 scōgenitū. de quo vide tex. nō. in. c. licet. de vo. et ibi
 per glo. et doc. masculis aut nō extantibus succedit fe-
 mina et hoc casu intelligo Inno. b. et in. c. significasti.
 s. de p̄p. vbi soror succedit si frater non extat in comi-
 tati. Si vero non est dignitas et tunc credo cessante cō-
 suetudine q. masculis et femina p̄ter succedant vt in
 alijs bonis cum de iure non sit differentia inter mascu-
 lam et feminam in successione. vt in. l. maximum. viciū
 de li. p̄t. et hoc casu intelligo dictum hosti. b. In gl.
 si. hec glo. diuiditur p̄ncipaliter in tres partes. in pri-
 ma p̄lequitur an et q. inter clericos seu religiosos ha-
 bent locum pene apposite. et hanc partem glo. non ex-
 plicat. Sed tu distingue latius colligenda dicta doct.
 q. aut loquimur in foro penitentiali aut in foro cōten-
 tioso. p̄mo casu tenetur cōiter q. non habet locum im-
 positio pene. vnde si is qui tenetur ad certam penam
 confiteatur sacerdoti delictum suum non debet sacerdos
 iungere penam que sibi venit imponenda in foro cō-
 tentioso satis est q. imponat penitentiam de peccato et
 q. de illo satisfaciat. ad hoc videtur tex. singularis fm
 vnum intellectum quem sequitur ibi gl. in. c. fraternitas
 j. q. h. et sequitur hic glo. et cōiter docto. se. Adde tu
 Inno. in. c. sicut dignum. j. de homi. vbi plus nō. vo-
 luit q. in foro penitentiali non tenetur quis ad emēda-
 tionem delicti seu damni dati nisi fuerit in dolo seu la-
 ta culpa. secus si fuit in culpa leuissima vel leui. vnde p̄-
 niso legis acquirit sup. refartōne damnorum non ha-
 bet locum in foro anime nisi modo predicto. quod est
 singulariter notandum. Et vide ratōnem p̄ Inno. in. c.
 sicut dignum. predicta ego limito vbi pena venit im-
 ponenda p̄ iudicem. secus p̄to vbi pena esset imposi-
 ta ipso facto. pone exemplum in cōmittente crimen le-
 se maiestatis vel heresie. nam incōtinenti bona cōfiscā-
 tar. vt in. c. vgentis. j. de here. et in. c. cum fm leges. e.
 ti. li. vi. et l. quisquis. l. ad. l. iul. maiesta. cum cū hec

bona finitiam applicata fisco et ille criminiosus sit pua-
tus dñio non videt qd cum bona pñcia possit amplius
illa bona retinere. facit qd in summi le. et nō. in. l. pmissa
ff. de publi. vbi pena iplo facto pmissa exigit ab here-
de licet alias heres non teneat ex delicto defuncti. **L.**
ne ex delicto defunctorum p totū. et vide in hō qd dixi in. **C.**
i. de pñ. **S.** do casu pñcipali pñsiderandum est penam
esse multiplicem. nam qñqz pena imponit a lege cano-
nica seu civili. qñqz ex pñtitudine. qñqz pena est cōtu-
macie punitiva. qñqz est iudicialis. qñqz est pena com-
promissaria vt qz fuit apposta in pñpromisso. qñqz est
pena pñtentionalis extra iudiciū. pñma a lege. s. apposi-
ta pñt exigi a laico et clericis. xvij. q. iij. in. c. si. qd de in-
cepis cum. c. se. et in. c. sacrilegiū. nam qd fit lege pñmit-
tente non est peccatū. xxij. q. iij. qui peccat et in. l. gra-
uis. **L.** de adul. h. pena. s. pñtudinaria pñt etiam exigi
a quibuscunqz etiam religiof. vt in. c. dilectus. de offi.
ordi. et in. c. h. de pñ. pac. intelligo tñ qz pñtudo sit
alias rōnabilis. per. c. si. de pñ. tertia pena. s. pñtuma-
cie punitiva pñt licite imponi dummodo hēat in hō pote-
statem. ordinarius em̄ regulariter pñt mulctare vt in. l.
h. in. fi. ff. de indi. et in. l. vnica. ff. si qd ius. di. non ob-
temp. nō. in. c. i. de homi. li. vi. et in. c. licet. de penis.
de delegato sic vt le. et nō. in. c. de caus. de offi. deleg.
in arbitrio nō. i. e. cum dilectus. **L.** teneat tñ iudex ne cō-
auaricie penam hanc exigit. vnde pñtūtur iudicib⁹ ec-
clesiasticis penam exactam in pñas causas pñtere si
volunt evitare suspitōne auaricie. vt nō. in. d. c. i. de ho-
mi. et in. d. c. licet. de penis. pars tñ non debet fm̄ ho-
sti. exigere hoc casu vltra quā sua interfit. pñt hoc. l. san-
ctus. **L.** de iudi. et. c. qm̄. in. §. in alijs. ff. si. nō. pñt.
Quarta. s. iudicialis pñt em̄ impune exigi. ad hō. c. si. de
do. et pñt. et. c. olim. i. de iur. et. c. qm̄. de resti. spo.
vnde licite etiā clericus agit ad extortōz iniurie sibi illa-
te et cui debeat aplicari si iniuriatus est clericus vel reli-
giosus vide bo. glo. in. c. prochiianos. i. de sen. exco.
Quinta pena. s. cōpromissaria licite pñt exigi a quocun-
qz vt patet hic et in. c. pñt tuas. i. eo. nam ista imponit vt
pñtūtur pñtūmacie nolentis obseruare. pñtūssa et vt al-
teri parti satisfaciatur de laboribus et expēsis. **I**tem hec
pena cedit loco rei. pñtūsse. si tñ pars non posset ex to-
to adimplere laudum puta qz inops tunc licet de rigo-
re iuris pñtūtur in totum. tñ de equitate canonica nō
debet exigi nisi quatenus interst pñtū fm̄ hosti. et hoc
casu loquit. c. suam. de penis. **S.** extra et vltima pena. s.
pñtentionalis extra iudiciū potest exigi quatenus pars
pñtūdit interesse et non vltra. et hoc tenuit hosti. hic. et
sequit. do. an. ff. tñ vide **I**nn. i. c. suam. de penis. vbi di-
xit qz pena pñtentionalis dummodo nō sit apposta in frau-
dem vsurarium pñt exigi in totū etiā si pena excedat in-
teresse. et hoc dicitur mihi plus placet et iudicio meo sa-

tis pbatur hic. nam pena apposta in cōpromisso pñt
dit ad requisitōnem pñtū. et nihilominus in totū pñt exi-
gi et hic habet rō ad interesse. nam hec pena pñt appo-
ni ad puniendū eum qui pare seu pactis obtemperare
recusat. nam nihil tam naturale qz qz fiat id qd scmel
inter pñtes pñtūtur ē. vt in. l. i. ff. de pac. vñ et lex pñ-
detans difficultatem que vsatur in pbando interesse
pñtūtur vt loco in interesse apponatur vt sic eleuet pars
ab onere. pbandi interesse. vt insti. de v. ob. in fi. hec p-
cedant nisi pena fuerit apposta in fraudem vsuraz et de
hoc pñtet. qz tñc non pñt exigi. ar. in. c. illo vos de pig-
et in. c. ad nostram. de emp. et ven. et in. l. cum allegas
L. de vsuris. **S.** i aut dubitat an sit apposta in fraudem
distingue. aut pena est apposta sup solutōne qñtūtatū
aut sup pñtūssione facti seu sup pñtūssione dandi certā
spñm nulla pñtūssione pñcedente obligatōne qñtūtatū. et hoc
vltimo casu non pñsumitur fraus fm̄ omnes. ar. hic. et i
c. pñt tuas. i. eo. qm̄ si. tenent doct. in. d. l. cum allegas.
nisi ex alijs coniecturis cōdicatur fraus. pone ex emplū
pñtūssione fabricare tibi domum vel dare tibi equum et in
casu quo nō adimplet pñtūssione certam penam. hoc em̄
casu non potest pñsumi fraus sed in pñtūssione casu quando
pena fuit apposta sup solutōne qñtūtatū. aut pena fuit
apposta simpliciter si qñtūssione in termino non fuerit so-
luta et pñsumitur apposta in fraudem vsuraz pñtūssione
allegas. pñtūssione et tenent ibi doc. et pñtūssione. in. §.
idem papinianus. ff. de ac. emp. et bar. in. l. rogasti. in
§. i. si cer. pe. et doc. nostri h. et dixit in addi. spe. in ti.
o sola. et obli. §. i. in prima colum. qz hō pñtūssione pñtūssione
si pñtūssione est vsurarius quasi annuat idem esse etiam
si non sit vsurarius **I**nn. in. d. c. suam. videt exigere
qz sit vsurarius alias non pñsumitur fraus. ff. pñtūssione
qz sit vsurarius et restringi quando pena fuit apposta in pro-
missione facti. scilicet si in solutōne quantitatū. nā ex-
in. d. §. idem papinianus. et in. l. cum allegas. pñtūssione
loquit indistincte qñqz pñcedente obligatōne qñtūtatū
submittitur factum et pena apponitur super facto et nō
immediate super quantitate. exemplum pñtūssione cre-
ditori meo soluere pecuniam in tali termino. **I**tem p-
mitto venire ad iudicem et recipere pñtūssione de solu-
do vel dare pñtūssione et si non fecero. pñtūssione soluere pe-
nam. et hō casu dubitatur an pena sit apposta in fraudē
vsuraz. **I**nn. an. in addi. pñtūssione tenet qz sic ex quo
pñtūssione obligatō qñtūtatū et dixit qz **I**nn. tenuit istā
opi. in. l. cum sequus. ff. de pñtūssione. et demō. pñtūssione. l. sed
do. **I**nn. tenet hic cōtrarium. et dicit hoc tenuisse bar.
in. d. l. cum allegas. nisi contrahens esset vsurarius.
sed allego tibi bar. qui expresse hoc tenuit in dicta. l.
rogasti. in. §. primo. **R**atio est. quia per istud pactum
de dandis pñtūssione. vel de veniendo ad iudicem
nihil mihi dicit sed sed vt essem magis cautus. pena

aut est apposta non ppter solutōem retardatam sed
quia tu non obseruasti pacē de dandis pignozibus.
Et ex p̄d. cis dic q̄ si mutuo tibi centum cum h̄ pacto
p̄ quod aliquid tibi adest rōne p̄tatis mutuate q̄
est usura. vt nō. glo. i. d. l. rogasti. et facit. xiij. q. iij. q̄ si
per totum. et per hoc habes hunc articulum declaratū
et hec pcedant quo ad primam partē glo. In scda pte
glo. intrat q̄stionem nungd possit indistincte agi ad
penam siue pars fuerit stipulata siue arbit̄ in fauoz
partis. et tenet q̄ sic. et habes ex hoc singulariter nota
re q̄ arbit̄ p̄ stipulari penam vt stetur arbitrio in fa
uoz p̄tis. et hanc opi. videtur primo tenere spe. co.
ti. §. si. v. sed q̄ritur quare. sed postea refert placentinū
tenuisse p̄trarium et nihil expresse eligit. Doc. etiā hic
simpliciter remittunt ad dictum spe. v̄ vide eandē spe.
in. d. §. si. v. quid si stipulatus vbi firmat q̄ arbit̄ nō
potest stipulari vt stetur laudo. q̄ regula est vt alteri
ne nō stipulari possit. vt in. l. stipulatio ista. §. alteri. ff.
de v. ob. et in. l. de in. l. ff. §. alteri. vnde p̄sidera q̄ si
non valet stipulatio hoc casu in quo arbitriū possit eē
sine effectu fortis non debet valere in precedenti ca
su vbi solum stipulatur penam. et h̄ verius de iure ciui
li. ff. de iure canonico poterit agi ex stipulatōe alteri fa
cta saltem quando verba stipulatōis dirigit in per
sonam stipulatoris vt puta p̄mittis tibi q̄ seruabis
arbitriū vel q̄ solues talem penam alteri parti obser
uanti. nam de iure ciuili hoc casu nascitur obligatō na
turalis. vt nō. in. l. i. ff. de pac. et in. l. stipulatio. in. §. si
quis insulā. ff. de v. ob. ergo rōne naturalis obliga
tōnis potest agi de iure canonico. vt in. c. l. de pact. et
dic vt ibi dixi et vide glo. iij. q. vij. q̄driens. In tertia
parte glo. format q̄stionem. nungd soluta pena ap
posita in p̄missio possit agi vt stetur sententia et cō
cludit q̄ non per multa iura. et in hoc glo. dicit verita
tem. et videtur tex. vtra iura alle. in gl. in. l. dyo. in. §.
semel. ff. eo. vbi dicitur q̄ semel pena soluta soluit cō
promissum nec amplius potest pena exigi. hoc dicitur
glo. limitat nisi fuerit clausula apposta in p̄missio
vt pena soluta stetur arbitrio. et in h̄ nō. glo. singularit̄
q̄ non reperitur tex. specifice super hac materia. nam
iura que glo. allegat loquunt in transactōe. et vide tu
glo. in. c. pernit. §. de locato in v̄. biennium. et vult idēz
esse in alio contractu vbi fuit apposta pena et clausula
vt soluta pena firmus maneat contractus. nam tūc pe
na potest exigi vt obseruetur contractus per. l. pe. all.
in glo. et dicit ad. ista glo. q̄ ista clausula solum opera
tur respectu obseruatōnis contractus. vnde iste qui cō
trauenit non potest soluta pena dicere vt obseruetur cō
tractus. et idem nō. in. l. ij. l. de iure emphi. Et nō
ta extra glo. q̄ arbitriū penale potest emologari vbi
est apposta ista clausula q̄ stetur arbitrio rē. et hanc p

tem tenentur Ly. Azo. et odofre. in. l. cum antea. l.
eo. mouentur. quia ista clausula debet aliquid operari
Item iudex debet iudicare prout partes conueniunt.
vt in. l. si conuenierit. ff. de re iudi. sed Ja. bal. et marti
nus de sano. et Ja. de ra. huic dicto resistunt. quia cum
laudum emologetur solum in duobus casibus contē
tis in dicta. l. cum antea. extra illos duos casus non
debet dari actio ex laudo adducunt istas rationes.
3o. an. simpliciter recitat hic hec dicta legistarum et
non eligit videtur tamen transire hoc respectu cū hac
opi. Do. anto. remittit ad nō. §. eo. per tuas. sed tu tene
glo. et videtur tenere Bar. in. l. ait p̄tor. ff. de re iudi.
et in dicta. l. cum antea. et idem ibi Bal. in dicta. l. si
duo. l. §. n. Et concludit hunc articulum claris sic q̄
vbi compromissum est penale non emologatur tacitū
nitate decem dierum. vnde non habet locum. l. cum
antea. vt ibi communiter nota. sed solum agitur ad pe
nam. Si autem in compromisso penali fuit apposta
ista clausula vt pena soluta stetur arbitrio videntur in
effectu duo compromissa vnum penale aliud sine pe
na. vñ soluta pena remanet compromissus purū. vnde
poterit agi ac si nulla pena fuisset apposta. et per con
sequens si pars tacuit per decem dies arbitrium est e
mologatum si autem contradixit infra decem dies tūc
potest exigi pena et postea potest agi ex arbitrio puta
ad interesse secundam distinctionem. c. per tuas. §. eo
dem. et ibi plenius dicam de ista emologatione.

Ultimo aduerte. nam tex. hic in fine. videtur vel
le quod licet laudum sit a partibus receptum solum
nihilominus agitur ad penam quando non fuit appo
sita ista clausula. sed contra hoc facit. nam ex quo ptes
semel approbauerunt laudum expresse debet dari actō
ad iudicatum vt in. c. per tuas. §. eo. et dicta. l. cum an
tea. sed docto. vt arbitroz metu contrahit dicunt q̄ hoc
laudum fuit receptum a partibus tempore compromis
si. quia promiserunt seruare laudum non autem appro
bauerunt laudum latum. sed certe hec solutio impro
priat verba textus. cum dicat quod ipsum arbitrium
fuit sponte receptum ab vtraq̄ parte vnde considero
quod de iure ciuili possit optime pcedere iste textus.
quia arbitrium penale non potest emologari etiam ex
presse ad hoc vt ex eo detur actio. quia non possunt p
tes facere q̄ arbitrium habeat vim sententia. vt in. l. i.
et quod ibi nō. l. eo. et satis voluit bar. in locis p̄al
lega. quod intellige nisi fuisset receptum laudum per
stipulationem. et tunc ageretur non ex sententia sed ex
stipulatu quemadmodum possunt partes per stipu
lationem approbare sententiam nullam vt valeat tanq̄
pactum et non tanq̄ sententia. vt est tex. nō. in. l. ij. §.
communis vtriusq̄ iudic. et ibi nota. et plenius per

bar. in. l. unica. L. qui p sua iuris. facit quod nō. g. in
 c. significati. de fo. ppe. ff. de iure canonico nō videt p dēa
 p fideratio pcedere. qz cum valeat nudū pactū vt i. c. i.
 d pac. bñ ponuerit ptes p pactū nudū approbare arbi
 triū penale vt sic agat ad ipias obseruantā nō vigore
 laudi ff. vigore pacti. et ideo de iure canonico pmissūz cō
 trariū est difficile nō improbando l. iam ego putare q
 tex. possit intelligi qñ laudū etiā fuit penale. v. tpta qz
 arbiter dixit pōpō tibi sub tali pena vt tales rem resti
 tuas aduerse pti. nā tūc qñtūcūqz ptes approbauerint
 laudū nō pōt agi nisi ad penā. qz fuit pceptū factū sub
 pena. vñ ptes vident approbare laudū cū distinctōne
 pene. ff. qñ lex aliq phib. et sub pena tunc ad obseruan
 tiām legis sufficit soluere penā. vt nō. in. l. n. dubiū. L.
 de legi. et dico in. c. fi. de postu. pla. et hoc casu intelli
 go istum tex.

Um tempore

Ab hoc ecclia in
 libertate cōpromittere nō pōt vt p alia verba
 pōt sic sumari claris. Ecclia exempta nō pōt in iudici
 cū exemptōis ppromittere diuidit. nā in pma recitat fa
 ctū ppromissū. in scō laudū latū qd p pte approbat z
 p pte reprobat. scōa ibi qz lūme. tertia rōem reproba
 tōnis submittit ibi cū z si. Nō pmo qz sup qdē ver
 tente iter abbatē z aliquos ex mōchis suis pōt fieri com
 pmissam. z istō pbat fm vñū intellectū itelligendo q
 aut erat qd iter abbatē et mōchos suos. aut iter abba
 tem z epm et de oibus fuit cōpromissum in archiepim
 et hanc intellectū approbat Inno. h. dicēs qz forte isti
 mōchi erāt plati istaz capellaz z dicebant se esse subie
 ctos epō et nō abbati. h. osti. tñ tenuit qz vna erat hic
 qd. i. inter abbatē z mōchos ex vna pte z epm ex alia.
 et verba tex. ibi quosdā mōchos pnuat p istō
 verbū te. et p intellectu facit suprascripta decretalis vbi
 scribitur abbati et pventū. ff. intellectus Inno. mibi
 plus placz. tñ qz lra impropria p aliū intellectū quia
 lra dicit et quosdā mōchos. vñ pondera verbum
 et quosdā. nō tñ dicit z mōchos simpliciter nec ē vis
 sup quo erat inter eos pntio cū in multis possit acci
 dere. h. tñ scias qz abbas monacho suo in aliquo obli
 gari nō pōt nec dñs seruo. vt in. l. interpositus. L. de trā
 sac. nō. Jo. an. in regula non est obligatorū. i. mercu.
 Nota scōo ibi fide data. qz cōpromissum pōt iurari
 ab vtraqz pte z videt iuramentū adeo vestire ppromissū
 qz pōt palseagi ad obseruantā tandi. nec ē opus agere
 ad interesse. vñ pondera in h. bñ istā lras in q papa de
 creuit arbitriū fore obseruandū ppter pstatōz fidei hīc
 inde factā. ad idē fact. c. h. s. e. et ape sensu gl. i. h. et
 videntur qdam vt refert Inno. s. e. pxi. vñ queadmo
 dū antiquus de iure civili dabat actio ex laudo pceden
 te iuramento. vt in. l. ne in arbitris. L. eo. ita videt hodie

dicendum de iure canonico. qd est bñ nō. z h intelligo
 vbi pena fuit apposta in ppromissio. nā tunc si fuisset a p
 posuit in ppromissio iuramentū simplr pstitū de seruā
 do laudū intelligeret sub pditōe. i. fuare laudū et solve
 re penā. et h casu pōtelligi nō. dictū Inno. j. e. p tuas
 vbi h firmavit. si vō iuramentū nō fuit interpolatū nec
 adiecta pena tunc agit ad interesse. vt i. d. c. per tuas.
 et dic vt ibi dicā. Tercio nō qz ppromissū factū sup
 plib' quoz aliq nō depēdēbat a pte ppromittētū nō
 inhiat p expōsionem inutiliū ff. remanet ppromissū vali
 dū sup alijs q dependēt a pte ppromittētū et rō pōt
 esse. qz tot vident ppromissū quot sunt res sup quibz
 factū fuit ppromissū. ar. in. l. scire debem'. ff. de v. ob.
 et in. l. etiā. ff. de mic. vbi dicit qz tot vident sine qz sunt
 articuli in ea pnti z tot vident supplicatōes qz sūt res
 in stipulatōe deducte. Quarto nō qz ecclia exempta z
 imediate pape subiecta videt gaudere qdā libertate nō
 est tñ oioda libertas cū recozscat ius subiectōis respe
 ctu pape. nā nulla ecclia pōt esse azephala. i. sine capite.
 vt dicit tex. i. c. nulla. xxiij. di. Nō qnto z in h tene
 mēti istū tex. qz quōsdie allegat qz ecclia exempta nō pōt
 rennuciare pūlegio libertatis. vnde licz generaliter di
 catur quem posse licite rennuciare iuri et fanorū pro se
 introducto. vt in. c. ad apostolicam. de regula. z in. l. si
 quis in cōscribendo. L. de pac. tamen in pūlegio exē
 ptōnis tangitur nedum fauor exempti sed etiam fauor
 ipsius superioris qui emanat cum eximendo ab alijs
 imediate illum sue iurisdictioni subiecit. vnde interest
 sua non perdere istam imediatam subiectōnem secus
 autem in alijs pūlegijs in quibus versatur dumta
 xat fauor pūlegiat. et p istum tex. decidit questio nū
 quid possit exemptus litigare corā alio iudice subicien
 do se iurisdictioni illius. Item et alia qstio nunqd exē
 ptus incidens in excoicationem iuris possit absolui ab
 episcopo loci ex quo vult se quo ad illum actum subie
 cere iurisdictioni epī et per istum tex. pōt mēdere ad vtrā
 qz qstionē qz nō cū nō possit exemptus renūciare sine
 licētia rōm pōtificis pūlegio libertatis. 3° itē rō
 mani pōtificis q est supior imediatas vt sudditus suus
 non iudicatur ab alio nec etiam absoluitur vt ipse pos
 sit cognoscere qualitatem subditi sui. ar. si. ca. omnis
 vtriusqz sexus. de pe. z re. et in. c. nimis. de iur. iur. vt
 dicitur tex. iuncta gl. si. que est in h singularis in de. pe. d
 sen. ex. et hanc ptem videtur firmare. Jo. an. in regula
 scienti in mercu. licet fre. in quodam suo psilio tēuerit
 oppositum. sed pimum dictum secutus sum et plene ex
 aminari materā in quadaz disputatōe que incipit duo
 clericali ordine. Ultimo potest colligi arg. opti. ex
 isto textu. qz is qui non potest rem alienare seu libere
 de illa disponere non potest super ea compromitte
 re cum per compromissum possit sequi alienatio.

hic dixit hofsi. q. vasallus nō potest p̄promittere sine
 licentia dñi sup fendo de q̄do p̄ eundem in summa. co.
 ti. in. §. f̄ q̄ntur. v. f̄ n̄nq̄d vasallus. Et ex hoc ex li
 tera p̄nt colligi plures ratōnes decidendi ad tex. hic
 quare non valet p̄promissum super exēptōne. nam p̄
 ma et p̄ncipalis ratio colligitur ex tex. quia exēptō
 non p̄t renunciare directe p̄uilegio exēptōnis ergo
 nec super ea compromittere cū possit inde seq̄ laudat
 p̄ra exēptōnem. sc̄da ratio p̄t colligi ex dictis hofsi.
 nam p̄latus qui recipit dignitatem a papa ut est ex
 emptus non potest alienare iura ecclesie romano pon
 tifici in cōsuldo. ut in. c. q. quis p̄misit. xxxv. q. ix. nota
 de re. ecc. non alie. c. nulli. et. xij. q. ij. hoc ins. ergo nō
 poterit iste abbas sup isto iure exēptōnis p̄promitte
 re. cum p̄ p̄promissum possit sequi alienatio Ex h̄ col
 lige notabile dictum q. p̄latus non potest p̄promitte
 re sup rebus quas alienare non potest. qd̄ voluit lap
 alle. iij. dixi post hofsi. s. c. puenit. et quamquā rō hec
 sit vera in se tñ nō multum p̄gruit littere. quia eadē ra
 tione non debuisset valere p̄promissum sup alijs reb̄
 Tercia rō colligitur ex dictis hofsi. qz nemo citra pa
 pam potest cognoscere de p̄uilegijs ipsius pape. ut in
 c. cum venissent. de iudi. hanc rōnem non puto p̄cede
 re generaliter in arbitro. qm̄ in p̄uilegijs tangentibus
 tñ fauorem p̄uilegiati bene possunt p̄tes sponte se sub
 icere arbitrio alienius sicut possent illis renunciare. ut
 s. dixi. et ad. c. cum venissent responde q. ibi tex. debet
 intelligi in iudice cuius iudiciū reddit in iuridicū. ut in
 l. inter stipulantem. §. si stichum. ff. de ver. ob. Quarta
 rō p̄t colligi ex glo. si. q. cum h̄ ageretur de libertate n̄
 poterat arbitri assumi. ut in. c. pe. de resti. in inte. f̄ illa
 rō non est vera in causa libertatis. Et ex p̄dictis potest
 decidi questio nanquid clericus possit compromittere
 sup ecclesia sua. hofsi. dicit q. non cum non possit illi
 libere renunciare. ut in. c. q. in dubijs. de renā. hanc p̄
 tem seq̄tur do. an. dicens hoc p̄cedere sicut sit cōtentio
 sup ecclesia ut de p̄prietate siue p̄tendebat de beneficio
 rōne tituli siue de fructibus futuris f̄ sup p̄teritis fructi
 bus possit compromittere f̄m cum et verum loquitur. nā
 circa p̄dicta et p̄similia potest dari regula quā. s. tetigi
 q. super omnibus que quis potest alienare p̄t p̄promis
 sum facere. in alijs aut̄ que alienare non potest saltes si
 ne certa solennitate non p̄t p̄promittere sine ista solen
 nitate p̄ hoc facit p̄mo iste tex. ad idem glo. et bar. i. l.
 nulli. ff. de transac. facit optime. l. non solum. iuncta gl.
 l. de p̄di. mino. non alie. in p̄dictis an̄ locis le. et nō
 q. tutor non p̄t transigere sine aucte iudicis sup illis
 rebus quas ipse solus alienare non potest. sed h̄p̄ fru
 ctibus et alijs que solus potest alienare p̄t solus trāsi
 gere. et intellige q. non p̄t trāsigere qm̄ p̄ transactōz seq̄
 retur alienatio. secus aut̄ si res remaneret penes mino

ram et tutor daret aliquam pecuniam ad defario. vñd
 idem dic in p̄lato. quia non potest solus transigere
 quando p̄ transactōnem res remaneret penes aliū se
 cus si penes ecclesiam. ut in. l. nullus. p̄alle. Sed dubi
 tatur nanquid a p̄ncipio valeat compromissum super
 istis iuribus que non possunt alienae per compromit
 tent em. Do. an. sentit hic q. sic. quia non possit sequi
 alienatio. vñd valebit laudam q̄tenus p̄ id nō sit alie
 natio rei. et satis mihi placet p̄mo per istum tex. nara
 iste abbas non poterat alienare iura ecclesie sine licen
 tia pape et tamen p̄promisit sine ipsius licentia f̄ lau
 dum non valet quatenus erat p̄ra libertatem et sic q̄
 tenus inducebat alienatōnem huius iuris. intelligeba
 tur ergo p̄promissum habere vires fm̄ p̄tatem cōpro
 mittentium. sicut dicimus in. l. seu statuto generali. ut
 sumant vires fm̄ potestatem statuentis. licet verba sint
 generalia. ut in. c. a nobis. et. ij. de sen. ex. et in. c. ij. de
 consli. li. vi. et nota hanc rōnem. an aut̄ possit p̄latus
 compromittere ut p̄cedatur de iure et de facto et sentē
 tiatur de iure tñ. Lapsus in p̄alle. alle. p̄cludit q. non
 quia non potest p̄latus remittere iura ecclesie. nam
 p̄ p̄cessum de facto fiendum possit arbitri ledere ec
 clesiam admittendo p̄batōnem non legitamam vel re
 pellendo idoneam. et nota hec dictum secus dicit si cō
 promittit ut p̄cedatur simpliciter et d̄ plano sine stre
 pitu et figura rē. quia ius approbat istum modum p̄ce
 dendi. ut in. de. disper. diosam. de iudi. In glo. i. in
 fi. nota bene hanc glo. ad quam quotidie iuncto tex.
 fit remissio cum queritur an in ordinariū possit com
 promitti. et concludit hic glo. q. sic tam de iure cano
 nico q̄ civili. non tamen potest ordinariū iubere ut in
 se compromittatur. et in hoc casu glo. intelligit glo. cō
 trariam. et idem tenet glo. in decre. iij. q. vij. in. §. tria.
 et ista est plenior illa ponens ratōnem qualiter comp
 missum prohibetur in personam ordinarij. et p̄cluden
 do opi. canonistarum et legistarum scias q. tres sunt
 opi. principales in hoc articulo. primo ut non sit dif
 ferentia in hoc inter ius canonicum et civile sed utroq̄
 iure potest ordinariū in se recipere cōpromissum dū
 modo partes sponte in eum compromittant. hanc opi.
 tenet hic glo. et glo. in dicto. §. tria. sequuntur tamen.
 Hoffre. Jo. p̄bi. et Job. an. et est quasi communis
 opinio canonistarum. Secunda opi. principalis est ut
 aliud sit de iure canonico q̄ civili. hanc opinionem te
 nuit Bar. in. l. sed et si in seruum. alle. in glo. Tercia
 opinio tanquam in arbitrium non potest compromitti
 in ordinariū nec de iure canonico nec civili. sed tan
 quam in arbitratōnem hanc opinio. etiam fuit secutus
 hofsi. tenuit glo. in dicta. l. sed et si in seruum. et iura ca
 nonica que videntur contraria dicunt quod loquitur
 in arbitratōre. hanc opinionem. fuit secutus hofsiens.

hic ponderando tex. illius. l. in eo qd dicit qd in ordina-
rium non potest promitti. et si sniam dixerit non dat pene
psecutio. et sic loquitur illa. l. in arbitro. cum faciat men-
tionem de snia non in arbitratore qui pcedit extra iudi-
cium sine qualibet scriptura. hec opi. vt possit compro-
mitti in ordinariam tanq3 in arbitratore est verissima
et cõiter tenet et videt pbari in auc. si vero ptigerit. L.
de iudi. et de iure canonico non est dubium vt in. c. cau-
sam. de elec. et idem in delegato vt pbatur in. c. nisi es-
sent. de prebey. Sed an possit tanq3 in arbitrum teneo
de iure canonico qd sic. pmo p istum tex. intelligedo qd
ep3 erat h reus. q3 tunc archiep3 erat ordinarius. sec3
si fuisset actor. vt in. c. si clericus. xi. q. i. sed clarus pro-
batur. j. eo. ex pte. et in. c. lr3s. de psump. de iure civili e
dubitandũ et pendet decisio ab intellectu dictõnis et de
quo pbatur in. d. l. sed et si. vtrũ ster copulatiue vel dis-
iunctiue. sed ex quo habemus inra canonica sup h cla-
ra deberemus intelligere. l. dubiam. fm determinatõz
iuris canonici. nam si in dubijs recurrimus ad p̄suetu-
dinem vt in. c. cum dilectus. de p̄sue. et in. l. si de inter-
pretatõ. ff. de legi. fortius ergo recurrendũ est ad ius ca-
nonicum qd est maioris auctoritatis q3 p̄suetudo. et fa-
cit. c. p̄ venerabilem. q. si. sint le. In gl. h. ibi de p̄-
scrip. cum olim. nam ibi valuit p̄promissum super ca-
pellis que dicebant exempte. So. p̄t dicit qd iste tex. p̄-
cedit quando capelle erant exempte et immediate pa-
pe subiecte sicut ipm monasterium ideo non valuit lau-
dum p̄tra exemptõem monasterij vel capellarum. fm in
c. cum olim. capelle erant exempte a iurisdicõne ep̄i p̄
subiecte abbati. vnde abbas potuit p̄promittere q3 nõ
agebatur ibi de iure romani pontificis. et hec solo fuit
de mente doc. b. licet clare non exp̄mant. dicit ec doc.
qd super iuribus dependentib3 a libertate p̄t cõpromit-
ti puta si agitur de electõ. cuius validitas dependet a
p̄uilegio libertatis. exemplum in. c. ij. de i. inte. resti-
nam super electõ poterit compromitti. q3 p hoc nõ p̄-
iudicatur exemptõni. Idem dicit si inter duas ecclias
est p̄tentio sup alia ecclesia cui ipsaz sit subiecta. nã tũc
potest fieri cõpromissum. vt in. d. c. cum oli. Ultio
pondera gl. istam in fi. in eo qd dicit qd p̄uilegio liber-
tatis p̄t exemptus renuciare quantum ad se nõ q̄n-
tum ad superiores. sed ego non video aliquẽ effectum
huius renuciatõnis quantum ad se. quia ius libertatis
est ita p̄inctũ iter cũ et superiorum. vt p̄mode sepatio fie-
ri non possit et facit. quod. s. dixi de exempto volen-
te litigare corã ordinario loci et q̄ten? gl. dicit qd alijs p̄-
uilegijs p̄t q3 renuciare. nõ intelligas h̄ indistincte i ec-
clesia sed restringe fm nõ. per Inno. in. c. accedentib3
de p̄uile. et vide quod dixi in. c. veniens. de p̄scrip. vbi
aliquid p̄ eundem Inno. d. d. d. abb.

Um dilectus Coram arbitro nõ
uentio vel alio modo et sic. Arbitrator non habet
potatem iudicandi ultra cõprehensa in compromisso iõ
coram eo non sit reconuentõ. cõis diuisio. scda ibi nos
igit. Nõ p̄mo vnum casum i quo iudicia et arbitria
differant nam corã eodam iudice habet locũ reconuen-
tio siue sit ordinarius siue delegatus. vt in. c. i. et ij. d.
in. pe. et. ij. q. viij. cuius in agendo. et i. l. papinian?
cum auc. et p̄ter. L. de sen. et in. c. dispendia. s. reus.
q3. de p̄p. li. vi. sed coram arbitro reconuentio cessat vt
hic qd ergo dicit qd arbitria sunt redacta ad instar iudi-
ciorum. vt in. l. i. ff. de arbi. non p̄cedit quo ad omnia
Sed in p̄ncipio medio et fi. cause in multis differunt. et
in multis p̄ueniunt que possunt bene p̄scrutari ex nõ.
hic in glo. et sep ea et plene p̄spe. eo. ti. in. s. differt per
totam. aliqd per Bal. in. l. i. in fi. L. eo. Nota se-
cundo ibi cum arbitro iudicare. qd arbitro dicit iudicare et
per p̄sequens sententiam ferre. vt in. c. dilectus. s. eo.
dic tamen qd coram arbitro non est proprie iudicium
quia iudicium dicitur quasi iurisdicõ. i. dicitio iuris. p̄
arbitro non habet iurisdicõnem sed quandam notionẽ
vt in. l. p̄tor. ff. de re iudi. nec proprie fert sententiam
vt in. l. qd g. s. ex p̄promisso. ff. d. bis qd nõ. isa. dixi. c.
i. s. e. sed iproprie. vñ p̄pe dicit iudex ferre sniaz. arbit at
dicit ferre arbitrij siue laudõz. ad hoc. d. c. proxi. et in. c.
ij. s. e. cum si. Tria enim requiruntur ad hoc vt prope
dicatur sententia vt sentit hic hosti. p̄mo qd infamet si
causa talis est. secundo qd ex ea detur actio. tercio qd pos-
sit agi de enicõne is qui succubuit per sententiam. que
omnia cessant in sententia arbitri. p̄duo ista non isa
mat. vt in. d. s. ex compromisso. Item nõ competit re-
gressus de cuiõne. vt in. l. i. dicitur. s. si compromise-
ro. ff. de iuric. et nõ. in. c. si. de emp. et ven. nec ex senten-
tia sua datur actio. vt in. l. i. L. e. merito p̄cluditur qd ar-
bitro non fert proprie sententiam nec coram eo est vez
iudicium. sed quasi. Ex predictis tamen et ex tex.
dum dicit iudicare et. Collige qd arbitro debet proce-
dere in forma iudicij sicut iudex. vnde coram eo debet
dari libellus. vt nõ. hic doc. et spe. eo. ti. in. s. restat. fa-
cit. l. pe. L. eo. Item coram eo. sit lit. pte. vt in dicta. l.
pe. et per istam contestatõnem interruptitur p̄scri-
ptio ac si fuisset facta coram iudice. vt in dicta. l. penl.
laratur. de calum. vt nõ. glo. hic in fi. Item debet ferre
sententiam in scriptis. ad hoc. l. i. et quod ibi nota. L.
de sen. experi. rec. et tenent etiam hic docto. Item nõ
potest p̄cedere diebus feriatis in honore dei et si p̄ce-
deret non valeret p̄cessus. vt in. l. ocs. L. de fer. q3 licet
coram arbitro non sit verum iudicium est tamen quasi
iudicium vt p̄dixi et iudicialis strepitus debet conque-
scere diebus feriatis vt in. ca. si. de fer. vnde cũ ille tex.

emanavit in honorem dei debet late intelligi ut exte-
 datur ad quasi iudicium. maxime quia lex cuius expressit
 prohibet arbitrorum pcedum his diebus feriatis. ut
 in. d. l. omnes. et sic intelligi in feriis productis ad ho-
 nozem dei ut dixi. nam in feriis introductis pcedit
 ne hoim licet regulariter non debeat pcedere nec oant
 cogi ad pcedendam nisi ex causa puta quia finitur copio
 mulium potest inde eum copetere ad pnuandandum
 in istis feriis. ut in. l. si feriatis. et in. l. si de meis. §. si. ff.
 eo. et sic limita dicta doc. hic. Arbitrator aut potest p-
 cedere in omnibus feriis etiam introductis in honorem
 dei. quia coram eo non est iudicium nec quicquam. si potest
 est quidam transactio seu compositio. ut in auc. li. vero.
 L. de iudi. no. Inno. in. c. qntauallis. de iur. iur. unde
 dixi bar. in. d. §. si. q. etia; die dñico potest arbitrator
 fore arbitramentum suum. Et idem spe. e. g. §. si. v. sed
 nunqd compositor facit gl. no. in de. v. uca. de offi. de
 le. et. c. i. de fer. vbi dicitur quod pax potest fieri die feriata. et
 sic licet homines intendunt his diebus ad pcedum
 pacis. Sed arbitrator pcedit ad pacem ponendam inter
 partes que est quedam compositio. ut. s. dixi. Item di-
 cta testium recepta per arbitrum faciunt fidem coram iu-
 dice sicut si essent recepta ab alio iudice. quod tñ intelli-
 ge ut le. et no. in. c. pñtata. de testi. In his ergo conue-
 niunt arbitria et iudicia et in multis ut dixi dicitur que
 longam esset p singula enarrare. si ex var. h. a. iuris pat-
 tibus pñt pueniente et differtie colligi. App. ptra
 tex. nam videtur quod ratio hie necessario non pcludat. nam
 delegatus non potest cognoscere nisi de rebus expressis in
 rescripto. ut in. c. cum olim. et in. c. p. z. g. et. c. de. c. i. de
 de offi. dele. et nihilominus coram eo habet locum re-
 conuentio. ut. s. dixi. ergo idem esset dicendum in ar-
 bitro. quod licet non possit cognoscere seu iudicare nisi de
 expressis in compromisso tñ reconuentio debet hie
 locum. quia reconuentio pcedit ex iuris dispoñe unde am-
 pliatur et extenditur potestas in actu reconuentiois no
 ex facto partium sed ex dispoñe iuris fundati sup rone
 naturali. quia ex quo quis eligit iudicem. p se in causa sua
 et dicit illum idoneum no debet dedignari habere eum
 contra se in ca adversarij. ut in. d. l. papinianus. et in. d.
 c. cuius in augendo. alias est. §. So. pñarium est diffi-
 cile et non tactu h p doc. si pñt mderi saluado pmo ista
 hiam quod ratio finalis que non habet locum reconuentio
 coram arbitro est ista que exprimitur in tex. l. q. no ha-
 bet locum reconuentio coram arbitro sicut in delegato
 quia iurisdicatio delegata est de iure merito succedit iuris
 dispositio edita in materia reconuentiois. unde datur
 sibi potestas in causa reconuentiois beneficio iuris. si ar-
 bitrium pcedit ex mero facto et a sola voluntate ppro-
 mittentium. ideo ius ibi no supplet nec ampliat pñtes
 arbitrorum. quia cum procedant ex sola voluntate pñtes

ideo non debet extendi ultra ea que ptes expresserunt
 seu expresse voluerunt. Et qñ partes recesserunt a di-
 spoñe iuris relinquendo iudicem ad eundem arbitrum
 recesserunt ab alia iuris dispoñe. ideo ius in ppromis-
 sum non supplet ar. in. l. si. L. de pac. puen. tam super
 dote. Item potest reddi alia ratio no dubio et magis co-
 cludens quod ratio iure. iudex cõter aditur ab actore vi
 actor eligit iudicem ordinarium vel delegatum reus
 aut nec elicitur ad comparandum. quia iudicium red-
 ditur in iuratum. l. inter stipulantem. §. si stichum. ff.
 de x. ob. unde fuit merito iudicium dant ipsi reo ptra-
 ctu inito. unde ex quo ab eo aliquid petitur andia; vo-
 lens petere ab ipso actore. hinc dicitur notabiliter bar.
 in auc. et pñter. L. et sen. q. coram delegato impetra-
 to cõ pñsu pñum. non habet locum reconuentio. quia
 est quod imputetur reo quare causam reconuentiois no fe-
 cit expm in rescripto. compromissum aut sit pñum deo
 lenis pñum. ideo non habet locum reconuentio quia est
 quid imputetur reo quare cam suam non fecit expm
 in compromisso. nam hoc casu cessat rō super qua fū-
 datur reconuentio. non enim h actor eligit iudicem seu ar-
 bitrum sed actor et reus simul et no bene has rationes

Sed quero nunqd iste tex. habeat locum in oibus
 arbitris. Vol. aut sunt arbitri iuris aut arbitri volunta-
 rij. in voluntarijs habet locum iste tex. p rones palle.
 si arbitris vo iuris dicit spe. in ti. de recusa. in. §. si. v.
 si nunqd eorum arbitrio. quod etiam non pcedit reconuentio
 et sequuntur doc. h rō est quod isti arbitri iuris assumunt
 super certo articulo. si an iudex sit suspectus. adeo eius
 iurisdicatio non debet extendi. Item quia iura volunt
 ut celeriter iste articulus recusatiois expediat. ut in
 c. legitima. de app. li. vi. si autem admittet reconuen-
 tio iste articulus plus debito progaretur. Et dicitur h
 dictum spe. intelligo in terminis iuris. si in arbitro iuris
 electo super certo articulo. secus in arbitris iuris elec-
 ctis super certo casu. quia iste habens iurisdictonem no
 est deputatus super articulo cause sed super tota causa
 sicut delegatus. Item necessitatur reus ad cõpromit-
 tendum ex dispoñe iuris. maius debet habere lo-
 cum reconuentio per supradicta. pone exemplum pñ-
 mo de iure canonico quando episcopus vult mouere
 litem contra subditum suum. nam tunc eliguntur arbi-
 tri iuris qui habent iurisdictonem. ut in. c. si clericus.
 xi. q. i. Clericus enim coram illis conueniens per episco-
 pum poterit epm reconuenire. aliud exemplum de iure
 civili possit poni per. l. gum spali. L. de iudi. nam si
 delegatus pñcipis recusatur pcelluntur pñtes eligere
 arbitros qui cognoscant de ista causa ut ibi. unde pu-
 to quod sicut coram delegato habebit locum reconuen-
 tio ita coram illis qui succedunt loci delegati p h etia pñtes
 si ex forma statuti pcellunt pñtes ad pñmittendū quod

coram illis arbitris habet locum reconuentio. quia illi
 sunt arbitri iuris et habent iurisdictionem delegatam
 vel ordinariam. iuxta ea que dixi in. c. suspitosis. de of
 fi. dele. et qd no. in. c. ab arbitris. eo. ti. li. vi. Ultio
 scias qd litera in fi. facit ad qstioem notabilem et quo
 tidianam. p. promissum fuit in arbitru sup vna re. arbit
 p sniam adiudicauit rem actori b p demnauit actorem
 ad dandum aliam rem ipsi reo que qdem res no erat
 expressa in ipso p. promissio nungd valeat illud arbitru
 quo ad istam rem. So. iste tex. optime facit qd no in
 eo qd dicit qd arbitri no pt iudicare nisi de his tm sup q
 bus fiat p. promissum. Et pondera istam dictioem taxa
 tiuam tm. ad idem. l. non distinguemus. s. de officio.
 ff. eo. ti. et i hanc prem idinat bar. in. l. acq. l. ana. ff. de
 transac. dicit tm secus esse si mandauerit pecuniam dari
 alteri pti per illum cui adiudicauit rem. na tunc hec sen
 tentia t. q. pecunia non est procius alia res. p eam ei
 fit estimato oim rerum. vt i. l. i. ff. de p. r. aben. emp. r i
 c. eijciens. l. xxxvij. di. vnde i recompensatoe rei adia
 dicatoe potuit p demnare i pecuniam sicut fac iudex ad
 tus i iudicio pui diuidendo q non pt apponere manum
 ad rem no p. munem. vt i. l. arbor. ff. coi. diui. et tm pot
 vni adiudicare rem no cōem et mandare vt alteri res
 datur certa pars pecunie. vt isti. de offi. iudi. in. s. eadē
 et i. l. ad offi. l. coi. diui. et b tene menti. In gl. i.
 ibi item i crimibus. b itellige vt plene dixi i. c. l. d. mu.
 peti. et i. c. ac si clerici. de iudi. p. bar. i. l. is q reus. ff. d
 publ. iudi. vide tex. iij. q. xi. neganda. et ibi p archi.

In ea. gl. ibi i momentanea possessione. aduerte
 ista. l. fi. qua glo. allegat vario modo itelligitur vt ibi
 no. host. b itelligit istam. l. quando pupillus agit super
 momentanea possessione. pponedo interdctu vnde vi.
 vel q vi aut clam. vel vti possidetis. tm cum non pt re
 conuenire reus. et idem in effectu voluit ibi bar. qui di
 xit illa. l. pcedere qn pupillus agit iterdicto adipiscen
 de recuperande vel retinende. et ro potest esse. qz cu pu
 pillus sit ibi sine tutore r admittatur i ista causa. qz no
 habet ltimam psonam standi i iudicio vnde putares q
 ista. l. non pcederet qn pupillus esset i iudicio cum au
 ctorate tutoris. qz tunc cessat ro palle. et hoc itellige
 dummodo natura cause patiatur reconuentioes quod
 plene dixi i. d. c. l. de mu. pe. In ea. gl. ibi spoliato
 ne facta ecclesijs. aduerte qz non vidz spalitas i eccle
 sijs cum. s. glo. dixit qd i causa spoliatois non valz re
 couentio. Sed potest itelligi h de dcm duobus modis
 pmo q i ecclesia r clericis nan habet locum reconuentio
 etiam super alia spoliatoe. b pcedit hoc quando lai
 cus maliciose spoliavit clericum vt puenit coram iu
 dice suo reconueniat ibi clericum. scdo pt itelligi q et
 am i alio facto qz spoliatois ex quo laic? maliciose dat
 materiam clerico vt pueniat cum coram laico vt ipsi sunt

postmodum ibi reconueniat non habet locum reconuen
 tio. et sic videt velle tex. no. iuncta glo. i. ca. relatum. b
 alle. in gl. Sed idem qderem iter laicos qz malicis
 non est indulgendm. ar. c. quanto. de diuoz. et i. s. b si
 agant. alle. in glo. Extra glo. ponunt b doc. aliquos
 casus i qbus non procedit reconuentio quos no caro
 proficq q non est materia nostra. sed plene exaiantur i
 p. c. i. de mu. peti. In glo. si. ibi vel eis coherenti
 sine quibus rē. nota bene istam p. ticulam glo. qd arbi
 ter potest extendere manum ad non deducta in cōpro
 missio dummodo ista adhereant expressis i p. promissio
 p. terti si causa pncipalis diffiniri p. mode non pot
 et idgu tenet Inno. b r. j. eo. ex pte. et glo. in. l. no di
 stinguemus. in. s. de officio. ff. eo. et per hoc puto q si
 veratur i dubiam super qualitate rerum expressarum
 in compromisso q poterit arbitri de ista qualitate co
 gnoscere et p. nunciare an veniat i compromisso qz ali
 ter causa pncipalis p. mode decidi non posset p. terti
 qz est hoc preparatoriu ad diffinitioem cause compio
 misse. simile videmus in pcuratore qui non habet po
 testatem circa p. tenta in pcuratoe. vt i. c. cum olim. de
 offi. dele. et tm potest agere super his que sunt p. para
 toria ad mandatum ibi factu. vt i. l. ad rem mobile
 et i. l. ad legatu. ff. de pcur. et facit optime quod subij
 citur in glo. in eo qd arbitri incidenter cognoscit de
 causa reitutiois licet non fuerit expressa i p. promissio
 de quo diximus in. c. penul. s. de in integz resti.

In ea. glo. ibi super p. tione duplici. pro intelle
 ctu glo. scias q actio legis aquilie p. tra negantem da
 tur in duplum. in consententem datur in simplicum. vt i. l.
 inde neratius. ff. ad. l. acqui. vnde dubitatur nunquid
 facto semel compromisso super damno dato possit ar
 bitri condemnare partem i duplum si negauerit dam
 num dedisse cum fuerit convicta per aduersarium. r p
 mo videtur q sic. quia arbitri cognoscit de coherenti
 bus et connectis vt. s. dicitur in p. n. glo. sed con dem
 natio ad duplum videtur coherere negative. qz pro
 uenit ex natura actiois i p. promissio deducte. In cō
 trarium glo. arguit de. l. q tamen in fi. ff. eo. vbi dicit q
 arbitri non potest pronunciare super pena in compio
 misso apposita ut non exigatur. et redditur ibi ratio. qz
 super ista pena non fuit compromissum. ergo non de
 bet arbitri posse pronunciare super duplo. quia pena
 legis procedit et super ea non fuit compromissum et
 videtur glo. transire cum isto contrario expresse tamen
 non eligit et idem videtur velle Inno. b. sed host. te
 net contrarium per rationem pmo factam. et fac quod
 no. azo. et Inno. j. eo. ex parte. q dixerit arbitrum pos
 se pronunciare super fructibus. et omia accessorie de
 ductis. et super expensis lz de eis expresse non fuerit
 compromissum. qz hec oia veniunt accessorie ad cam

principaliter compromissum et hanc opt. sequor p qua fa
 cit tex. in. l. nō distinguemus in. §. itē nō est cogendus
 ff. eo. vbi habetur qd etiam pempta re principali super
 qua fuerat compromissum pōt arbiter cognoscere sup in
 teresse. Itē nō pōt dici qd pena sit quid extrinsecum
 cū veniat ex natura actiōis ar. in regula accessoriū. de
 re. iuris li. vi. Item in ea. gl. vbi nō pōt punire supple
 mulcando cōfirmacō. nō glo. ex qua habes duas con
 clusiones in b articulo. primo qd arbiter nō pōt multa
 re ptem rōne contumacie. scdo qd pōt sibi dari ptās a
 ptibus mulcandi. et ita reducunt ad concordia due le
 ges que videntur p̄trarie. vna est. l. nō ex omnibus all.
 in glo. nā videtur velle qd arbiter possit mulcare. Con
 trarium innuit tex. in. l. ij. ff. de iudi. vbi traditur nō.
 regula qd nō hñs iurisdictionē deficit in ptate multa
 di intelligat ergo ista. l. mēdo iure inspecto. autē non
 ex oibus intelligat qñ fuit data ptās arbitro a ptibus
 et ita cōiter videns velle legisse in. d. l. nō ex oib⁹. et itell
 ge glo. in multa p̄prie sumpta. vt est pena extraordina
 ria quā iudex infligit p̄tūmā. qz cōtēpmit iurisdictionē
 nem suā. secus dicit si iudex vult punire contumacem in
 expensis quas fecit p̄ p̄s. nam lz bec sit pena respe
 ctu p̄tūmā tñ respectu ptis p̄tis est interesse. et ideo
 arbiter pōt in illis condemnare vt in. d. §. itē nō est co
 gendus. et nō. Inno. §. e. ex pte. et de hac pena possit in
 telligi. d. l. nō ex oibus. fm aliam intellctū. In ea.
 gl. vbi nisi vtraqz pte p̄tē. pondera glo. nō em dicit ar
 bitrum nō posse pcedere pte abite sed qd nō pōt p̄nū
 ciare nisi vtraqz pte p̄tē nisi data sit sibi ptās in com
 promisso. et ita loquitur tex. in. d. l. dīam p̄ferre. in. §. si
 quis litigato. ff. eo. vnde potes in b firmare istaz re
 gulam. qd in casibus in quib⁹ p̄t iudex pcedere pte ab
 lente p̄ p̄tūmā vel sine poterit eodē modo arbiter p
 cedere. quia arbitria sunt redacta ad instar iudiciorū. vt
 in. l. i. ff. eo. Fallit in casib⁹ iure exp̄ssis. et ideo vt dixit
 Inno. §. e. ex pte. p̄t arbiter li. pte. pcedere ad receptōz
 testium p̄tūmā ptis nō obstante. et idem dicit alijs
 actibus iudicialibus. p̄ in snia ferenda repitur bec p̄
 nctitas inter iudicem et arbitrum. qz iudex fert sniam p
 te p̄tūmā. vt in. l. ab eo. ff. eo. quō et qñ iudex. et in. c. i. et
 c. veritatis. de do. et p̄tū. cū si. p̄ arbiter nō pōt nec ob
 si dicat qd scdm b erit in optōne ptis impedire sniam
 arbitri. quia nō habebit nisi p̄pere nec p̄tūmā vt. s
 dicitur est. sed dicit qd in p̄tūmā suā p̄mittit pena appo
 sita in compromisso. vnde p̄inde est ac si arbiter p̄nūciat
 set et pars non velle stare arbitrio. lex em equipat ista
 duo. l. non acquiescere laudo vel impedire. p̄nūciatōem
 arbitri non compendo. vt est tex. in. d. §. si qd litigato
 rum. et in. l. ij. ff. eo. vide tñ Inno. qui optime in hoc
 loquitur. ff. eo. ex parte. in p̄n. dicit em et bene qd tunc per
 p̄tūmā p̄mittit pena compromissa quā impeditur p̄

nūciatio snie. secus aut si citatio fuit facta ad alij actū
 ad quem iudex p̄t pcedere non obstante p̄tūmā. b di
 ctum puro limitandū. p id qd nō. bal. post Ly. in. d. l.
 ij. ff. si nūli fuerit in compromisso actū vt pena p̄mittatur
 si non pitum fuerit snie. nam tunc non p̄pendo ad p̄ce
 ptum arbitri p̄mittet pena. qd intelligit dūmodo ptis
 p̄tis interfuit qd aduersari nō p̄paruerit. secus si nul
 lam p̄tendere interesse. et ibi vide p cum latius. Sz
 circa hunc articulum do. An. allegat hic bu. et nō dicit
 vbi qui tenuit fin cum qd arbiter non p̄t p̄nūciare pte
 absente qñ p̄promissum fuit simpliciter penale. secus si
 fuit appolita clausula qd totiens pena p̄mittat quociens
 fuerit p̄trauentū. nam tunc p̄t p̄nūciare ad effectū. vt
 pena iterū p̄mittatur. allegat etiā spe. eo. ti. in. §. si. p̄pe
 fi. Et incipit. v. quid si arbiter. plus dicit do. an. ex se
 qd vbi p̄promissum non esset penale qd tunc poterit ar
 biter p̄nūciare p̄tūmā ptis non obstante. mouetur
 rōne generali dumtaxat qz arbitria sunt redacta ad in
 star iudiciorū. Sed aduerte tu qz legisse moderni has
 limitatōnes non videtur fecisse nec mentōnem faciunt
 in hoc de p̄trario sed simpliciter transiūt cum his q. c. s
 diximus post glo. vt videre poteris. in. d. l. ij. et in. d.
 §. si quis litigatorum. p̄ter Ly. qui posuit vnam limi
 tatōnem In. dicit qd si ps abest post conclusionem
 in causa poterit arbiter p̄nūciare. ar. in. l. q̄uis. ff. eo. et
 adul. vbi potest iudex ferre sniam contra accusatum si
 accusator se absentauit post conclusionem in causa. et
 potuisset allegare bo. tex. in simili. in. c. auditis. de pro
 cur. vbi reuocatio p̄ura. post p̄clusionem non impedit
 sententiam ferri. sed bec dicta mihi non placent nec cre
 do qd fuerint de mente butricarij nec spe. cum indistin
 ctē tex. in. d. §. si quis litigatorum. dicat sententiam eē
 nullam latam ab arbitro sine presentia partium. vnde
 intelligo dicta istorum qd vbi fuit appolita aliqua ista
 rum clausularum poterit arbiter de nouo citare pte. vt
 veniat ad sententiam audiendam et si non venerit ite
 rum cōmītetur pena. quia virtute clausule p̄ima pena
 soluta remansit compromissum in sua validitate. vnde
 licet sine clausula compromissum dissoluatur eo ipso qd
 cōmittitur pena. et in. l. si duo. §. semel. ff. eo. et in casu
 nostro v̄tute clausule non soluitur compromissum p̄ ar
 biter non habet maiorē ptatem q̄ p̄no. vnde si p̄tūmā
 non poterat pcedere sine presentia partium ita nec
 nunc cum virtute clausule cessatur aliud compromis
 sum. iuxta ea que dixi in. c. dilecti. s. c. et idem dico vbi
 pena non fuit appolita in compromisso tunc agt̄ cem
 petit actio ad interesse. p̄pter contumaciam quoniam ad
 modum competeret si pars non velle stare arbitrio. iā
 lato. vt ff. eo. per tuas. et. l. diem p̄ferre. ff. eo. nec
 pars p̄fens ex hoc potest p̄tendere aliquod p̄reiu
 dicialiū. quia eundem effectum habet ac si snia fuisset

lata et p̄s non vellet acquiescere arbitrio. dictum etiam
3a. p̄ma fr̄te videtur equū . s̄ nullo iure p̄batur imo
expresse resistit tex. in. d. s̄. si quis litigatoruz. nā p̄ntia
p̄ntium necessario requiritur in platōe snie r̄ nō in alio p̄
cessu. vt. s̄. dixi. vnde q̄ p̄s fuerit p̄ns vsqz ad p̄clusio
nem non releuat. r̄ forte bar. r̄ bal. non recitauerūt istō
dictum. qz dubitarūt de ip̄ius veritate. ad. l. q̄nis fa
cilis est respōsio. nam ibi p̄ceditur fauore iuris publici
qz causa erat criminalis. vt ibi nō. Item qz cessabat ibi
ratio quare regrebat̄ p̄ntia accusatoris. nam ibi p̄sta
bat ream fuisse p̄uictum nec poterat fieri alia p̄batio .
vnde p̄sentia accusatoris paz opabat̄ cum cessaret pe
na talionis. In ea. gl. ibi renūciat appellatōni. nō.
gl. in b̄ q̄ ponit differētiā inter iudicia r̄ arbitria. naz
in iudicijs valet pactū de nō appellando seu reclamā
do p̄tra sniam licz ante platōz snie sit interpositum. vt
est tex. nō. in. l. si. in. fi. l. de tēp. ap. secus aut̄ est in pa
cto interposito de non appellando vel reclamādo p̄tra
arbitrium. r̄ allegat̄ gl. ad b̄ dictum. l. pe. l. eo. que. l.
non loquitur in renūciatōe appellatōis. s̄ gl. indixit illā
l. satis caute r̄ subtiliter in co. q. l. illa tacite innuit lau
dum non posse emologari anteq̄ sit latum. r̄ l3 gl. ibi
dubitauerit bar. tñ b̄ ibi seq̄tur et refert ita p̄suluisse dy.
et ip̄m post eum. r̄ idem ibi bal. qd̄ est bñ nō. nā quo
tidie in compromissis apponit̄ clausula q̄ p̄tes ex nūc
approbant laudū ferendū r̄ p̄mittunt nō impugnare a
liqua rōne r̄. tale em̄ pactum non valet. qz. l. illa. pe.
ad hoc vt ex laudo oriat̄ actō requit̄ q̄ approbet̄ exp̄sse
vel tacite p̄stq̄z fuerit latum. r̄ p̄t esse rō ne per istō pa
ctum antea factum detur arbitris materia delinquendī
r̄ hec p̄cedunt respectu arbitroz. Quid aut̄ in arbi
tratore an valeat pactum de non petendo reductōem
ad arbitriū boni viri dic vt plenissime dixi in. c. q̄nta
uallis. de iureiur. et q̄tenus gl. b̄ dicit valere pactū de
non appellando in iudicio. facit in p̄trarium. c. venien
tes. de iureia. vbi d̄r non valere statutum vt a snia non
possit appellari. qz violatur ius superioris. So. dicit illō
non p̄cedere in statuto. secus aut̄ in pacto. ex quo hēs
vnum casum mirabilem in quo magis opatur pactum
q̄ statutū et q̄ q̄dam p̄nt fieri p̄ pactū que explicari
nō p̄nt p̄ statutum. qd̄ est p̄tra nō. p̄ glo. l. de decre.
decur. sup̄ q̄ca li. r̄. et qd̄ nō. bar. in. l. omnes. ff. de iu
sti. r̄ in. s̄ p̄t dici q̄ regulariter p̄cedit p̄trarium. s̄ in ca
su p̄dicto aliud est. qz pactum directe non t̄ngit ius su
prioris s̄ p̄cedentes abdicant a se qd̄ est in eoz faculta
te. s̄ statuta disponit̄ directe p̄tra ius superioris. possit
tñ p̄babiliter dubitari nunqd̄ saltem valeat statutum
quo ad statuentē tñ. de quo vide p̄ bal. in. d. l. si. vbi
sentit q̄ non. r̄ optime facit illud. c. venientes. Item con
tra hanc p̄ticulari gl. facit. l. l. de arbi. r̄. ff. q. vi. aia
dicibus. cū. s̄. se. vbi d̄r q̄ a snia arbitri nō possit appel

lari. s̄ frustra q̄rim? vtz valeat renūciatio applois cū re
nūciatō deat̄ referri ad ius p̄petēs vt i. c. ad dissoluendū
de dispōn. impu. r̄ in. l. decem. ff. de v. ob. Sed p̄ in
tellectu glo. r̄ totius materie que quotidiana est r̄ i va
rijs locis sperfa sunt videnda tria. p̄mo an de iure pos
sit appellari a snia arbitri. secō p̄supposito q̄ nō possit
appellari an valeat pactum de appellando. terciō an in
casibus in quibz p̄t appellari valeat renūciatio appella
tōnis saltem p̄ pactum ante platōnez snie interposite.
Quo ad primum sciendū est. qz multe sunt spēs arbi
troz. qd̄ em̄ dant̄ in iudicio sup̄ aliquo articulo cause
puto ad discernēdū an fideiussor sit idoneus vt ad iur
iurandum agz seu ad videndū si vulnus sit letale vt qd̄
simile. et de istis arbitris est tex. valde nō. in. l. ab arbi
tro. ff. qui satis. cog. qui s̄m intellectum glo. quā seq̄
bar. innuit q̄ eb istis arbitris potest appellari. quasi ex
quo deputant̄ in iudicio sortiant̄ naturam iudiciorz seu
iudiciū. alios intellectus glo. et bar. est q̄ ab illis p̄pe
non appellet̄ s̄ imploret̄ iudicis officio p̄ viam cuiusdā
reclamatiōnis. et hec lec. plus placere vidz bar. Et ad
uerte qz tex. ille nō ap̄t vtz illi arbitri fuerunt dati a iu
dice de p̄sensu partiū seu ex officio suo an vero fuerunt
dati a partibus iudice disponēte. credo tñ q̄ vtroqz ca
su p̄nt p̄cedere ille lec. vt ex quo deputant̄ in iudicio sal
tē iudice iubēte deant eoz arbitria sape naturā cuiusdā
interlocutorie iudicis. terciā lect. ad illūm tex. q̄ loqui
tur in iudice delegato qui largo modo p̄t dici arbiter
et tunc primum dictum non probaretur iure est tamen
valde equum et p̄muniter tenetur ratōne p̄dicta. naz
ratōne annexionis debent sapere naturam iurisdictionis
ar. in. c. recolentes. de sta. re. Quidam sunt arbitri qui
deputantur extra iudicium super tota causa vel articu
lo cause iure tamen disponente. et isti dicuntur arbitri
iuris. quia non assumuntur p̄ncipaliter ex voluntate
partium sed ex dispositōne iuris r̄ ab istis potest appl
lari. vt ē tex. nō. hodie i. c. ab arbitris. de off. del. li. vi.
Et pro ratōne vide ibi glo. si. et an isti habeant delega
tam vel ordinariam tetigi in. c. suspitōnis. de offi. de
le. et per hoc potest decidi questio quid in arbitris qui
assumuntur quotidie ex dispositōne statutorum inter cō
iunctas personas vel consimiles. Bar. in. l. i. l. eo. dī
cit q̄ si statutum dicit q̄ habeat executōnez paratā
q̄ potest appellari sic a sententia non tamen specificē lo
quitur in arbitris assumptis vigore statuti sed in om
nibus arbitris sed ip̄emet in. l. i. l. de no. codi. Com
pōsitū. sentit q̄ si statutū simpliciter disponit vt partes
certo casu compellantur compromittere nec vltra di
sponit quod non potest ab istis appellari. quasi for
te voluerit quod vigore talis statuti non competit a
ctio ex laudo. sed solam prouidet statutum vt fiat
compromissum. et sic in alijs dicendum tanquam in

De arbitris.

arbitris voluntarijs. Sed ego nō puto hoc q̄ctuz vez
nam tex. videt̄ in cōtrariū in. d. c. ab arbitris iuncta gl.
fi. ex quo enī arbitri eligant̄ ex necessitate debz̄ p̄petere
p̄tās appellandi et credo q̄ etiā def̄ actio ex snia p̄ferti
cum teneamus tales arbitros habere iurisdictionem or
dinariā vel delegatā vt nō. in. d. c. ab arbitris. r. d. c. su
sp̄tōnis hinc glo. nō. in. d. c. ab arbitris. dicit q̄ i arbi
tris electis in cā quā habet ep̄s p̄tra subditū hz̄ locus
appellatio. et tñ. c. si clericus. xi. q. i. solū disponit vt ar
bitri eligant̄ dum ep̄s vult mouere litem cō tra subdi
tū. Quidā sunt arbitri oīno voluntarij et extraiudicia
les q̄ assumunt̄ ex mera voluntate p̄tū m. et in istis p̄t
distingui q̄ aut sunt veri arbitri aut arbitratores. p̄mo
casu aut loq̄mur de iure canonico aut civili. si de iure
canonico dixit bal. in. l. i. l. eo q̄ p̄t appellari. r. vñ. b
habuisse. p̄ idubitato. allegat. ij. q. vi. statuendū h̄ certe
ille tex. nihil facit. q̄ nō loquitur in arbitro s̄ in iudice
vt colligitur ibi ex tex. et aptius innuit ibi gl. et p̄tra dī
ctum bal. videt̄ tex. ij. q. vi. a iudicibus iuncto. s̄. seq̄n
ti. et apte voluit glo. in. d. c. ab arbitris. s̄ gl. in. d. c. a
iudicibus. posuit nō. dictum dices q̄ de iure canonico
poterit arbitriū iniquū p̄ viam cuiusdam reclamatiōis
retractari et sic p̄ imploratōnem officij iudicis mouet̄
dumtaxat p. c. ij. s. co. et cum opi. illius glo. videt̄ h̄c
simpliciter transire do. an. s̄ ego limitare. put̄ plene dixi
in. d. c. ij. s. q̄n arbitriū cōtinet̄ euidentē iniquitatē etiā
in lesione solius p̄tis. et hoc sentit hosti. in. d. c. ij. r. ar
bitri. in. d. c. a iudicibus. q̄ in canonico obuiat noto
rio peccato. vt in. c. nouit. de iudi. et puto q̄ etiā in l. i. l. i.
cos d̄z̄ h̄ admitti vt voluit hosti. in. d. c. ij. et ibi dixi. s̄
vbi nō p̄tat de iniquitate euidenti s̄ p̄s offert se ad p̄
bandū puto q̄ non d̄z̄ admitti etiā de iure canonico
q̄ remedia rigorosa inducta vt snis imponat̄ lītibus
habent locum etiā de iure canonico. hinc videmus
q̄ snia que semel trāsuit in rem iudicatā nō p̄t ampli
retractari p̄textu iniquitatis p̄tense. sed facisus inter p̄
tes ex quo semel non p̄tradixit vt in. c. cum inter. de
re iudi. Idem ergo dicendū in arbitro ne lites de no
uo instarent̄ imputandū est enī p̄ti q̄ se obligauit sub
pena ad seruandū arbitriū et. c. ij. pal. p̄cedit cū de ini
quitate p̄t. et euidenter p̄ma fronte. Idem est ergo dī
cendum de iure canonico q̄ de iure civili. De iure at̄
civili aduente aut statutū disponit vt snia arbitri man
det̄ executiōi et tunc p̄t appellari vt voluit bar. in. d. l. i.
q̄ tūc hz̄ vim snie et agitur ex snia ponderāda enī sunt
verba statuti. nam si statutū dicit q̄ arbitriū mandetur
executiōi sicut snia que trāsuit in rem iudicatā r̄ apl
lari non p̄t aut statutū simpliciter disponit vt snia arbi
tri mandet̄ executiōi. et tūc p̄cedit dictū bar. satis enīz
opatur statutum in eo q̄ disponit vt habeat̄ executōez
p̄ratam sicut sentētia. nō aut̄ debet̄ intelligi vt ce. seaf

remota appellatio. nam cum statutū istud sit cōtra ius
debet̄ stricte intelligi. et satis est q̄ p̄t aliquid opari. ad
b. c. in nostra. de iniur. et q̄d ibi no. et in. d. l. i. q̄n. l. c.
de inoffi. test. et in. l. ij. s̄. hec aut̄ vba. ff. de nego. g. et
hanc limitatōnem sensit bal. in. d. l. i. aut statutū nihil
disponit et tūc non p̄t appellari vt in. d. l. i. et rō est. q̄
ex snia arbitri nō ouit̄ actio neq̄ agitur ad penā cō
promissi ex snia s̄ agitur ex cōpromisso. et sic ex p̄tra
ctu snio inter p̄tes. a p̄prio vero p̄tractu nō p̄t appella
ri. vt nō. in. d. l. i. ff. de pac. et. c. i. p̄. ti. hec p̄cedit i ve
ra appellatōne. nam p̄tra arbitriū competit̄ q̄nq̄ que
ram spēs appellatōnis. vbi cūq̄ enī ex aliqua cā legit
tima p̄petit̄ exceptio p̄tra laudum. puta quia fuit latum
p̄ dolum seu p̄ arbitriū suspectum p̄cedente p̄us recusa
tōne illa. talis exceptio p̄ quā retractat̄ arbitriū. h̄c
vim appellatōnis cuiusdā. vs dicit̄ tex. in. l. nō distigue
mus. s̄. itē cum qdam. ff. co. scdo cōsu p̄nd palī. scz̄ cū
queritur de arbitratore bar. in. l. i. voluit q̄ non possit
appellari s̄ p̄textu iniquitatis p̄t peti reductio ad arbitriū
boni viri. vt in. l. i. s̄ sociatē. s̄. arbitroz. ff. p̄ socio. r̄ idē
sentit bal. in. d. l. i. sed bar. in. d. l. i. ff. de appel. recipi
fuit in singulari opi. s̄. q̄ p̄tra laudū arbitroz iniquum
competit̄ duplex remediū. s̄. appellatōnis et p̄tōis re
ductiōnis ad arbitriū boni viri et si p̄s intentat̄ p̄mum
remediū tenet̄ s̄m eam suare tempa p̄fixa in appella
tōne. mouetur q̄ a trāsactōne p̄t appellare is que ex ea
se sentit̄ p̄gruari vt in. l. a snia. in. s̄. idem r̄plis. ff. de
app. Sed dictū arbitroz est qdam trāsactio vt nō. in. c.
q̄ntanallis. de iureiur. et in au. si vero p̄tigerit. l. d̄ in
dī. s̄ a tali arbitramento p̄t appellari. nam ab actu exiū
diciali p̄t appellari tenet̄ quis seruare tpa in appella
tōne p̄fixa. vt in cl. sicut de app. s̄. quāq̄ h̄ p̄sideratō
bar. sit exquisita tñ mibi nō placz̄ et audio q̄ a moder
nis legistis cōt̄er nō recipitur. Et p̄tra hanc opi. suam
facit ratio quā ipse ponit in. l. i. l. d̄ arbit. vbi dicit q̄
a snia arbitri ideo nō appellat̄ q̄ nō agitur ex snia. sed
ex p̄misso et a p̄tractu. p̄prio quis nō p̄t appellere. Est
q̄ idem dicendum in casu nostro. et vide Inn. in. c. sta
tutum. de r̄p. li. vi. vbi dicit q̄ vbi quis p̄cedit tanq̄
bonus vir nanq̄ potest̄ ab eius snia appellare et idem
sentit bar. in. l. i. ff. de l. i. nō ob. l. a snia. quā ipse alle
gat. q̄ loquitur in tercio quj nō trāsigit̄ s̄ appellat̄ a trā
sactōe facta inter alios ex qua p̄t p̄tendere aliq̄d inter
esse. competit̄ q̄ solum r̄mediū p̄tōnis reductiōnis
ad arbitriū boni viri. et ita simpliciter voluit̄ tex. i. d.
s̄. arbitroz. p̄dicta p̄cedunt habito resp̄cū ad ius. s̄. s̄oz
s̄. hodie. p̄pter. l. penl. p̄all. vbi disponit q̄ ex sentētia
arbitri ouit̄ actio si emologat̄ expresse p̄ p̄tes vel taci
turnitate. r̄. dicit̄ p̄t dubitari nunquid admittat̄ ap
pellatio. et bar. fuit̄ in singulari opi. q̄ sic in. d. l. i. l. c.
mouetur q̄ appellando videt̄ emologare arbitriū tanq̄
bb

latum. sed non tanq̄ iuste latum. unde eo ipso q̄ appel-
lat oritur actio. allegat in simili. l. ij. §. falsus. ff. de ra-
ba. vbi dñs appellando a snia lata cōtra falsum pcura-
tozem videt̄ approbare gesta p falsum pcuratorē. Sed
bal. in. d. l. i. et Do. an. hic t̄ cōiter legiste sequē. repro-
bant h̄ dictum bar. et credo q̄ bene qz aut appellando
emulogat arbitriū et nō p̄t. psequi appellatōnem quia
esset sibi cōtrarius. aut impugnat et impedit natiuitatē
actōnis et p̄ nō potest appellari. nam non p̄t hoc
casu fieri nec respectu iusticie snie. ergo esset sibi p̄tran-
sequendo postea appellatōnem. ff. in. §. falsus. p̄ quez
monetur bar. approbatio p̄t referri ad plonam falsi pro-
curatoris non aut̄ ad iusticiam snie. et ideo est ibi alius
casus. et hoc quo ad p̄mam q̄stionem. Ad. ij. que-
stionem an valeat pactum q̄ possit appellari a snia ar-
bitrii intellige in casibus in quibus de iure nō p̄t appel-
lari. hec questio cōtingit de facto t̄p̄hosti. et recitat hoc
in. c. raynaldus. §. de testa. Et doc. antiqui fuerūt varij.
nam multi tenuerūt valere pactum. qz licet ius dicat q̄
nō possit appellari t̄n non damnat pactū factum inter
ptes. nam iudex debet iudicare fm̄ q̄ p̄tes cōueniūt vt
in. l. si puenient. ff. de re iudi. Et h̄c opi. tenuerūt Guil-
dy. et quidā alij cōtrariam opi. tenēt. Ja. bal. accur. in
d. l. i. spe. in. ti. de appel. §. in quibus. v. xvi. et quidam
alij. ff. moderniores legiste t̄ canoniste cōiter tenent q̄
nō valet pactū vt interponat̄ vera appellatio. qz vt pie
dixi cū ep̄snia nō oritur actio non valet appellatio que
suspendit illam a quo debz interponi cum agatur ex cō-
promisso vt p̄dixi. ff. valet pactum in appellatōe im-
p̄rie sumpta. nam vt dicit bar. in. d. l. vnicqz. nil impe-
dit q̄minus possumus cōuenire. vt arbitrium de nouo
renideatur p̄ iudicem. et nō. dixit bal. in. d. l. i. q̄ h̄ cān
appellatio defendit a pena compromissi. nec est necesse
seruare t̄pa p̄fixa in appl. quia nō est vera appellatio vt
p̄dixi. qd̄ bñ nō. In t̄rcia et vltima q̄stide nunq̄d
valeat renūciatio appellatōnis ab arbitrio interponen-
do in qua cōsidera q̄ in casibus in quibus de iure ap-
pellari p̄t. vt quia sunt arbitri iuris vel qz actio cōpetit
ex snia puto q̄ valeat renūciatio. nam quēadmoduz
potest p̄ pactum remitti appellatio a snia iudicis t̄ for-
tius debet posse remitti in snia arbitri. nam qñ appel-
lari potest arbitrium habet vim snie. ergo potest quis
per pactum renūciare appellatōni. vt in. d. l. fi. l. d̄ t̄-
po. ap. ff. in casibus in quibus non p̄t appellari tūc nō
cadit p̄p̄rie renūciatio appellatōnis. ff. possit dubitari.
nunq̄d possit euologari laudum anteq̄ sit iatum. t̄ di-
cendum q̄ non. vt. s. d̄xi. unde renūciatio facultatis
impugnandi arbitrium non remittitur vt in. d. l. penl.
et vt p̄dixi h̄c facultas impugnandi est quedā sp̄s
appellatōnis. et de hac appellatōne improprie sumpta
potest intelligi ista gl. dum dicit q̄ nō valz renūciatō

Sed quero in casibus in quibus potest appellari ab
arbitro ad que debeat appellari. Sol. dicit h̄ cal. q̄ ad
ordinarium loci. qz ipse est qui mandat sniam arbitri
executōni. allegat nō. in. c. p̄ tuas. §. e. ti. Aduerte quia
neutrum dictū videt̄ p̄cedere et respectu executōnis vi-
de t̄x. nō. in. l. cum antea. l. eo qui innuit q̄ executio
snie arbitri debet p̄ti apud iudicem rei cōtra quem pe-
titur executio. et sic nō debet considerari forus arbitri
nec loci vbi factum est cōpromissum et in hoc dixit ibi
bal. illum t̄x. valde nō. Item respectu p̄mielins cō-
sidera. nam vbi cūqz potest appellari a snia appellatō
quis cōqueritur p̄ncipaliter a snia. ergo debet interpo-
ni ad superiorem illius qui iudicauit. vt in. l. i. l. vbi et
apud quem. et hanc opi. in casu nostro firmavit bar. in
l. ij. l. eo. Et ideo cōcludit q̄ in casibus in quibus p̄t
appellari debet semp̄ appellatio interponi ad superiorem
illius qui talit̄ arbitrium. Alit̄mo quia glo. hic po-
nit multa cōuenientia inter iudicium et arbitria queri-
tar nunquid p̄reat instantia p̄ lapsum trionij coram
arbitro sicut parit coram iudice. et hic questio est mul-
tum difficilis et nō p̄t bene per iura decidi cōiter ta-
men tenetur q̄ parit. quia arbitria sunt redacta ad in-
star iudiciorū. vt in. l. i. ff. eo. ideo ex quo nō differūt in
hac dispositōne iuris debet a pari iudicari. et h̄c opi.
cōiter senserunt nostri doc. hic t̄ bar. post glo. in. l. item
si vnus. et in. l. si de meis. §. si. ff. eo. vide p̄ spe. in. §.
differet. eo. ti. Et hoc intellige de iure civili non de iure
canonico cum non p̄reat instantia coram iudice vt di-
xi in. c. penul. de iudi. fortius nō debet p̄ire coram ar-
bitro et per hoc satis habes materiā huiusmodi decla-
rata. Pico. Abbas.

¶ Vmolum Qui p̄ arbitrum tenetur
eligere cum aliquoz p̄si-
lio t̄met illoz p̄silium in tractatu electōis re-
quirere ff. sequi non astringitur. h. d. p̄mo ponit p̄sulta-
tio. sc̄do r̄sio ibi nos igitur. Nota p̄mo q̄ sup̄ ele-
ctōne rectoris seu iure eligendi rectorem p̄t fieri cōpro-
missum. Nō sc̄do q̄ in delegatos cause p̄t fieri cō-
promissum tanq̄ in arbitros. de iure q̄ canonico claz
est q̄ tam in ordinarios q̄ in delegatos p̄t fieri cōpro-
missum. de quo dicit vt latius dixi. s. eo. cum t̄pe.
Nota t̄rcio ar. opti. q̄ arbitri non possunt eorum
sententiā declarare nullam eo ipso q̄ p̄nunciarunt sūt
fenci eoz officio unde non p̄nt amplius adiri vt decla-
rent dubia orta ex sententiā sed debet adiri papa. pat
hic factum ḡt̄tit. Sed ego credo q̄ etiam ordinarius
inferior p̄t adiri. unde firmarem h̄c cōclustionē q̄ ille
iudex qui habet exequi sententiā arbitri poterit dubia
sententię declarare. ar. coz. que le. et nō. in. l. ab execu-
toze. ff. de app. vbi bar. p̄sequit an quilibet iudex pos-
sit declarare snā sniaz sine sit ordinarius sine delegatus

et vide p. cano. 7. de v. sig. in. c. ex parte. d. iij. et fac. qd
 in fili nō. barto. in. l. terminato. L. de fruct. et li. expen.
 Quis aut in dep. debeat mandare executioni sententiarum
 arbitri dic. vt. dixi. s. ca. p. ad ar. huius tex. et predi-
 ctozum iurium dicendū est qd si datur aliquibus homi-
 nibus p. tās pdendi statuta et demū sup. statutis oritur
 p. tentio non p. tāt statutarū post finitū eoz officium ista
 statuta interpretari f. debet recurri ad supiorem qui de-
 dit eis p. tatem statuta condendi vt nō. in. d. c. ex pte. r.
 bar. in. l. omnes populi. ff. de iusticia et iure. Quarto
 qd. q. ex v. s. p. tione arbitri potest electio rectoris p.
 tinere ad alium q. ad collegium eccie. Idem fieri p. t.
 vigore p. s. uetudinis vel p. uilegij vt in. c. cū dilectus. de
 p. sue. et in. c. abbate. de ver. sig. et in. c. ij. de in. inte. re-
 sti. Nota vltimus q. h. p. tatem eligendi seu alius
 actum explicandi cum p. s. iō t. alicuius non valet qd
 gerit nisi prius requisierit p. s. iō illius nō t. tenet se
 qui p. s. iō. et ad h. quotidie alle. ista de re. et p. cor. ca.
 cū in veteri. de dec. Et ex his infertur q. l. 3. q. s. teneat
 fere in oibus gerendis p. cum req. rere p. s. iō capli. vt in
 c. nouit. et in. c. q. n. to. de his que fi. a p. la. nō t. tenet se
 qui p. s. iō canonicorū. satis t. m. est requirere p. s. iō. p. ut
 supra r. debito tpe expectare r. s. iō. et p. bat h. vltimum
 in. d. c. cum in veteri. Ultimo nō ex f. i. l. i. tere et tene-
 menti q. h. s. liberā p. tatem eligendi nō p. t. eligere idi-
 gnū f. tenet eligere idoneū. ad idem. ca. cum can. de
 elec. r. c. abbate. de v. sig. facit. l. vt gradati. ff. de mu-
 ne. et ho. In glo. ij. p. intellectu hui. glo. et tex. p.
 mo quero n. q. d. interpretatio hui. c. habeat locum in
 alijs dispositōibus disponētibz p. s. iō. aliozū
 requiri in aliquo actu nam iste tex. loquitur q. p. s. iō
 erat requirendū ex forma arbitri vnde potest dubitari
 quid in alijs dispositōibus. Sol. glo. ista in p. ma pte vi-
 detur tacite sentire q. idem sit in alijs dispositōibus. r. fa-
 cit. d. c. cum in veteri. de elec. Idem. sentit hosti. hic di-
 cens q. hec interpretatio p. cessit ex p. p. ia significatōe
 vocabuli nam p. s. iō. est simul sensus. d. r. a. cō. qd
 est sil. et sensus quasi qd est simul. q. si habeo aliquid
 agere cum p. s. iō. tuo ego debeo sentire tecū et tu me-
 cū alias nō est p. s. iō. f. dissensus. xxix. di. in. s. i. r. c.
 tua. 7. de spon. vnde non valet actus si nō habeo p. s. iō.
 sum tuū. p. hoc facit tex. iuncta gl. in. c. unico. ne se. va-
 li. vi. ita dicendū in p. s. iō. nam p. s. iō. fm suā. et bimo
 logiam. idem est qd p. s. iō. r. s. iō. legere q. is
 requirit p. s. iō. habet legere seu eligere id qd sibi magis
 videtur ex r. s. iō. n. s. iō. p. s. iō. v. ex p. p. ia significatōe
 vocabuli nō tenet sequi cōsiliū sed satis est acquire r.
 7. se postea eligere id qd magis videt ex r. s. iō. n. s. iō. cō-
 sultoz. et hec procedunt regulariter fm cum nam quan-
 do q. p. s. iō. ponitur p. p. s. iō. vt est tex. iuncta gl. i. c.
 venerabili. de offi. dele. et in. c. i. de fo. p. p. q. n. q. p. s. iō.

sus ponitur p. p. s. iō. lxiiij. di. in. c. i. et. ij. et sit hec inter-
 pretatio fm q. l. itatem negociorū et p. s. iō. n. u. quasi velit
 dicere q. fm p. p. iam significatōez vocabulorū. p. cedit
 q. primo dictum est. secus q. n. fit impropriatio vrgen-
 te materia subiecta non t. n. declarat hosti. q. n. debeat fie-
 ri ista impropriatio. Sed p. clariori intellectu matene
 distingue post bar. in. l. i. s. si plures. ff. de exerci. cum
 q. r. itur an p. s. iō. sapiat p. s. iō. aut em p. s. iō. ē im-
 pendendū ei qui nō habet integ. iudiciū r. n. s. iō. r. tunc
 sapit p. s. iō. vt in. l. impubentibus. ff. de susce. tu. r. h.
 modo p. t. intelligi tex. fm vnum intellectū in. c. venera-
 bili. pal. Aut p. s. iō. est impendendū h. n. i. integ. in-
 dicium r. tunc aut is qui habet impendere est p. ticeps il-
 lius officij et tunc p. s. iō. sapiat p. s. iō. et iste est pro-
 prius casus illius. c. venerabili. fm vnum intellectum.
 nam coadiutor datus p. lato est p. ticeps illius officij.
 ideo licet ius dicat q. debet requiri p. s. iō. coadiutor
 t. n. debet capi p. s. iō. p. p. s. iō. q. r. a. s. officij suū esset in
 peruacū. aut non est p. ticeps officij et tunc consilium
 stat. p. p. iō. v. n. satis est requirere vt hic et in. d. c. cum in
 veteri. pone exemplū statuto canetur vt mulier nō pos-
 sit testari sine p. s. iō. duoz. p. sanguinorū certe h. casu sat
 est requirere p. s. iō. cum facultas testandi soli mulieri
 p. p. etat et hoc teneas licet L. y. voluerit facere d. r. iam in-
 ter d. iō. n. em. de. et d. iō. n. em. cū. dixit em. q. si aliquis
 habet aliqd. facere cum p. s. iō. alicuius non tenet p. s. iō.
 sequi. secus si habet facere de p. s. iō. alicui. vt nō. p. cū
 in. l. id. qd. pauperibus. L. de epi. et cle. f. Jo. an. in re-
 gula nullus. in mer. hanc d. r. iam non approbat nec etiā
 bar. in loco pal. iure em. non p. batur imo potius oppo-
 situm. vt nō. in. p. r. allega. locis hec p. cedūt cū querit
 an et q. n. p. s. iō. sapiat p. s. iō. et cōtra q. n. cōsensus
 sapiat p. s. iō. dic. q. aut is cui. p. s. iō. requirit nō p. t.
 esse p. ticeps illius officij et tunc p. s. iō. sapiat p. s. iō. vt
 in. l. titius. et qd. ibi nō. ff. de adm. tu. et ob hoc dixit
 bar. q. si testator disposuit q. executor testam. t. n. i. n. possit
 aliqd. facere sine p. s. iō. r. cōsensu seu voluntate guardia-
 ni frat. r. minor. nō tenet executor h. r. e. p. s. iō. f. satis
 est habere p. s. iō. q. r. frater minor non p. t. esse executor
 testam. r. ius. vt in. de. ex. i. de. v. sig. vnde nō debz si-
 bi licere in d. i. e. qd. directe sibi p. hibet. vt in regula.
 cum qd. vna via. de re. i. l. vi. et in. c. tue. de p. cu. Aut
 is cuius p. s. iō. requiritur p. t. esse p. ticeps officij et tunc
 si est impendendus p. s. iō. ex dispō. e homis ei q. h. z
 p. tatem plenam a lege tunc ponit p. s. iō. p. p. s. iō. vt nō
 in. d. l. titium. si aut est impendendus cōsensus ei q. ha-
 bet p. tatem ab boie et tenet habere p. s. iō. ex dispō. e
 hominis vel legie et tunc tenet cōsensus p. p. iō. v. n. d. n. i.
 si habeat p. s. iō. nō valet actus. vt i. au. hoc ius por-
 rectum. x. q. ij. nam q. s. debet in alienatōe habere con-
 sensum capli si alienat sine p. s. iō. non valet alienatio.

ut ibi. et. xij. q. ij. sine exceptōe. Quid autē si ille qui h̄z
impendere p̄siliū non vult impendere p̄siliū vel est
abians seu mortu⁹ vide qd̄ dixi in. c. ex. pte. de cōsti. et
bo. tex. in. c. unico. in. si. ne. se. va. li. vi. per bar. in. d. s.
si plures. et in. l. si cū dotez. in. s. eo. aut tpe. ff. so. ma.
et in. l. si. l. de bo. q. liber. Alterius q̄ro h̄ electio
facta forma non seruata est nulla nūq̄ illud p̄cedit
generaliter vt actus gestus forma non seruata sit null⁹
So. hosti. vid̄z velle q̄ istud sit sp̄ale in forma tradita
p̄ arbitrium vt h̄. Idem dicit in forma tradita ab hoie
ut est lex. in. c. cum in veteri. p̄alle. secus dicit in forma
iuris q̄ illius trāsgressio non inducit actus nullitatem
nisi ius p̄cedat vterius retractando actum sicut fac̄ in
c. quia. p̄pter. et in. c. ne. p̄ defectu. de elec. Et p̄ differē
tia adducit q̄: mitius agitur cū lege q̄ cum ministro
legis. vt dicit tex. in. l. celsus. ff. de arbi. et p̄ hoc sentit
hosti. q̄ si ex dispositōe iuris quis haberet aliquid fa
cere cum p̄silio alterius teneret actus p̄silio non requi
sito nisi ius specificē actum retractaret. et cum h̄ dicto
hosti. transeant hic cōter doc. nil tñ boni allegat. nec
allegare p̄nt. quia dictum suū indubitatē non est verū
et p̄mo in cōtrarium allego tibi tex. iuncta gl. si. in. c.
nouit. de his q̄ si. a pla. vbi glo. non vult q̄ si ep̄s nos
requit p̄siliū canonicorū non valet quid agit. q̄ fecit
p̄ra iuris dispōnem. ad idem p̄nt allegari multa iura.
que dicunt q̄ actus gestus cōtra legem non valet licet
nō retractaret p̄ legem vt in. l. non dubiū. l. de legi. et
in regula. que cōtra ius sūt. de re. in. li. vi. et. x. di. in. c.
vidēs. Item forma dat esse rei ex dispōne iuris. xij. q.
ij. in. sum. et in. c. sine exceptōe. p̄bat. etiam in. l. si vnus
l. de testa. Non ob. motiū hosti. q̄ quo ad act⁹ nul
litate durius agitur cū lege q̄ cum mistro legis. vt
nō. voluit bar. in. l. amplius. ff. rem. ra. ba. alle. bo. tex.
in. l. libertus. ff. de iurepa. vbi alienatio facta in fras
dem legis est ipso iure nulla. s̄ si in fraudem hominis
venit renocanda. et idem videtur sentire Inn. in. c. ray
naldus. de testa. vbi tenet indistincte q̄ alienatō facta
cōtra legem est nulla s̄ non semp̄ corrūit quando est fa
cta cōtra dispōnem hois. et clarius adhuc idem sentit
in. c. si. de accu. vbi dicit q̄ quo ad actus nullitatē pa
ria sunt aliquid facere cōtra legem mortuam vel contra
legem viuā. Ultimo op. p̄ra tex. vid̄z enī q̄ ista de
ctio rectoris debeat p̄tinere ad fratres hospitalis et n̄
ad p̄oren. sancti bartolomei. q̄ collegiū debet sibi
eligere p̄latum. vt in. c. i. de elec. et in. l. si. l. de iu. om.
iudi. So. dicit cōter doc. q̄ cōtrarium p̄cedit inspe
cto iure cōi. s̄ hic cōtingit ex forma arbitrii s̄bite arbi
tri aliquo iure fuerunt moti adiudicando priori et vidē
tur doc. hic sentire q̄ iste p̄cedat in familia hospitalis
p̄petua et religiosi. quasi velit q̄ isti famuli et seniores
hospitalis qui morant̄ in hospitali ad tempus et sunt

omnino laici non habent electōem rectoris. s̄ oportet
q̄ sint fratres religiosi et perpetuo ibi dedicati. Nō
bene h̄ dictum ex quo collige non solum clerici facien
tes collegiū habent eligere p̄latum s̄ etiam laici reli
giosiputa cōuersi qui nullum ordinem ecclesiasticū ha
bent et ad hunc effectum allegant Inn. istum textū.
in. c. ij. de insti. et glo. in. c. ex. de elec. l. vi. Sed ad
uerte tu latius vltra doc. nam q̄nq̄ in ecclesia sunt de
rici et laici cōuersi. q̄nq̄ sunt laici cōuersi. q̄nq̄ sunt
laici non cōuersi s̄ puri laici. p̄mo casu si ecclesia colle
giata est secularis p̄clude q̄ laici cōuersi non habent
vocem nec in electōe p̄lati nec in alijs actibus capitu
laribus. rō quia nosi nisi soli canonici h̄nt vocem in ca
pitulo vt in. c. nouit. p̄alle. et ius canonicē non cadit in
laici. vt in. c. ij. de insti. s̄ p̄ter cōcludere q̄ p̄uersi ec
clesie secularis nullā vocem h̄nt in capitulo h̄c opi.
in effectu sentit Inn. in. d. c. ij. Si autē isti cōuersi
sunt in monasterio monachorū in quo aliq̄ sunt clerici.
et tunc est magis dubium q̄ ius mōchatus cadit i la
cum. nam olim mōchi non erant clerici. xvi. q. i. gene
raliter ergo videt q̄ debent h̄re vocem vna cum cleri
cis. et de h̄ dubitauit Inn. in. d. c. ij. Sed tu cōclude
q̄ in electōe p̄lati laici cōuersi non h̄nt vocem cū cleri
cis q̄ istud ius sp̄iale eligendi p̄latum ad diuina offi
cia non cadit in laicum licz p̄uersum tex. est hodie sing.
in. c. ex. co. pal. vbi dicit q̄ ex p̄suetudine potest laicus
cōuersus hoc acq̄rere et originaliter fuit dictū Inn. in
d. c. ij. s̄ ille tex. non explicat quid in alijs actibus. vñ
legi. vt refert Jo. an. in. c. i. de p̄ca. sentit q̄ habeat vo
cem vna cum clericis. s̄ spe. dubitauit in. ti. de syndis.
in. s. q̄ sicut de cōuers. et tandem relinquit hoc p̄suetu
dini. s̄ fre. de se. cōsilio. c. vij. sentit q̄ non habeant vo
cem et p̄ hac opi. ego adduco tex. in. c. et si christus d̄
faretur. iuncto sine cum superscriptōe vbi. p̄bat nō. iud
icio meo q̄ p̄uersi laici nō dicuntur de caplo monacho
rum clericorū et hodie in multis locis h̄ approbat p̄ue
tudo Secōdo casu p̄ncipali quādo in loco sunt tantū
cōuersi laici. exemplū in istis fratribus hospitalis san
cte marie de laschala. et in istis dicendū q̄ de iure cōi
h̄nt electōnem rectoris. et vna cum rectore debent eli
gere alios fratres ar. eoz que nō. hic et p̄ Inn. in. d.
c. ij. nam cum rector eorum non eligatur ad diuina ex
ercenda s̄ p̄ncipaliter ad temporalia ministranda ius eli
gendū rectorem non est qd̄ sp̄iale. vnde pure laici facie
tes collegiū approbatū p̄nt sibi eligere rectorem vt i
d. l. si. ita et isti laici p̄uersi possunt sibi eligere rectores
et exercere omnia iura collegij et h̄ indubitātū quando
sunt omnino religiosi. nam p̄prie et stricte illi dicuntur
religiosi qui p̄sententia substantialia religionis appro
bate. Alij vero qui p̄sentent aliquid ex tribus. s̄ nō oia
non dicuntur habere regulam s̄ potius quendā modū

videndi et de hoc vide glo. nō. in de. i. de reli. do. et gl. in de. pe. de sen. ex. dicit plenius sup. p. ca. de regu. vii de istis qui nō sunt stricte religiosi possent dubitari utrum si sunt in aliquo hospitali possint eligere rectorem hospitalis et credo qd si sint ibi instituti p. superiorem et p. p. tuo ad hoc dedicati qd habebunt electionem. s. aut sint exercentes aliquod opus tunc indubitanter isti eligant sibi rectorem. qd iste est potius rector personarum qm loci. secus aut vbi non essent instituti p. superiorem in hospitali ita vt facit collegium qd hospitalale de iure est in dispositione epi. vt in. c. de senodochijs. de reli. do. et ideo non debent hē electionem rectoris nisi sint ibi instituti collegialiter per superiorem. Ultimo casu quādo sunt puri laici dic qd isti si exercent professionem approbatam pnt eligere rectorem personarum vt in. d. l. si sed si sunt in loco religioso non hnt electionem rectoris ex quo ipsi sunt puri laici et nō religiosi.

De rebus spūalibus in laicum compromitti nō potest. Nota pmo qd laicus nedum sup. iure spūali phibetur iudicare vt in. c. h. j. de iudi. s. etiā arbitrari non potest vt hic. unde laicus nō pnt esse delegatus in causa spūali nisi delegatio sibi fieret p. papam vt nō. in. d. c. h. nec p. viam recōuentōnis de spūalib. cognoscere pnt vt nō. in. c. i. de mu. pe. nec vt arbiter iudicare pnt vt hic. An aut possit compromitti in laicum tanqz in arbitratorem et amicabilem cōpositorem sup. iure spūali credo qd nō. quia iste tex. loquitur generaliter et facit. c. h. de iudi. vbi dicit qd laici nō debent tractare negocia ecclesie. Ultimo nō ibi non decet. qd id qd nō decet non licet vt hic. qmz tñ qd nō decet licet vt le. et nō. in. c. magne. de voto. et in. c. i. de despon. impu.

Quero namqz sup. questione usuraria possit compromitti presertim in laicum. So. canonice nō tangūt qd memini s. bal. formavit questionem i. c. s. similiter. s. cōstrouit. inuesti. col. x. et ibi cōcludit qd sup. usuris futuris nō pnt compromitti sed super preteritis sic intelligo p. m. dictum quando ex laudo daret modus fenerandi. nam sicut non valet arbitriū simoniacum vt i. c. h. s. eo. ita nec valere debet arbitriū feneraticium. nā vtroqz casu inducitur peccatū secus vbi laudam nō induceret usuram. Quo ad scdm. s. de usuris preteritis limito qd valet compromissum qd sponte fuit factum. secus aut si per fraudem usurarij pars fuit inducta ad compromittendam vt sic indirecte cōsequeret remissionem usurarum nam tunc laudo nō obstāte poterit iudicio meo repetere usuram sicut non valet transactio vel remissio usurarum sponte non facta vt nō. Jo. an. in add. spe. in ti. de usuris. in. ij. colū. et facit qd nō. in reglā peccatum. de re. iu. l. vi. et per fre. cōsi. xviij. ita valere nō debet compromissum sponte non factum et puto qd in ca.

su in que valet compromissum pnt compromitti in laicum. qd ex quo solum agitur de repetitōne usurar. hec qstio non pnt dici spūalis. p. hoc vide glo. in. c. ex lris. de iur. iura. et quod ibi dixi. facit quod nō. glo. in de. dispen. diosam de iudi. In gl. i. ibi s. in laicum tñ. nō. hāc p. rīcliam gl. sing. ex qua collige qd nullus citra papam pnt compromittere causam spiritualem laico. vt plene nō. in dicto. c. h. de iudiciāta nullus citra papam potest auctorizare vt in solum laicū possit compromitti de iure spūali. quidam tñ vt Ain. et Jo. tenuerūt cōtrariuz h. vltimo casu et sentit Inn. restringēs se tñ qm lis erat incepta in solum laicū auctoritate superioris. s. hosti. approbat dictum gl. et hoc vidz verius pro quo induco istum tex. vbi papa generaliter prohibet ne fiat in laicum compromissum de iure spūali ergo nullus citra papam potest hanc questionem in aliquo trahere qm sup. perioris vt in de. ne roman. de elec. Item regulariter nullus dispensat cōtra qōnem pape nisi in casibus cōcessis. vt in. c. dilectus. et ibi per Inn. de tē. ordi. cu3 ergo solum sit iure expressum vt auctoritate superioris possit compromitti in clericum et laicum vt. c. se. ergo nō solum in laicum nō pnt compromitti auctoritate superioris. p. terea adduco bonū tex. in. c. h. de iudi. vbi dicit qd p. lati nō debent negocia ecclesiastica laicis compromittere per eos tractanda. An aut possit epi. cām spūalem cōmittere clerico et laico videt qd sic. ar. corū que nō. in glo. in. c. proxi. cōtrarium puto verius licet etiā valeat compromissum in clericū et laicum non tñ pnt causa spūalis delegari clerico et laico. nō. d. inuestitio est qd vt dixit Jo. an. j. c. pxi. p. p. rīum arbitriū de re spūali nō est actus spūalis merito in clericū et laicum pnt compromitti auctoritate superioris. s. iudicare qd cām spūali est qd spūale. vt in. c. quāto. de iudi. s. laicus non est capax iuris spūalis etiam associato sibi clerico vt p. bal. i. c. mal. sana. de elec. et tenuit Jo. an. in. c. nobis. j. de in. pa. sic limita nō. in. c. ecclesia. de cōsi. et hoc dicitur tene menti p. limitatione huius glo. et. c. se. an. laicus possit esse assessor iudicis ecclesiastici hosti. tenet h. qd sic et cōter idetz tenet doc. in. d. c. h. et declara h. vt ibi. Abbas.

Er tuas Auctoritate iudicis cāe etiā delegati pnt de cām spūali in clericū et laicum compromitti et si arbitriū est a p. tibus receptum debet executioni mandari licet per generalē pcuratōrē factum fuerit compromissum. si autē nō fuit arbitriū approbatū et pena fuit appōta agit ad interesse. h. d. generaliter inherendo līc. s. h. humariū recipit multas limitatōnes vt. j. patēbit. In prima p. p. ponit consultatio. In scda diffinitio alias distinguēs responsio ibi sup. quo. Nota pmo ibi super executione. qd arbitri non mandant suam sententiā executioni sed pro ea recurrendum est ad superiores. unde su.

per executione fienda fuit impetratum hoc rescriptum apostolicum. dic tamen q non solum papa sed etiam ordinarius rei contra quem est fienda executio potest sententiam arbitri exequi de hoc est tex. nō. in. l. cū an tea. l. z. et h. firmat ibi bal. dixi. s. eo. cum dilectus. z ad primum dictum q arbitri nō possunt exequi facit la. dino pio in prin. et. l. aut pzetoz. ff. d. re iudi. Nota tascō z tene menti q procurator non potest compromittere unde sicut transigere nō potest sine speciali mādato ita nec compromittere vt probatur. hic facit tex. cum glo. in. c. qui ad agendum. de procu. li. vi. Nota ta tercio q solus pzetatus nō potest pzetatorem cōstituire ad litigādum sine capitulo hoc intellige quando causa est ardua z sic debet intelligi. c. i. de procu. aliās secus de quo dic vt plene dixi in. c. edoceri. de rescrip.

Nota quarto casum singularem in quo clericus al sociatus laico facit laicū capax illius actus quem solus exerce non possit. nō ob. q plures sint laici q̄ clerici. nam hic erant duo laici et vnus clericus non tñ extendas casum huic. c. ad actum spūalem quia laic⁹ non potest effici capax per mixturam clericorum vt in c. massana. et. c. sacro sanc. de dec. z voluit nō. Jo. an. hic z in. c. nobis. de iu. pa. nec ob. iste tex. quia arbitrium de re spūali non est actus spūalis vt dixi s. c. propi. sed prohibetur solus laicus quia non decet ipsum de talibus arbitrari. vt dicit tex. in. c. pzece. non q̄. phibet rōe incapacitat. s. rōe honestat. hōestas at sat congruatōr ex mixtura clericū et per hoc tollitur cōtrarium quod formari potest de. l. pedius. ff. de arbi. vbi dicitur q in seruum et liberum non potest fieri cōpromissum. unde ibi vtile viciatur per inutile. hic autem in utile habilitatur per vtile sed dic q seruus est incapax compromissi. merito mixtura habilis non fecit ipsum capax sed laicus non est incapax compromissi de re spūali. sed solum prohibetur propter honestatem vt p dixi. secus autem si esset incapax vt in. d. l. pedius.

Nota ibi arbitrium receptum q quemadmodum de iure ciuili arbitrium emologatum habet executionem ita de iure canonico vt hic. Item nota ex eodē verbo. q arbitrium nullum ex defectu mandati seu solēnitati mandati potest emologari. i. approbari. Nota q arbitrium non emologatum non habet executionem paratam etiam de iure canonico sed pcedit quēadmodum hic p̄cessum fuit contra pzetatorem. nam si pena fuit apposta in compromisso agitur ad penas. si vero pena nōn fuit apposta agitur ad interesse et intellige q compromisso facto tanq̄ in arbitrium. secus si in arbitratorem et amicabilem ppositorem tunc agitur pze cise ad obseruantiam arbitramenti s. pars sciens lesionem potest petere vt arbitramentus reducatur arbitrio iudicis ad bonā equitatem vt in. l. si societatem. in. s.

arbitrorum. ff. p. sol. et p. Inno. in. c. q̄ntaallie. de in re iuran. et vide bo. glo. in. c. causamq̄. de elec. Nota ibi. quia iuramento suo rō. q̄ iuramentum obligat iurantem de iure canonico. Item nota q pzetator qui compromisit sine mandato tenetur satisfacere de suo. unde quemadmodum ageretur contra dñm si dedisset etiam datum ita debet agi ptra pzetatorem si cōpromissit sine mandato vt in. l. plautius. ff. de pcura. Al timo nota vnum casum in quo delegatus potest auctorizare licet hoc non sit expressum in rescripto. nam vt hic patet. non solum ordinarius sed etiam delegatus cause p̄t auctorizare vt compromissum fiat de re spūali in clericum et laicum. In glo. ibi cum dilectus. et ibi glo. tenet p̄trarium et illud verius quia clausula de rato non opatur speciale mādatum nisi fuisset data liberz potestas de quo dic vt in. c. qui ad agendum. de pcura. li. vi. veleni dedisset sibi p̄tatem faciendi omnia que in p̄tia psona constituens facere posset. et d hoc vltimo vide quod plene dixi in. c. si. de dila. In gl. pe. ibi etiam silentio. p̄. dicitur. nota ex hac glo. modū pcedendū ex sententia arbitri sed latius attingendo materiam pcludendo dicta doc. animaduertendum quicq̄ sit compromissum simpliciter et nudo pacto nulla interueniente stipulatione neq̄ pena neq̄ iuramento z tunc p̄manet tenetur q̄ de iure ciuili non oritur ex arbitrio actio vel exceptio vt nō. in. l. diem proferre. in. fi. ff. eo. quicq̄ tamen pducitur exceptio si partes expresse hoc egerunt. vt in. l. litigatores. ff. eo. sed de iure canonico est dubium. hosti. tenet q̄ ex tali compromisso potest agi ad interesse secuto arbitrio. et placet hec opi. Do. an. et satis videtur mihi vera quia de iure canonico p̄t agi ex nudo pacto. vt in. c. i. de pac. et qd̄ ibi nō. ergo potest agi ad interesse quemadmodum si interuenisset stipulatio. et sentit hosti. q̄ etiam de iure ciuili p̄t agi casu ad interesse q̄ ius ciuile resp̄t interesse nō exigit expresse stipulationem licet gl. aliud hic dixit nā tex. in. d. l. diem proferre. in. fi. nullam mentionem facit de stipulatione imo s̄m hosti. de mente vulpiani fuit in. d. l. i. ff. de pact. q̄ pacta etiam nuda debēt obseruari nam tex. ibi fundat se sup naturali eq̄tate et sic sup obligatōe naturali que surgit ex nudo pacto et tene menti hāc opi. hosti. Tamen legiste cōterintelligunt tex. in illa. l. diē p̄ferre in. fi. q̄ loquitur q̄n interuenit stipulatio vñ fati credo q̄ d̄ iure ciuili non agitur ad interesse si compromissum fuit factum ex nudo pacto ar. in. d. l. litigatores. sed de iure canonico p̄cedit quod p̄dixi ar. i. d. c. i. et hic i eo q̄ tex. dicit in compromisso facto ex nudo pacto et hoc tene nisi arbitrium fuerit emologatus expresse vt tacite. nam si arbitrium s̄ casu emologatur tacite vel expresse tūc ex snia arbitri oritur actio et exceptio unde potest agi pro ipsius executione sic si dicit

Inia iudicis et fuit hoc inductum p leges nona vt in. l. pe. l. e. Aduerte tñam expressa emologatio fit in ins civile qñ ptes subscribunt se sine arbitri. dicendo q istam sententiã approbant vel improbant. vt in. l. ne in arbitris. z. l. cum antea. l. e. refert tñ hic Inno. gen. quosdam dixisse q etiam sine hac subscriptõe p̄t exp̄se emologari. Inia arbitri. et hanc ptem de iure canonico tenet hosti. videtur etiam approbare do. an. et satis placet mihi p istum tex. vbi papa solum requirit q arbitrium fuerit receptum ad hoc vt habeat executionem nullam aut mentõnem fecit de subscriptõne et facit ad h qd le. et nõ. in. c. ij. de pac. Inspiciamus etiã in h consensum non aut istam solennitatem extrinsecam q̄ solã adhibetur ad cõsensum manifestandũ. emologatio v̄o tacita fit p lapsum. x. diez. et p̄e sententię data partium taciturnitate. et hoc quo ad p̄imum casum. Quãz z se cundo fit p̄missum intercedente stipulatõne vt quia partes p stipulatõnem promittunt stare sententię arbitri nulla pena vel iuramento app̄sita et hoc casu si p̄ non vult acquiescere sententię tenet vtroqz iure adinseisse vt in. d. l. diem proferre. in si. et hoc maxime iuncta glo. quod intelligo nisi sententia p̄tineat manifestam iniquitatem de quo dicendum vt plene dixi. i. c. ij. s. e. z hoc casu est dubium an hec sententia possit emologari tacite vel expresse. hoc n̄i hic tacite sentiunt q sic et aperte sequitur do. an. f non allegat bar. qui aperte z p̄trarium in. d. l. cum antea. vbi dicit q sententia arbitri tunc solum emologatur quando p̄missum fuit factum nudo consensu q̄ ex tali sententiã nullum p̄petebat remediũ sed vbi intercessit stipulatio potest peti interesse. ergo cessat remediũ emologatõnis et ita. l. cum antea. induxit p̄uisionem emologatõnis quãdo erat sententia inutilis. vnde concludit q hodie raro potest emologari sententia arbitri cum hodie in s̄p̄missio semper intercedat stipulatio. Ego dixerẽ q de iure canonico in dubio procedit p̄ma opi. p istum tex. et per ea que. s. dixi nã videas hic q eo casu que poterat agi ad interesse q nudam pactum obligat. q sequeret fm opi. bar. q de iure canonico nunq̄ sententiã arbitri posset emologari cuius p̄trarium manifeste probatur hic. sed de iure civili posset dubitari et multum facit tex. illius. l. cum antea. in p̄n. pro opi. bar. f credo posse sustentari cõtrarium quia illa. l. videt se fundare qñ pena non fuit app̄sita in p̄missio vnde ex quo nõ p̄t agi ad penam nec litigantes p̄uiderunt sibi in aliquo remedio extrinseco debet succedere p̄uisioni illius. l. cum antea. Quare cõcludo q licet arbitrium sit factum cum stipulatõne nihilominus potest emologari tacite vel expresse ex quo pena non fuit adiecta in p̄missio Quãz et tercio p̄missum fuit factum cum app̄sitione iuramenti cõtra aliam penam et hoc casu videtur vel

le do. an. q ex tali iuramento non p̄t peti executio sententię nisi alter arbitriũ emologetur. sed poterat agi ad interesse. mouetur p opi. Inno. dicentis q omnia q̄ apponuntur in p̄missio videntur app̄sita sub hac conditione. l. promitto seruare sententiam vel soluere penam et hec interpretatio habet locum fm Inno. etiaz si interuenit iuramentũ vnde satis est soluere penam nec incidit in p̄trium non parendo sententię arbitri et dicit Inno. q hunc alteri iuramentũ vnde unũ iura compromisso. quia cum arbiter possit ferre sententiã sine metu retractatõis necessarius fuit ita p̄uideri p̄tibus ne p̄ iniustam sententiam res proprias perdant vnde liberant a sententiã soluendo penam vel interesse Et ex his infert do. an. ad notabile dictum q in obligationibus facti succedit obligatio ad interesse etiã de iure canonico quãtumcuqz iuramentũ interuenit q̄ fm opi. Inno. pactum et iuramentũ intelliguntur app̄sita fm naturam p̄tractus f̄ de natura obligatõnis est vt quis precise non cogat ad factum. sed sufficit soluere interesse. vt in. l. stipulatõnes non diuidunt z ibi plene p bar. ff. de ver. obli. et dicit do. an. se putare q etiã in foro anime non tenet quis p̄cise ad factum qd iuravit sed sufficit soluere interesse. Sed tu cõsidera latius nam quo ad p̄imum do. an. nullam mentõnem facit de hosti. qui expresse tenet hoc p̄trarium et Jo. an. eũ refert nec reprobat. dicit etiã hosti. q vbi iuramentum intercessit in p̄missio tunc p̄t precise peti executio sententię nec requiritur alia emologatio allegat. c. ij. s. eo. Idem dicit si interuenit fidei p̄statio per. c. p̄uenit. s. eo. vñ nõ sufficit fm eum hoc casu soluere interesse. et si diceret quare sufficit soluere interesse interueniente nudo pacto et non sic quando interuenit iuramentum cum inter simplicem loq̄lam et iuramentũ deus nõ facit differentiam. vt in. c. iuramenti. xxij. q. v. So. respõdet ipse q vbi interuenit nudũ pactũ seu stipulatio p̄nt partes h̄re hanc causam p̄tradicendi q si sciissent arbitrium debere ita p̄nunciari nunq̄ cõpromississent. vñ cum in illa sententiã. non p̄currat purus p̄sensu p̄tũ ins admittit vt solnatur interesse. f qñ interuenit iuramentum ins voluit hanc cãm seu occasionem approbare propter reuerentiam iuramenti. simile nõ. in. c. ad audientiam qd me. cã. et nota bene hanc rõnem. ego de iure canonico approbo opi. hosti. et puto eam indubitanter verã z vtra. eam allego tex. apertum in. c. eius temp. s. eo. et vide qd ibi dixi. Item cum de iure civili antiquitus daretur actio si in p̄missio interueniat iuramentũ vt probatur in. l. ne in arbitris. l. eo. g fortius dicendũ est q de iure canonico et hodie z olim debet dari actio si compromissum fuit iuratum et hanc partem tenuerunt Cy. z multi alij antiqui in. l. ne i arbitris. alias in au. decernimus. et qualis oes sequunt

Idem glo 2 r antigony
 sup de part

preter bar. qui voluit ibi qd etiam de iure canonico nō
debet intervenire iuramentū in cōpromisso sed male lo
quitur. qz in. c. ij. et. c. puenit. r. c. cum tpe. s. eo. r. hic
intervenit iuramentū in cōpromisso nec papa reprobat
imo mandat iuramentū observari. vñ bal. in. d. auē. de
centimus dixit qd yture iuramēti p̄t pars compelli ad
observatōez snie qz cum istud iuramentū nō ygat in dī
spendi um salutis eterne est oīno servandū vt i. c. si yō
de iuraur. dixit tñ qd non oītur actio qz actō est de iu
re civili r illa auē. decernimus reprobatū hodie iura
mentum in cōpromisso. f. hoc dictum bal. credo verū
quo ad hoc vt agat ex remedio. l. ne in arbitris. qz im
perator potuit reuocare legem suam. f. oīco qd poterit
agi yture iuramenti qz ex quo deus r canon mandant
iuramenta seruari ergo oītur actio. ar. i. l. vnica. ff. de
pdi. ex lege. dixi plene in. c. cum venissent. de iusti. fac
qd nō. bar. i. l. si quis p. qz. ff. de fideiul. vides ergo ex
p̄dictis qd legistap̄ maiori parte sentiunt i effectu hāc
opi. hēst. et vide qd dixi in. d. c. cum tēpe. r. in. c. si.
Ad dictū Inno. p̄t p̄mo trideri qd Inno. nō loquitur qñ
iuramentū intervenit sine pena sed loquitur qñ vitra pe
nam fuit appositam iuramentū nam compromissum
est p̄ditionale p̄pter penam appositam ita et iuramentū
vidē p̄ditōale p̄pter penā appositā qñ vt seruet sniaz
vel soluat penam possit etiam de nouo attemptari qd
dictum Inno. non sit verū qz nullo iure pbatur r iura
indistincte mādant iuramenta seruari vt p̄to. ti. de iure
iurā. et debet iuramentū seruari in sua forma specifica
ades qd nō sufficit factum iuris obseruantia. vt ē tex.
nō. in. c. ad n̄am. el. i. de iuraur. ex quo p̄t seruari i for
ma specifica. r adduco tibi tex. vñ sin. de iure civili i. l.
si qd maior. l. de transac. vbi pbatur qd qñ in p̄tractu
intervenit iuramentū licet pena sit appositā in p̄tractu
non suffic̄ solvere penam sed si pars p̄trauenit tenent
soluere penam r seruare p̄tractum. f. p̄ illum tex. sin.
nō. Bal. qd iuramentam habet vim illius clausule ra
to manente pacto qd hoc est qd solvatur pena rato ma
nente pacto tene semp̄ menti ergo si iuramentum in
teruenit in cōpromisso penali debet habē vim illius
clausule rato manente pacto et sic p̄traueniens tenetur
soluere penam et nihilominus p̄pellitur seruare sentē
tiam et licet Bal. dixerit in. l. ne in arbitris. qd illa. l. si
qd maior. nō hz locū i p̄promisso dic qd b̄ dixit bito re
sp̄ca ad ius civilē qz de iur̄ civilē iuramentū fuit rep̄ba
tum i cōpromisso f. cum de iure canonico iuramentū
non sit rep̄batum i compromisso. vt. s. dixi ergo d̄z
h̄re vim illius clausule. r l. si qd maior. videtur lo
qui i transactōne tñ p̄t verba sua. p̄cedit i omni p̄tractu
et b̄ p̄p̄te firmat bal. ibi i si. et teneb̄ hec menti. Quo
ad sc̄d̄m an in obligatōnibus facti sufficiat de iure ca
nonico soluere interesse p̄sertim i p̄gnat tenent p̄trariū

i. c. veniens. de iur̄ iurā. fac̄ glof̄ de. pastoral. de re iu
di. i. v. per violentiam. r respectu simplicis p̄missiois
vide bo. tex. i. c. l. de v̄oto. et hunc art. plene exaiant
i. d. c. veniens. de iur̄ iurā. et ibi i de r ibi p̄duli qd de
iur̄ canonico debet quis p̄cile seruare pactum quod
p̄mitit ex quo adimplere potest siue iteruenit iuramen
tum siue non. iuxta illud psal. que p̄cedunt de labijs
meis nō faciam irrita. et facit. c. i. r. ij. de pact. cum si.

Quoqz et quarto i compromisso ita cessit pena sui
iuramento. et h̄ casu p̄ p̄traueniēs tenetur soluere pe
nam nec potest compelli ad obseruantiam snie vt ier.
dilecti. i. si. s. eo. et i auē. decernimus. palle. r i. l. ij. ff.
eo. quod itellige nisi snia arbitri p̄tineat euidentem ini
quatem de quo dic vt dixi i. d. c. ij. Sed dubium est b̄
casu nungd snia arbitri possit emologari expresse vt ta
cite docto. em̄ antiq̄ iuris civilis fuerunt varij. qdam
tenentur qd vbi compromissum est penale snia arbi
tri non potest emologari vt ex ea de iur̄ actio qz. l. cum
antea. p̄ alie. puidit de hac emologatōne qñ pena erat
apposita i compromisso. vnde partes apponendo pe
nam videntur recessisse a p̄uisione legis ar. i. l. si. l. d.
pac. puen. tam sup r ote. et hanc opi. tenentur Bal.
Alzo. r bal. Sed Albar. tenuit p̄trarium et hosti. b̄ vi
detur seq̄ istam opi. Albar. et dic̄ eam approbari p̄ illū
tex. nam papa mandat hic arbitrium mandari execu
tōni si fuit receptum a partibus sed si non fuit receptū
mandat penam exigi ergo arbitrium penale p̄t emolo
gari. r adducebat hosti. istum tex. in verbo indistincte
quasi dicat fm̄ cum. qd siue pena sit comp̄missa siue
non ex quo arbitrium fuit receptum debet mādari exe
cutōni. videtur etiam approbare. Inno. regit tñ vt si
ar̄ emologatio per subscriptionem p̄tinam ad hoc vt pe
nale arbitrium possit emologari. sed moderni legisse
p̄miter tenent p̄trarium vt nō. p̄r glo. r bar. i. l. ij. ff.
eo. et i. d. l. cum antea. r cum hac opi. p̄muni videt̄ nā
sire hic do. an. et tenentes hanc opi. qd arbitrium pena
le non possit emologari respondent ad istum tex. qd
istud verbū indistincte debet exponi siue p̄curator ha
buerit mandatum ad compromittendum siue non qñ
dicat qd ex quo arbitrium fuit receptū a p̄tibus debet
indistincte mandari executōni non habito respectu an
p̄curator habuerit mandatum vel ne quia pars reci
piendo arbitrium videtur approbasse factum procura
toris. r certe de iure civili ista opi. videtur verissima et
videtur p̄bari ist. d. l. cum antea. Sed ego limitare
hoc dictum quo ad b̄ vt non de iur̄ actio ex sententia
et ita loquitur. l. cum antea. sed si partes pure appro
bant arbitrium latum simpliciter sine appositione pene
licet in compromisso fuerit pena apposita credo qd p̄t
agi ex tacito pacto ita qd p̄tes videntur de nouo cōtra
here vt fiat quod continetur in sententia arbitri hoc p̄

bo per optimum simile. nam sententia lata a iudice quantum quibus sit nulla potest ratificari a partibus non ut habeat vim sententie sed ut habeat vim pacti ex novo contractu ut probatur in l. ij. l. c. oia vtriusque in no. bar. in l. vnica. l. qui p sua iur. et canonice post gl. in c. significasti. de fo. ppe. et ibi dixi. ergo eodem modo potest ratificari illa sententia arbitri non ut agat tanquam ex sententia sed ex tacito pacto et quodammodo ex nouo contractu et sic potest intelligi iste tex. et saluantur opi. supradicte. Et aduerte quod contra id quod dixi in precedenti membro vbi conclusi quod si iuramentum interuenit agitur paise ad obseruantiam sententie nec sufficit soluere interesse facit multum iste tex. in eo quod procurator iuravit et tunc si fuit apposta pena cogitur illam soluere si autem non compellitur solum soluere interesse. Sed contrarium est difficile et propter hoc aliqui voluerunt tenere partem contrariam. Sed certe tenendo quod dixi quod videtur magis comune et iuris conscientiam per respondere ad istum tex. quod loquitur quod procurator iuravit sine mandato domini. nam hoc dicitur quod procurator potuit iuramento suo seipsum obligare et non ecclesiam ergo si habuisset mandatum ab ecclesia ad compromittendum et iurandum habuisset arbitrium executionem contra ecclesiam ut in c. ij. s. eo. sed hic contra procuratorem non poterat sententia mandari executioni quod fuerat lata supra super beneficiatione et sic erat questio de re spirituali unde procurator non erat soluendo nec potest extimari res spiritualis ideo sufficit quod procurator soluat interesse et vide ad hoc glo. singule ad hoc inducit istum tex. in c. coram. de offi. deleg. unde extimabitur istud interesse habito respectu ad leuionem quam patitur alia pars totiens litigando super eadem ratione ut ibi non. glo. et per hoc soluitur alia questio quam formant hic doct. quod sumitur hic illud interesse. nam Innocentius dixit quod capitur per expensis quas fecit in litigando non autem per extimationem rei que petebatur quod hoc sua non interest quoniam aut res non erat sua et non potest pretendere interesse. aut res erat sua et potest illam de nouo petere ut in l. si quis rem. ff. e. f. hosti. intellexit istum tex. indistincte. put loquitur de omni interesse unde dicit quod veniat interesse et etiam expense non solum quoad litem preteritam sed etiam futuram ar. in l. minoribus ff. de minor. Sed ego distinguem quod eo casu quo non potest peti executio sententie ut puta quia non interuenit iuramentum nec arbitrium fuit emologatum tunc in interesse non comprehendit extimationem rei petite sed aliud interesse contingens ratione litis motae vel mouende. Et eo casu quo sententia posset habere executionem contra dominum sed ex defectu mandati non potest peti executio dico quod interesse capitur large ut etiam veniat contra procuratorem interesse respectu extimationis rei petite si extimari potest quod procurator tenetur ad omne damnum

ut in d. l. plancius. ff. de pca. Quibus et quanto compromissum fuit penale sed fuit appositum clausula quod pena soluta ratum maneat pactum. et hoc casu si pars contradicit tenet soluere penam. nullo modo autem soluta pena possit compelli ad obseruantiam laudi virtute illius clausule rato manente pacto. Inno. sentit hic quod sic et idem glo. in c. dilecti. s. eo. si tu expedias hunc arti. ut plene ibi dixi. Quibus et sexto partes promiserunt stare sententie arbitri per stipulationem sed immediate fecerunt pactum de obseruando id quod arbitri iudicauerunt et tunc voluit non. hic Innocentius quod potest precise agi ad obseruantiam laudi non ex sententia sed ex vigore pacti immediate appositum nam precedens stipulatio informat hoc pactum secundum eam. ut in l. lecta. ff. si cer. pe. idem est quoniam actor fuit stipulatus certam rem dari vel factum fieri si arbiter ita iudicauerit. Unde non sufficit hoc casu soluere interesse. quia istud habet locum. quando partes promiserunt stare dicto arbitri. Secus quando pars fuit expressse stipulata rem dari vel factum fieri si arbiter hoc iudicauerit et fuit dictum satis subtile et menti tenendum et secundum hoc debet limitare istum tex. in eo quod disponit de interesse. et per hoc habes perfecte declaratam materiam huius. c. et totius tituli. et caueas ne in predictis et res. quod ut. s. dixi in quodam notabili hoc procedunt in arbitro et non in arbitratore et de laudo arbitrorum qualiter habeat executionem et de remedio contra iniquitatem illius arbitramenti plenissime scribo in c. gntanallis. ff. de iureiur. In glo. si. in si. non istam glo. iuncto tex. quod licet delegatus principis possit suam suam mandare executioni ut in c. in lris. et in c. querenti. de offi. de le. tunc si de illa causa delegata factum est compromissum contra sententiam in tertium non potest iste delegatus sententiam arbitri mandare executioni etiam si auctoritate sua fuerit factum compromissum sed debet recurrere ad ordinarium ut hic non. probatur. et adde quod non. i. c. nisi. de preben.

X parte alterius compromittentium finitur compromissum. vel latius summa sic. Si per duos electos ad eandem prelaturam in discordia compromittitur in ordinarium morte alterius compromittentium expirat compromissum. ordinarius tamen ex parte ordinaria procedit super iure superstitis antequam fiat transitus ad aliam electionem. h. d. primo ponitur. solutio. secundo responsio ibi super quo. Nota primo quod super electione et sic super matrimonio spirituali potest fieri compromissum per. c. cum inter canonicos. s. de elec. fact. c. nisi. ff. de preben. et per hoc iura limitat tex. in c. pe. s. de in iure. resti. vbi dicitur quod in causa matrimoniali non potest arbitri assumi. debet enim restringi ad matrimonium carnale quod desiderat maiores iudices nec admittit aliquam propositum
bb 5

tionem. ut in. c. si. de transac. et in. c. i. de p̄san. et affi. et
in. c. accidentibus. d̄. ex. c. pla. secus aut̄ est i matrimonio
nō sp̄iali ut hic et in inribus p̄alle. et h̄ac q̄stionē for
manit. Jo. an. in. d. c. pe. licz gl. vacillauerit et potius
senferit p̄trarium. s̄ tu tene quod p̄us dictum est. p̄to
tū hoc dicitur v̄z ut valeat p̄promissum in p̄iudiciū
ip̄orum cōpromittentium s̄ non quateh̄us fieret p̄i
diciū superiori vel ecclesie sicut in simili. nō. in. c. de
multa. de p̄ben. v̄n eo casu quo electi possunt libere re
nunciare poterūt p̄ p̄ntiaz cōpromittere s̄ eo casu quo
non poterūt renūciare sine licentia superioris non vale
bit cōpromissum in p̄iudiciū superioris. s̄ quo ad iudiciū
cōpromissum sic ar. opti. in. l. i. s̄. cum lis. ff. de tran
sac. et in. l. sic dicitur. ff. de enic. facit regula. cum quid
vna via. de re. in. li. vi. et qd̄ dixi in. c. cum tpe. s. eo.
An aut̄ et q̄n possit elec̄ renūciare electōi sine licen
tia superioris vide bo. gl. i. si electio. de elec. li. vi. et qd̄
nō. doc. in. c. ij. de trans. pla. Secūdo nō iuncta su
p̄scriptōe q̄ in ordinariū p̄t p̄promitti tanq̄ in arbi
trum. et optime p̄bat iste tex. p̄clusionē quā feci in. ca.
cum tpe. p̄alle. nam archieps. Coloniens̄ erat hic ordi
narius istoz et tū fuit in eum p̄promissum tanq̄ in ar
bitrum qd̄ colligit̄ ex eo qz tanq̄ arbit̄ p̄xit diem
ad sniam audiendam arbitror em̄ nō fert sniaz. quia
coram eo nō est iudiciū nec quasi. ut nō. Inno. in. c. qn
tanallis. de iureiurā. s̄ arbit̄ d̄z ferre sniaz qz arbitra
sunt redacta ad instar iudicior̄ ut i. l. i. ff. de arbi. facit
c. cum dilectus. s. eo. vbi arbit̄ largo nō d̄z iudicare
in h̄ilum tex. tene mēti qz hec p̄sideratio nā p̄bat ali
bi ita b̄n sicut h̄. nam illi q̄ tenuerūt p̄trarium dicebāt
qz iura canonica loquant̄ in arbitratore et non in arbi
tro. ut dixi in. d. c. cum tpe. cuius p̄trarium manifeste
p̄batur h̄ nisi d̄ces qz archieps̄ reservauit h̄ sibi po
testatem ordinariā. ita qz p̄cedebat h̄ vtracqz p̄tate. s̄ h̄
nō colligit̄ h̄ imo potius p̄trarium cum allegaret ip̄
sum nō debere vltius p̄cedere cū p̄promissum eēt ex
tinctum. Tercio nō ibi fide p̄stita qz de iure cano
nico p̄t p̄promissum fidei interpositōe firmare p̄cor. c.
p̄uenit. s. eo. et c. cū tpe. q̄nqz firmat̄ iuramento. ut. s.
c. p̄. et in. c. ij. s. eo. et que differētia sit inter iuramentū
et fidei p̄statiōem dixi in. c. ad aures. qd̄. me. cau.
Quarto nō qz arbit̄ p̄t citare p̄tes ad sniam au
diendam. et v̄c qz p̄t citare p̄ l̄as. ut in. l. i. s̄. interpella
tum. s̄. qz arbit̄. ff. eo. Et nō qz largo modo d̄z ferre sen
tentiam. p̄cor. c. i. s. eo. stricte t̄n non est snia ut ibi dixi
s̄ potius p̄pellat̄ arbitriū vallandū ut in. c. p̄ tuas. et i
c. cum tpe. s. eo. h̄z em̄ arbit̄ quandā notioh̄e sen fa
cultatem aut arbitriū cognoscendū non aut̄ habet iuris
dictōnem ut in. l. aut̄ p̄tor. et qd̄ ibi nō. ff. de re iudi.
H̄o hic et t̄re menti qz p̄ mortem alterius p̄pro
mittentium expirat̄ p̄promissum etiam si aū mortē sue

rat̄ p̄clusum in causa ita qz nō restat̄ ibi nisi ferre sen
tentiam. et optime p̄batur hic et aliibi non ita b̄n p̄bat
nam alia iura simpliciter dicunt qz morte alterius com
mittentium expirat̄ p̄promissum. ut in. l. diem p̄ferre.
s̄. i. in. l. i. s̄. interpellatur. ff. eo. et. j. c. si. s̄. non faciunt
mentōnem q̄n aū mortem oia expedita erant ita qz n̄
restabat nisi ferre sniam. et h̄ p̄batur hic s̄. qz in mo
plus p̄bat illa l̄ra si bene ponderetur qz etiam si arbit̄
p̄xit diem p̄bus ad sniam audiendā nihilominus ex
pirat̄ p̄promissum p̄ mortem alterius p̄promittentium
et est h̄ notabile p̄ ea que le. et nō. in. l. i. in. c. auditis. s̄.
procura. et hanc p̄clusionem. s̄. factam firmavit Bal.
in. d. l. d̄jem p̄ferre. allegat̄ Inno. hic. s̄ nō oportuit al
legare Inno. qz tex. est hic aptus. et p̄ hoc facit. qz ter
minas p̄fixas ad sniam audiendā etiam p̄ iudicem
extinguitur p̄ mortem citati ita qz nō valet l̄ra postea
lata p̄tex. illius citatiōis ut in. l. in summa. s̄. h. ff. de re
iudi. cum ergo opus sit noua citatiōe expirat̄ compro
missum qz non potest citari p̄sona in p̄promisso nō cō
prehensa ut in. c. si. j. eo. secus dic̄ i instantia. inchoata
coram iudice. nam ista morte litigantis transit in here
dem ut in. l. tam ex p̄tractibus. ff. de iudi. et nota. in. c.
si. j. eo. effectus t̄n inie p̄ arbitrum p̄tra p̄mittentem su
perstitem transit in ip̄ius heredē v̄n snia arbitri nō ex
pirat̄. h̄z non sit executōni mandata aū mortem cōpro
mittentis sicut ipsūm p̄promissum d̄ntaxat ut i. d. l. i. c̄i
em p̄ferre. s̄. i. et ideo glo. pe. hic in v̄. arbitriū. expōit
s̄. p̄promissum quasi inuat qz arbitrium. i. snia arbitri
non expirat̄ p̄ mortem illius qui p̄promissa ex quo de
cessit post sniam latam s̄ p̄promissum sic. Quinto
nota qz mortuo vno ex electis in discordia ad eandem
platuram. non debet acceptari alia electio nisi p̄ius d̄
scutiatur p̄ iudicem de v̄nibus seu validitate illius. ele
ctōis facte de supueniente. et est ratio qz data validi
tate illius electōis non valet sc̄da ut in. c. cōsideram?
de elec. et hic in si. Debet ergo p̄mo p̄stare an electio su
perstitis valeat et hodie decisum est qz electio attempta
ta post mortem coelecti est ipso iure nulla quia debet
p̄ v̄scuti validitas alteri? electōis ut p̄bat in. c. i. et. ij.
ut li. p̄. li. vi. et ibi firmavit Jo. an. et p̄ illa iura possūt
decidī multa b̄icta p̄ Inno. que p̄ te videas. Ul
timo nō qz h̄z expirat̄ cōpromissum factū in ordinariis
nō t̄n cessat̄ iurisdicctio sua ordinaria et potest postea p̄
cedere tanq̄ ordinarius et ita intelligitur iste tex. s̄ du
bium est n̄nquid poterit cām decidere p̄ acta gesta co
rā eo tanq̄ arbitro. Abbas tenuit h̄ qz sic allegat. c. p̄
tata. d̄. r̄. l. i. s̄. d̄. arbi. do. an. vid̄z inue p̄trariū ni
si processerit p̄tate ordinaria et compromissaria p̄sup
posito qz iste due p̄tates sunt cōpassibiles. sed certe p̄i
mum dicit̄ de iure p̄cedit̄ seruata t̄n distincctioe illius
et p̄ntata. et vide qd̄ ibi dixi. In glo. ij. ibi sc̄dm le

ges. quasi dicat secus. In canones et facit iste tex. apte
 contra bar. in auc. de geminis. L. eo. ubi dicit de iure
 canonico non probari ut iuramentum valeat qui copro-
 mittit in aliquo tanquam in arbitrio. et videtur circa hoc quod
 plene dixi in. c. ij. s. eo. In glo. in ver. allegant ibi
 necessaria est scilicet quantum ad canonicos. Aduerte quod glo.
 intricate hic loquitur in prima ratione ideo tenent istam rationem
 que incipit ibi si ista videbat. et scilicet quod istud. c. habet
 duos intellectus. quidam intelligunt ut Inno. quod com-
 promissum fuit hic factum per electos et non per electores quod ele-
 cti copromiserunt tamen de iure eorum. merito per mortem al-
 terius expiravit compromissum ideo non debuit durare
 prius compromissum quo ad canonicos quod ut dixi cano-
 nici non copromiserunt. Alii intelligunt quod hic compro-
 missum fuit per canonicos. et ideo debuit iste archiepiscopus
 procedere non obstante morte alterius electi quod ex quo non
 erat mortui compromittentes nec arbitri durabat compro-
 missum. et hanc legem tenuit hostiensis. exponens istam ibi
 pres. i. eligentes. sed hec legem non est bona cum papa hic ex-
 presse dicat quod compromissum fuit factum per mortem alte-
 rius. ideo tunc precedentem legem. et in si. glo. dicit melius ut
 s. dixi in primo notabili. Extra glo. querit hic Inno.
 utrum committat pena apposita in compromisso si per acta
 per arbitrum rennerit comparere et ponit aliqua bona et i-
 sta que ego laici expediri post glo. in. c. cum dilectus. s. eo.

Xpofita

Arbitrarius post rem iudicatam
 sup discordijs nouis assu-
 ptus non potest per suam arbitri sententiam immu-
 tare etiam si de componendo inter partes a papa manda-
 tum recepit si dicit. per se ad ibi liter aut. Nota pri-
 mo quod super discordijs ortis ex sententia potest compromitti
 ut sic de nouo cognoscatur de meritis cause de quo di-
 cetur. i. cum glo. Nota secundo quod super iuribus eccle-
 sie potest fieri compromissum etiam in laicum quod
 intelligit ut dixi in. c. cum tempore. s. eo. Nota ter-
 cio quod compromissum potest firmari datione obsidum
 ut sic dentur obsides in potestatem arbitri vel alterius
 detinendi donec arbitrium ferendum vigore compro-
 missi habuerit effectum et solet hoc sepe attemptari in-
 ter nobiles et potentes qui de facili non possunt conue-
 niri super executione laudis ut indirecte compellatur ad
 executionem per retentionem obsidum sicut firmatur
 quicquid compromissum datione pignorum ut non. glo. in
 c. cum dilectus. s. eo. quicquid pene appositione ut in. c. p-
 tuas. et c. dilectus. s. eo. Item de iure canonico valet co-
 promissum nudo pacto factum secundum hostiensis. de quo vi-
 de quod laicus dixi. s. eo. per tuas. Op. contra tex.
 in eo quod iste electus habuit recursum ad papam contra
 ducem Venetorum. nam cum iste esset laicus non de-
 buit papa se intromittere ut in. c. causam. qui si. sint le-
 actor enim debet sequi forum rei ut in. c. cum sit generale

de fo. ppe. Inno. non videtur directe ad contrarium. sed dicit
 non esse dubitandum quin papa haberet hoc casu iurisdic-
 tionem contra istum ducem allex. ar. c. apostolicos.
 xij. q. ij. et c. si quis. de potentibus. xxij. q. ij. et alii
 non dicit videtur tamen velle firmare iura que allegat ex eo quod iste dux
 opprimebat ecclesiam et iura ipsius retinendo iniuste ob-
 sides ecclesie. et retractando istam sententiam quod iniuste potuit
 papa adiri ratione quasi cuiusdam sacrilegij seu oppres-
 sionis. et non solum hoc dicitur iuncto tex. quod laicus per
 textum compromissi opprimat ecclesiam seu eius iura nihil
 ominus potest adiri iudex ecclesiasticus contra eum quod itel-
 lige quando notorie constat de iniusticia seu oppressione
 ut hic constabat nam ista sententia non habebat colorare fa-
 ctum iudicis cum notorie esset nulla ex defectu potestatis
 secus puto ubi laicus ex potestate sibi inherente processit
 ad aliquam sententiam nam cum ista sit nulla vel ini-
 de. et recurri ad superiorem suum et non ad superiorem ec-
 clesiasticum iuxta ea que dixi in. c. si. de iudi. et in. c. si
 duobus. de app. et in. c. significantibus. de offi. et elec.

Secundo vitra hoc. potest dici ad tex. quod iste dux
 venetorum non recognoscit saltem de facto superiorem
 in temporalibus merito potuit in hac re ardua adiri
 papa in defectum superioris. unde puto quod etiam per lai-
 cum potuisset adiri papa in hoc casu contra istum ducem
 per ea que dixi post Inno. in. c. licet ex suscepto. de fo-
 compe. et in. c. cum te. de re iudi. facit quod non. hosti. i.
 c. cum iohannes. de si. instru. Tercio potest notabiliter
 dici quod de iure communi et ordinario fuit hic papa adiri
 per istum electum nam cum pretendit electus arbitrium
 vnicuique esse iniquum et debebat executioni mandari con-
 tra eum et sic erat reus in hoc casu poterat adire papam
 tanquam iudicem proprium cum ipse esset iudex principalis
 cause contra ipsum electum ut in si. glo. bar. in. l. si socia-
 tem. §. arbitrorum. ff. de fo. ubi dicit quod reus petens ar-
 bitramentum reduci ad bonam equitatem potest adire iudi-
 cem proprium. quia cum prius iudex habebat iuris-
 dictionem in ista causa cum iste sit reus potest adire iu-
 dicem super articulo illius cause. quod plenius exaio
 in. c. quinta uallis. de iure in. merito papa hic mandauit
 reduci in statum pristinum quantum fuit attemptatum con-
 tra sententiam. In glo. ij. ibi transigi sine compromitti non
 potuit. non bene istam glo. iuncto tex. primo in eo quod equi-
 pat transactio et compromissum. secundo quia ubi non potest
 transigi non valet compromissum. nam compromissum est
 quedam transactio ut in auc. si quis. L. de iudi. et facta ita
 per statum locorum in quibus canetur ut iter. sanguinos
 fiat compromissum. de enim statutum intelligi quod petit compro-
 missum super re dubia. nam si res esset certa et clara compromi-
 ssu non habet locum transactio ita nec compromissum. et si si peti-
 e executio sententie vel instrumenti habentis executionem
 patam non debet fieri compromissum nisi opponatur

aliqui rationabile. et hanc conclusionem firmavit bar. in
phenio. L. et in. l. post rem iudicatā. ff. de transac. et i
l. eleganter. in pn. ff. de pdi. inde. facit quod nō. gl. pe.
L. d. pac. l. si quis in p̄scribendo. et tenuit hosti. apte b̄
dicens q̄ hic p̄promissum non valuit quia factum fu
it super rebus decisio per sententiā vt dicit etiā Inno.
Sed aduerte nam p̄dicta p̄nt optime p̄cedere vbi cō
promissum fieret tanq̄ in arbitratorem. nam tūc p̄o
p̄re p̄promissum d̄z trāfactio vt nō. in. c. q̄ntanallis. d̄
iureiuran. et in. d. auē. si q̄n. sed q̄n p̄promittit in aliq̄z
vt arbitriū tunc esse iudicio meo dubitandū nunq̄d va
leat p̄promissum sup̄ decisio per sententiāz q̄ arbitria
sunt redacta ad instar iudicioz vt in. l. i. ff. eo. vñ que
admodam valet iudicium sup̄ decisio p̄ sniam p̄fecti
si non opponit de transac. in rem iudicatā vt in. c. in
monasterium. p̄pe si. de re iudi. ita debet valere cōpro
missum factū et iudiciū inde secutū. Inno. tñ b̄ videt
sentire q̄ etiā tanq̄ in arbitriū non p̄t p̄promitti super
decisio p̄ sententiā in eo q̄ allegat arbitriū hic non
vauisse q̄ non t̄z snia cōtra res prius iudicatas vt. ij.
q. vi. §. diffinitiva in v. item si sententiā. Item quis p̄
latus nō p̄t etiam si vellet renunciare iuri ecclesie que
suo p̄ sniam. allegat. l. interpositas. L. de transac. hec
ultima ratio est bona p̄cludit tñ in re ecclesie nō aut
in facto puati. p̄ma vero ratio vniuersalis sed illa depē
det ab alia questione. nūq̄d teneat sententiā cōtra sen
tentiā quā plene examinari in. d. c. inter monasterium
et si tenemus opi. q̄ indistincte nō valeat p̄cederet di
ctum. Inno. hic sed si tenemus aliam opi. q̄ in diuersi
instantijs valet terciā snia quam tenuit bar. in. l. i. L.
q̄n. p̄uo. nō est ne. non procederet hoc dictū Inno. vñ
ego putarem q̄ p̄promissum bene fieri p̄t tanq̄ in ar
bitrium et ad istum. ex. p̄t r̄deri q̄ hic annullat senten
tia ex eo quia non fuit cōpromissum super rebus deci
sis p̄ sniam sed super discordijs nouiter ortis vñ non
debit iste arbit̄ extendere manū ad non cōprehen
sa in p̄promisso. et hanc solu. sensit glo. iij. in si.

In glo. iij. ibi dicas p̄ hoc non soluit contrarium
formatū de. l. diem proferre. §. stat. Do. die dictū gl.
procedere q̄n arbitrium in se p̄inet euidētem iniqui
tatem nam tunc saltem de iure canonico non est standū
tali arbitrio et ita loq̄tur. c. ij. all. in glo. vt ibi plene vi
xi. Et in si. glo. quero quid si fuisset in compromisso
dictum vt intelligeretur lis et q̄stio sup̄ omni et toto eo
quod fuerit iudicatum. nunquid tūc valeat arbitriū cō
tra p̄orem sciam. Do. an. tenet q̄ sic. q̄ sup̄ sententiā
poterat esse cōtentio. vt in. l. i. ff. que sen. sine ap. rescī.
vñ de vigore illius clausule videtur p̄promissum factū
sup̄ re dubia. dicit tñ hoc p̄cedere in reb̄ puatoz. se
cus in reb̄ ecclesiaz. q̄ platus nō p̄t sic surgere q̄oz
in p̄iudicium iuris ecclesie. f̄ do Lat. tenet p̄trariū etiā

quo ad primū dictū quia p̄ ista v̄ba generalia nō vi
detur data ptas retractandi inianit q̄ plus placet. et
p̄ hoc adduco istum. tex. nam papa hic sc̄psit duci vt p̄
tes niteretur ducere ad cōcordiam et tñ d̄z in tex. q̄ p̄
v̄ba generalia pape non fuit intentōis. vt querimo
nia iam sc̄pta deberet suscitari quasi in generali s̄mo
ne non venit id quod in sp̄e quis non fuit et verisimili
ter cōcessurus vt in regula in generali. de re. in. l. vi.
et in. c. si. de off. vica. e. li. ergo idem dicendū est in p̄ti
bus generaliter p̄promittentibus vt p̄ generalē et effu
sum leuonem non videant cogitasse debet tñ appo
nere semp̄ in p̄promisso illam clausulam ne postea op
ponatur cōtra arbitrium quod excedit limites cōpro
missi. In glo. si. ibi sed tenentur vt fiat q̄ inter par
tes puenit nō. bene glo. q̄ se. eob istam cām dantur
obsides inter principes q̄ an possit oīno de iure fieri
videt q̄ dixi in. c. ex resc̄pto. de iureiuran.

Hoc intendit. Non valz
Inno. m̄t compromissum de incerta
p̄sona in arbitrium assumenda. h. d. quo ad
titulum. vel lacus sic. Non valet compromissum sc̄m
in duos seu plures hoc adiecto vt in casu discordie eli
gatur tercius p̄ eodē vel alios. p̄mo ponit factum.
secundo dat iudices. ibi ideoq̄z. Nota p̄mo q̄ sup̄
causa delegata p̄ papam possunt partes compromitte
re in alios tanquam in arbitros et sic causam eripere a
manibus delegatorum quod intellige quando cā fuit
delegata in fauorem partium possunt etiā partes re
nunciare fauori suo vt in. c. ad apostolicam. de regu. et
in. l. si quis in conscribendo. L. de pac. secus si causa
esset delegata in fauorem publicum. ad hoc quod le. z
nō. in. c. ad p̄titionem. de accu. et in. c. ex cōquestione
de resti. spo. Nota secundo q̄ quemadmodum
non potest p̄promitti in duos hoc adiecto vt data in
ter eos discordia ipsi eligant sibi terciū vt probat in
litem si vnus. §. si in duos. ff. eo. ita nō potest fieri cō
promissum vt data discordia inter arbitros iudices d̄
legati deputent terciū vt probatur hic et in b̄ ista de
cre. prouidet vltra illam. §. si in duos hoc tñ puto fuiss̄
se de mente illius tex. vnde potest concludi q̄ quibus
cunq̄z detur ista potestas eligendi terciū in causa di
scordie non valet compromissum. debet enim fieri cō
promissum pure et in certos arbitros et si postea con
tingit discordia debet iudex ordinarius compellere ar
bitros ad eligendum terciū. vt in. c. suspitionis. de of
fi. delega. et in. c. cum speciali. de appel. et in p̄alle. l.
item si vnus. §. principaliter. rationem diuersitatis di
cam. super glo. si. Nota terciō iuncta glo. i. z tene
menti quia alibi non ita bene p̄batur q̄ delegati pos
sunt de p̄sensu partium retinē sibi p̄tates exequendi sniam
arbitroz ferendā sup̄ ista cā que eis fuerat delegata.

contrario ergo potestate non reservata non possunt delegati exequi istam suam arbitrorum sed debet recurrere ad ordinariam ut dixi post glo. si. iij. c. per tuas. s. eo. Ultimo nota quod non valet compromissum factum super eligenda incerta persona arbitri. et non quod textus dicit esse futurum ex legatione et habuit respectum ad. d. §. si i duo. sed iste textus fundat se super alia ratione videlicet quod arbitri possent discordare in electione tertiij. sed potest dici quod ratio huius sic elicitur ex illa ut dicamus quod ista incertitudo reprobat per discordiam que posset contingere effectu arbitrorum vel aliorum qui debent eligere tertiium. de quo dicendum. ut infra dicam.

In glo. i. i. ex hac glo. colliguntur tria. primo quod potest compromitti in iudicem delegatum retenta potestate delegata. secundo quod duplex delegatus hoc modo in arbitrum assumptum potest ut si vult utraqz potestate et in hoc nota glo. tertijs quod partes compromittentes possunt progare iurisdictionem delegatorum ad executionem arbitri ferendi per arbitros assumptos. Circa primum dic post hoc. quod si compromittit in delegatum vel in alium per hoc non expirat potestas delegata quantumcumque specificiter non fuerit reservata potestas delegatorum videlicet partes compromittant de causa alij delegata non potest extinguere potestas delegata quia iurisdictione et propria sunt propria ut l. i. ff. de iur. iur. et non. gl. i. c. si autem d. p. sec. autem si de causa in aliquem compromissa partes faciant compromissum in alium. nam tunc videntur recedere a priori compromisso. ut in l. sed si in seruum. §. si. ff. eo. et est ratio diversitatis quia compromissum est voluntarium et arbitrorum recipit potestatem a partibus. ideo possunt partes nulla voluntate ab illo compromisso recedere. et regula. i. j. de re. in. sed iurisdictione datur a publico et non a partibus et per ininitum. ut i. c. intelleximus. de iudi. et in l. iter stipulantem. §. si sicutum. ff. de v. obli. merito non extinguatur sed partes vadant ad arbitros. unde potest denovo redire ad delegatos sine alia delegatione. ad hoc facit de. q. di. de appell. et in au. si. tñ. l. de re. appell. An autem ad eundem ordinariam videatur extincta potestas delegata dic ut le. et non. in. c. ad petitionem. de accus. et hoc quo ad primam partem glo. Quo ad secundam dicit Do. an. se putare quod super diversis articulis potest delegatus ut utraqz potestate. et hoc casu procedat dictum glo. super eodem articulo non potest iudex ut utraqz potestate. quia resultaret quedam contrarietas. sed in contrarium multum facit c. nisi. j. de pben. ubi circa articulum inie delegatus fuerunt ut ibi utraqz potestate. sed potest procedere dictum suum quod esset unus articulus divisibilis. et esset casus in quo potestas arbitraria non conveniret cum delegata alias secus. Circa ultimam partem glo. doc. contra se quantur conclusionem glo. quidam ut refert Inno. tenent contrarium dicentes quod ista reservatio potestatis

non valet quia sententia arbitri non mandat executioni sed metu penae compelluntur partes ad observantiam ut i. c. dilecti. s. eo. et in l. ij. ff. eo. tñ quia sententia arbitri mandatur executioni per ordinariam aut per delegatum ad hoc specificiter deputatum. ut dixi in. c. p. tuas. s. eo. sed tunc tenetur dictum glo. Non ob id primum contrarium quod ista reservatio potestatis super executione debet intelligi secundum naturam arbitri ut fiat executio eo modo quo fieri potest. sed secundum contrarium respondeo quod ordinarius debet adiri regulariter tñ non tollitur quia partes possunt in hoc progare iurisdictionem alterius nam in his que sunt in imperio habet locum pro gatio quod fit in persona iudicis huiusmodi idem imperium. ut plene dixi in. c. i. de m. peti. et per Inno. in. c. de caus. s. de offi. dele. sed delegatus pape ut erat iste habet imperium in executionem inie quod potest suam sententiam mandare executioni. ut in. c. q. r. ti. de offi. dele. ergo partes possunt progare iurisdictionem istius delegati ad executionem arbitri vel alterius sententie cum de re ad rem possint partes progare iurisdictionem delegati. ut in. c. cum olim. et in. c. p. et. g. de offi. dele. In glo. si. ibi et ideo cum a principio non tenetur compromissum tenetur hanc particulam glo. quod compromissum factum in duos hoc adiecto ut in casu discordie deputetur tertijs per arbitros vel alios non valet compromissum quantumcumque concorditer postea eligatur tertijs quia ab initio compromissum fuit nullum. sed videtur ob stare. c. cum spali. j. de app. ubi valet compromissum factum in duos et in casu discordie debet iudex compellere arbitros ad eligendum tertiium. et idem probatur in l. item si unus. §. principia liter. ff. eo. nec glo. reddit sufficientem rationem divinitatis inter primum et secundum casum. sed colligendo dicta Inno. potest reddi duplex ratio quare in casu huiusmodi et in prealle. §. si in duos. non tenetur compromissum et prima ratio est hec. nam quando partes dant potestatem iudicibus delegatis vel arbitris seu alij eligendi tertiium in casu discordie tunc res possunt esse sine exitu quia si arbitri non concordant non potest iudex compellere istos quibus est data potestas eligendi tertiium. quia cum illi fungantur iure partium sicut partes non possunt ab initio compelli ad compromittendum. ut in l. ij. ff. eo. ita nec illi qui fungantur iure partium compelli possunt unde ne partes vigore huiusmodi compromissi cogantur litigare voluit lex a principio providere statuendo ut tale compromissum non valeat. nam melius est ante tempus occurrere quam post causam vulneratam remedium querere ut in l. si. l. in qui. cam. in in re. resti. non est ne. et quod infirmare vel vituperari potest precavendum est ut in. c. i. de ser. no. ordi. fac. c. quanto. de dinor. sed quando compromissum est factum simpliciter in quos non potest res

esse sine exitu quia si duo discordaret in secunda sententia iudex tenetur appellare arbitros ad eligendum tertium ut in. d. §. principaliter et in. d. c. cum spali. Preterea in primo casu cum illi quibus est data potestas eligendi tertium habeant hanc potestatem a partibus presumendum est quod inducerent ad eligendum gratum partibus et cum voluntates partium sint discordes quia quilibet pars vellet hunc tertium sibi gratum de facili illi non concordarent in electione tertij. In secundo casu iudex habet potestatem compellendi arbitros a iure unde presumitur quod tam ipse quam arbitri exequentur officium suum laudabiliter in electione tertij. Et ut habeas hanc materiam clarissimam enumerabo aliquos casus qui possunt occurrere in hac materia. Primum casus quando data potestas duobus hoc adiecto ut in casu discordie ipsi eligant tertium et data discordia non possunt venire in tertium et tunc secundum omnes illud compromissum non valet nec iudex supplet in appellando circa electionem tertij. Et iste est proprius casus. d. §. si in duos. et idem dicendum quando hoc potestas eligendi tertium fuit data iudici de legatis ut probatur h. Idem eadem ratione quando fuit data hoc potestas alij personis. fallit tamen quando potestas eligendi tertium fuit data iudici ordinario tunc enim tenet compromissum et data discordia iudex ordinarius debet dare tertium. hanc opinionem tenuit hosti. j. c. proxi. per illuz tex. Ratio diversitatis scilicet cum quod ordinarius hanc potestatem a iure unde id exprimitur quod inest de delegati vel alij habent hanc potestatem a partibus. Item iurisdictio delegata est stricti iuris ut in. c. p. r. g. de offi. de le. licet et potestas arbitraria ut in. c. cum dilectus. s. eo. si potestas ordinaria est favorabilis. et est hoc dictum satis equum et cetera cum eo transeunt doc. in. e. se. Sed satis potest dubitari quod ordinarius non hanc potestatem a iure eligendi tertium sed appellandi arbitros ad electionem tertij. ut in. d. c. cum spali. et in. d. §. principaliter. ergo iudex recipit hanc potestatem a partibus et per partem militat ratione. Inno. quia superius allegant. tene tamen meum dictum hosti. quia credo quod in iudicio servaretur cum doc. communiter transeant cum eo. Secundus casus est quando retentis eisdem terminis illi quibus data fuit potestas eligendi tertium conenerunt in electione tertij. et sic cessat ratio discordie et hoc casu tenet glo. in. d. §. si in duos. quod valz compromissum et idem tenuit Fran. Accur. et recitat. Jo. an. in addi. spe. eo. ti. §. si. fm. cum quia cessante ratione legis debet cessare ipsa lex. nam quod plus est ratio preferit verbis ut in. c. h. requiris. de app. et in. l. adigere. §. quod quis. ff. de iur. epa. si ratio legis fuit fundata super discordia in electione tertij ut in. d. §. si in duos ergo ex quo tertius fuit electus concorditer debet valere compromissum et laudari inde secutum si hoc dictum indubitanter non est verum nam contrarium apertissime probatur in isto tex.

ibi delegati concorditer elegerunt tertium et tamen propter malum fundamentum a principio non valet hic compromissum nec laudari et hoc tenuit aperte ista glo. si. et spe. eo. ti. §. si. v. si. pone quod in eligendo. et bar. in. d. §. si in duos. et Jo. an. in. d. addi. nam ut ipse dicit et bene si tale compromissum teneret a principio posset sequi in convenientis de qua. s. dixi quia possent partes litigare contra arbitros per magnum tempus et data discordia inter eos illi quibus fuit data potestas eligendi tertium possent non concordare et sic partes essent frustrate laboribus et expensis unde licet posset contingere quod illi concordarent in electione tertij tamen satis est quod posset contingere contrarium. et ideo bona fuit provisio legis volentis a principio providere ut tale compromissum non valeat et hoc opinio omnino est sequenda tam per istum tex. ut dixi tamen quia tex. in. d. §. si in duos. dicit tale compromissum esse nullum ergo non posset conualescere ex postfacto. ut in regula non fit. na. de re. in. li. vi. Tertius casus est quando retentis eisdem terminis arbitri concordaverunt in sententia ita quod non fuit opus venire ad electionem tertij ex quo dubitatur nunquid valeat compromissum et per consequens laudari ipsorum. Jo. an. videt sentire quod sic quod viciatum est in electione tertij quod cessat ex quo non fuit ventum ad electionem sed arbitri concordaverunt in una sententia quia clausula que nunquam locum habuit ut separabilis non viciatur sed viciatur. L. de lega. l. si legata. r. l. post aditam. L. de impu. et al. substi. et dicit do. an. d. hoc est esse casum. in alia tamen parte h. c. non videtur do. an. ita dare decidit. si tu vide Jo. an. in addi. pal. ubi aperte sentit contrarium et melius. nam inconvenientis quod sequitur ex precedenti casu potest sequi ex isto. nam si ab initio valeret compromissum cum potest sequi discordia sequeretur illud inconvenientis. Item quod tex. in. d. §. principaliter dicit compromissum tale non valere nisi non potest conualescere. propter discordiam subsequenter. satis est ergo quod ad nullitatem compromissi quod reo poterat esse sine exitu. et hanc opinionem tene et optime facit iste tex. in. si. cum fundat se super ratione incertitudinis. Quartus casus quando fuit compromissum in duos ut eligerent partibus arbitros qui habeant per se duntaxat determinare questionem et hoc casu tenet hic Inno. valere compromissum. quia non habet malum fundamentum et placet mihi hoc opinio. et iudicio meo sentit glo. in. c. se. ubi dicam. nam hoc casu cessat ratio inconvenientie de qua. s. cum ab initio sint illi arbitri eligendi nam partes confidentes de aliquibus amicis possunt ut quo ad istum actum electionis duntaxat facere ipsos arbitros et iste potest esse casus. c. se. et tene hoc dictum mentem. quia est singulare et optime facit in argu. text. in. l. non distinguemus. in. §. questum. in. fine. ff. eodem. ubi dicitur quod arbitri non possunt delegare vires suas alijs sed habent per se questionem discutere nisi.

aliud sit dictum in compromisso, ergo potest arbitris dari potestas ut ipsi deputent alios arbitros non dico in casu discordie sed ab initio. Quintus casus qui datur potestas arbitris vel alijs ut in casu discordie eligant tertium arbitrum puta sempromium et tale compromissum valet ut non. glo. hic in fi. et est tex. in. d. §. si in duos. qz ex hoc cessat ratio discordie et incertitudinis. Sextus casus qui compromittit in duos ita qz in casu discordie non plures sed unus in quem partes conveniant debeat deputare tertium et hoc casu tamen quidam compromissum valere qz cessat ratio discordie in electione tertij cum hec potestas sit data uni qui non potest in se ipso concordare et hanc opi. sensit glo. §. c. fi. et ita intelligit istum tex. qui videtur hinc contrarius et hoc etiam sequitur glossa ibi. §. hosti. non placuit propter rationem incertitudinis et qz parte posset causare iniquitatem et suspicionem in isto arbitro incerto. ar. in. d. §. quid sit. §. Jo. an. in addi. predicta post Ja. dicit qz istud compromissum non valet viribus proprijs quia compromissum est incertum. ut hoc et in. d. §. si in duos viribus potestatis non quia potest non potest compellere arbitros ad eligendum tertium cum hec potestas fuerit pro parte alteri tributa ar. in. l. consulta. l. de testa. nec ille cui fuit data potestas potest compelli ad eligendum tertium quia ad hoc se non potest obligare ar. in. l. si merces. in. §. ff. loca. et per hanc rationem tenuit hic do. Bar. qz si iste tertius acceptavit a principio hanc potestatem potest compelli ad eligendum tertium et hoc potest debet tenere compromissum sed contra eum facit hoc Innoc. ubi videtur velle qz non valet quantumcumque potestas datur uni qz non potest compelli cum fungatur iure potestatis nec partes potest compelli ut. s. dixi. §. si iste obligasset se de sensu partium ad eligendum tertium posset precedere dictum suum.

Septimus casus qui eligunt aliqui arbitri et datur eis potestas eligendi tertium si volunt ita qz habeant eligere ab initio. et tertius habeat eam eis inchoare. potestatem et valet hoc compromissum ut sensit in dicta addi. quod mihi satis placet qz cessat hoc casu incertitudo de quo. s. dixi. cum iste non sit eligendus in casu discordie sed ab initio. Et non sing. hoc dictum quia videtur sentire Jo. an. id quod. s. dixi post Innoc. ut possit dari potestas arbitro eligendi ab initio alium arbitrum qui procedit secum vel sine eo et hoc potest decidi. Octavus casus qui eligunt unus arbiter ut possit sibi eligere alium arbitrum si sibi placuerit et dicendum est qz valet compromissum per predicta. Nonus et ultimus casus est quando sit compromissum in aliquem tanquam in arbitratorem seu aliquos et datur potestas eligendi tertium in hoc casu discordie. et hoc casu tenuit glo. in. c. se. per illum tex. qz valet compromissum ut aliud sit in arbitratore. qz in arbitro. §. de hoc dicit ut latius sibi dicam

Um q nobis

Non solet cōiter summarī propter varietatem lectū. §. sedz unum intellectū quē sensit glo. hic et Innoc. in. c. precedenti qui placet mihi potest sic summarī. Valz compromissum factū in unū vel in plures ut ipsi per se causam definiāt vel per alios quos ipsi elegerint. pmo ponitur factum. scdo pfirmatio ibi nos. Nota pmo qz sup. pcuratōne debita ratione visitatōnis potest compromitti. nam quemadmodū sup. modo pcurandi potest fieri aliqua compositio. ut non. in. de. h. de cens. di. xi. in. c. cum ex officij. de pcurip. ita eodem modo potest fieri compromissum. An autē possit in totum tolli pcuratio per compositōnem seu compromissum. dicit ut dixi in dicto. c. cum ex officij.

Nota scdo qz etiam in legatum pape cardinalē potest fieri compromissum nam legatus pape habet ordinariam iurisdictionem. ut in. c. de offi. le. li. vi. Tercio non qz licet arbitri non possint alijs delegare vices suas sine sint arbitri sine arbitratores ut in. l. non distinguemus. §. questum. ff. eo. et in. l. si quis arbitrato. ff. de ver. ob. tñ potest per partibus eis dari potestas ut ipsi eligant alios arbitros seu arbitratores et in hoc tene mecum istum tex. dixi latius. s. c. pxi. et est illud bonum remedium quod partes non possunt puenire in arbitros ut eligant certos amicos quibus vel potestas eligendi eis arbitros et facit. d. §. in fi. Nota ultimo ex fi. lre fm unū intellectum qz arbitrium potest pfirmare per papam. sed dicit glossa se putare qz per hanc pfirmatōnem non alterabitur natura arbitrij. agatur enim ad executionem seu ad penam vel interesse ut plene dixi in. c. p. tuas. s. eo. In glossa. hec glo. opponit de. c. precedenti ubi non tenuit compromissum factum de incerta psona. et hic tenuit. Nota solutōne glo. ponit tres lectu. Prima qz iste delegatus erat arbitrator et deputandi per eum debebant esse arbitratores et non arbitri. sed in. c. precedenti illi erant veri arbitri. Et ex hac solutōne habes notare unū dictum singulare qz potest compromitti in duos tanquam in amicabilem ppositores ut in casu discordie eligant tertium. et hanc lectu. tenuit hic hosti. reddens rationem diversitatis quare hoc compromissum valet tanquam in arbitratores quia si est iniquum reducitur ad arbitrium iudicis et bonam equitatem. ut in. l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro so. sed dictum arbitri tenet sine sit equum sive iniquum ut ibi est dixi in. c. h. s. eo. unde valet compromissum tanquam in arbitratores factum quia per illud deciduntur lites non aut sic per arbitros. sed sepe lites ex litibus oriuntur. hec ratio hosti. bona est considerato sine sed considerato principio non concludit. nam non valet compromissum p dicto modo factum in arbitros quia non possit esse sine exitu in casu discordie et sequeretur impuissens de qz dixi

in. c. precedenti. que quidem rō militat etiā in arbitra-
toribus cum possint discordare in diffinitione et electio-
ne terci. Item. c. precedens. et. l. item si vnus. §. si in
duos. ff. eo. loquuntur iudicte. s. faciendo mentē em
de arbitro et arbitrator. potest dici arbiter. nam vltra
omnes indifferenter cum glo. et hosti. potes tu redde-
re aliam ratōnem diuersitatis q̄ in arbitris non valet
compromissum quia coram eis est iudicium seu q̄ sit
j. c. di. s. eo. et. l. i. ff. eo. vi. instantia iudicial. pos-
set euanescere in casu discordie sine aliq̄ effectu et ideo
non valet p̄promissum s̄ coram arbitratore non est iudi-
cium vt dicit ista glo. sed est quedam amicable cōpo-
sicio et ideo cessat ratio ne euanescat iudicialis instātia
sed inspecta subtilitate iuris posset teneri p̄ta istam gl.

Secōda soluit hec glo. q̄ hic non fuit factum compro-
missum de incerta p̄sona. s̄ partes dederunt potestātē
legato vt ipse eligeret arbitros et ipse elegit certos Jo-
an. videt impugare hanc lect. quia in. c. precedenti illi
iudices elegerunt certum. et tñ non valuit ibi laudum.
Ego puto q̄ glo. habuit alium intellectus q̄ ibi dēbat
eligi tertius in casu discordie et non ab initio. hic antez
fuit data potestas legato vt ipse diffiniret per se vel da-
ret alios arbitros. s. qui deberēt cognoscere et diffinire
q̄stionem et hanc lect. sentit etiam Inno. s. c. pxi. i. si. et
hanc puto veram lect. huius. c. nam in h̄ casu non pōt
sequi inconueniens. de quo in. c. precedenti. vñ hoc. c.
in effectu. puidet circa h̄ q̄ arbitro p̄t dari ptās diffinire
di negotium p̄ se aut per alios et in hoc tene menti istū
tex. et p̄cordate videtur in. d. l. non distinguemus. §. q̄
situm. in. ff. eo. et in. d. l. pe. et ibi hoc firmat bal. et fa-
cit qd̄ dixi in. d. c. gāmq̄. An aut̄ p̄fessio facta coram ar-
bitro habeat vim p̄fessionis iudicialis vt efficiat cōfessio-
nem infamis eo casu quo cōfessio infamaret coram iudice
dic q̄ non sine cōpromissum expiret siue duret. ratio
quia cōfessio infamat eo casu quo confessio habetur p̄
damnato et sit talis causa in qua damnatus efficiat infā-
mis. vt dixi in. c. at si clerici. d̄ iudic. et nō. bar. in. l. i. c.
falsum. ff. de his qui nō. infā. vnde sicut vera sententia arbi-
tri nō infamaret. vt in. l. quid ergo. in. §. ex compromif-
so. ff. de his qui nō. infā. ita nec cōfessio facta coram ar-
bitro. qd̄ etiam firmat bal. in. d. l. penl. Tercia
lect. glo. est q̄ fuit data ptās vni qui nō poterat in seip-
so discordare. s̄ in. c. p̄cedenti fuit potestas data pluri-
bus hanc lect. secutus est glossa. s̄ hosti. non placuit.
quia posset pars p̄tendere lesionem seu iniquitatem
ratōne arbitramenti sed tu dic plēnius circa hanc lect.
vt dixi in. c. p̄cedenti. Quarta lect. extra glo. posuit
Inno. s. c. pxi. vbi dicit q̄ illi mediatores nō erāt ar-
bitri sed iudices delegati dati a legato pro hoc fm̄ eū
quia papa cōfirmatū hic hoc factum istorum mediato-
rum. nam si fuissent arbitri. papa non confirmasset ipse

rum sententiam quia sententia arbitrorum nō p̄firmat
quia non habet executionem paratam sed ei statim me-
tu pene. vt in. l. i. c. de eden. et in. l. ij. c. eo. Nec ob-
scdm̄ eū si dicatur q̄ hic interuenit pena quia declarat
istos fuisse arbitros et non iudices. dicit em̄ ipse q̄ hec
consideratiō non p̄cedit quando fuit compromissum
in iudicem ordinariū vel delegatum quia propter cō-
promissum non desinit esse iudex delegatus vel ordi-
nariū. vt in. c. nisi. de p̄ben. et in. c. ex parte. s. e. vñ
licet legatus fuisset arbiter hic nihilominus remansit or-
dinariū et tanquam ordinariū potuit dare istos de-
legatos hec lect. non placet hic hosti. primo quia scdm̄
ipsam h̄c decre. non faceret ad titulum. Item quia tex.
hic in secunda parte non appellat ipsos iudices sed ap-
pellat ipsos mediatores. Item dicitur q̄ tulerunt sen-
tentiam et q̄ fecerint ordinatiōnem quandam que ver-
ba innunt q̄ illi erant arbitri vel arbitratores.

Quinta lect. q̄ laudum istorum non tenebat de iure
per. c. s. p̄xi. ideo fuit opus q̄ papa confirmaret.
valuit ergo arbitrium virtute confirmatiōnis papalis et
non ex validitate compromissi. sed iste intellectus non
est bonus quia non apparet hic q̄ papa ex plenitudine
potestatis voluerit dari robur huic laudo. Sextam
lect. ponit hosti. q̄ ordinario potest dari potestas eligē-
di terciū arbitrum. nam legatus habet ordinariam
vt. s. dixi. sed arbitris vel delegatis non potest hec po-
testas dari et ita loquitur. c. precedens Diuersitatis ra-
tio est scdm̄ eum quia ordinariū habet a iure hanc po-
testatem sed delegatus non. Item potestas ordinaria
est fauorabilis non sic potestas delegata. vel compro-
missaria. tu vide circa hanc lect. quod dixi in. c. p̄ce-
denti. mibi p̄ceteris placet secunda lect. et expedias ma-
teriam huius. c. prout plēnius dixi in. c. p̄cedenti.

Compromissum Breue est et

per alia ver-
ba potest summari. Compromissum ante sen-
tentiam litum finitur morte alterius compromittenti-
um vnde non transit in heredes compromittentium ni-
si de eis sit tantum in compromisso. hoc dicit compre-
hendendo mentem. e. Nota primo vnum casum
in quo obligatio contracta cum defuncto non transit
in heredem regulariter antez contra. nam omnis obli-
gatio transit in heredem licet de herede non fuerit fa-
cta mentio in contractu. vt in. l. veteribus. c. de cōtra.
et committ. s̄. Fallit tamen in quibusdam casibus de
quibus dicendum est legitur et nota in. l. qui futurum.
§. i. et in. l. iuris gentium. §. pactorum. ff. de pac. et in
ter ceteros casus excipitur vnus casus satis generalis
sc̄z. quando pactum factum cum defuncto coheret per-
sone defuncti ita q̄ ex natura ipsi act? nō p̄t obligatō

concernere heredem de quo plene p bar. in. l. eodem. ff. de verbo. oblig. et in. l. si decesserit. ff. qui satis co. et in. l. postulante. ff. ad trebal. et per hoc deciditur questio. pone q aliquis obligavit se in contractu vt posset capi psonaliter p observantia tractus posito q tale pactum valeat queritur nunqd b transeat in heredem vt heres possit capi determinat bar. p pdicta in. d. l. si decesserit. q no. secus tñ ipse sentit in statuto. vt si caneratur statuto q debitor possit capi psonaliter tñ em tenet q eius heres poterit capi qz potest pelli ad observantiam tractus sicut defunctus et b posuit in. d. l. postulante. et de materia dicendū plenius. vt nō. in locis palle. Secūdo nō q pmissum transit in heredem si hoc dictum fuerit in cōpromisso et dicit hosti. q natura cōpromissi tenet vñ dūm inter naturam societatis et iudicij. nam societas nunqz transit in heredem etiam si fuit dictū q transiret licet heres teneat ad reddendam rationem et ad alia accessoria ad societatem. vt in. l. nemo p̄. et in. l. cum duobus. in. s. idē r̄dit. ff. p soci. et ibi nō. vera ratio huius dicti et vide quod dixi post glo. in. c. inter dilectos. in. si. de si. instru. Iudicium aut transit in heredem licet non sit dictum q trāfret vt patet in. c. p̄ntata. j. de testi. et in. l. oratō. ff. de fer. et in. l. vnica. L. ne ex delict. defun. cōpromissum vero non transit in heredem nisi sit dictum et pro hoc. quia cōpromissum est stricti iuris vt dicit in gl. Et credo q potest assignari alia ratio magis specialis qz in ra non assignant in hoc rōnem nam iste tex. et in. l. diē p̄fate. s. i. et in. l. si interpell. ff. e. ti. simpliciter dicit q pmissum non transit in heredem s̄ non assignat aliquam rōnem vnde puto q ista potuit esse rō. nā arbitri cōiter eligunt amici vna p̄mittentes recesserūt a iudice ordinario propter p̄sidentia sp̄alem quā habebant in arbitrio in quos p̄miserunt que rō nō veniat sibi locum in heredem. nam heres quicqz non est ita amicus vel notus arbitro sicut erat defunctus. vñ casus arbitri fuerant assumpti sub sp̄e amicicie et p̄sidentie psonalis non debet cōpromissum transire ad heredem qz ista confidentia est quid psonale inherens persone defuncti merito non dicitur transire in heredem p̄ predicta ar. opti. in. l. non distinguemus. s. q̄situm. ff. eo. vbi dicit q arbitri non possunt alijs vices suas delegare. nisi partes cōcesserint qz ptes habuerunt cōfidentiam de eis et non de alijs. et si diceremus cōtrarium sequeretur q quis posset habere quicqz arbitrium sibi suspensū. cuius suspitōnem forte p̄bare non posset vt in. d. s. questum. Item si a psona arbitri non receditur ita q cōpromissum est omnino personale quo ad arbitros. vt in. l. si quis arbitratus. ff. de v. oblig. et in. d. s. questum et in. c. vno delegatorum. s. de offi. dele. ita debet esse cōpromissum personale quo ad ipos cōpromittentes

vide aliud bonum simile in executoribus testamētōrū nam illud officium vni iniunctum nō transit in suū heredem qz hoc officium solet iniungi p̄tex. amicicie et confidentie maxime id quod non ita de facili cōtingit in psonam heredem s̄ vt dixit glo. et bñ in. c. si. de testa. l. vi. s̄ iudicium transit in heredem. quia iudex ordinarius aditur ex necessitate et p̄sumitur qz incedat p̄ sententia iusticie. quo ad omnes vnde non aditur p̄tex. amicicie merito cōpromissum differet hoc casu a iudicio vnde qz arbitria sunt redacta ad instar iudiciorū vt in. l. i. ff. d. arbitri. istud est verum regulariter. s̄ fallit et potest inter ea notari diuersitas s̄ multas differentias inter arbitriū et iudicium dixi post glo. in. c. cum dilectus. s. eo.

In glo. ibi p mortem alterius compromittentium intellige hoc et tex. de compromisso anteq̄ sit lata sententia vel laudum nam si sententia vel laudum esset latum ante mortem licet non sit mandatum executioni nihilominus transit in heredem. vt in. l. diem p̄fate. s. i. ff. eo. dixi in. c. ex pte. s. eo. nam ex quo fuit lata sententia ante mortem cessat ratio quam p̄misi quare cōpromissum non transit in heredem. sed si sententia nō dicitur lata vel laudum vel arbitrium tunc expirat per mortem alterius compromittentium etiam si ante mortem fuisset in causa conclusum et dies esset et p̄fixus ad sententiam ferendam vt sing. probatur. s. c. c. ex parte vbi dixi. Sed circa hoc quero nunquid expirat acta gesta coram arbitro p mortem partis sicut expirat compromissum. p̄ e. et Abb. dicunt hic q nō per c. p̄sentata. j. de testi. et l. pe. L. de arbi. vnde expirat compromissum. s. vt in eo non p̄cedatur contra heredes per arbitros. sed acta gesta coram arbitris non expirant sed faciunt fidem coram iudice et idem tenet spe. eo. j. s. differet. post principium. et hoc tenent non solum quando expirat compromissum per mortem. s̄ etiam qualitercunqz compromissum finiatur. semper enim acta cause non dico lites p̄fenerant in sua validitate ita q faciunt fidem coram iudice vt probatur in dicta. l. penult. et ibi hoc firmant docto. maxime bal. et acta cause dicuntur attestatōnes testium confessiones partium. et similia. que habent instruere causam. et respectu attestatōnum distinguitur. prout habetur in dicto. c. p̄sentata. et in. l. si. L. de testi. acta litis dicuntur que non concernunt instructionem cause sed ordinant iudicium vt citatio litis contestatio satisfactio. et similia. ista enim p̄funt expirante compromisso sicut quando perit instantia iudicij. de quo vide quod plene dixi post Innoc. in. ca. causam que. de testi. Item dicas q licet pereat compromissum tamē effectus iam productus de preterito nōn extinguitur vnde si fuerit coram arbitris interrupta p̄scriptio p contestatōnem litis vel alio mō legitio nō expirat ille effectus licet extinguat

compromissam. Alterius quero an dispositio huius .c. habeat locum in arbitratore et amicabile compositore ut sic expiret tale compromissum, per mortem alterius compromittentium. Spec. format hanc questionem eo. ti. in. §. finitur. v. quid si arbitratore. et ibi concludit quod non quia si compromittitur ut in arbitratore istud non est verum compromissum sed est quedam transactio sine compositio. ut non. in. c. qntauallis. de iur. iur. et in au. s. ve ro c. tingerit. l. de iudic. Compositio autem siue pactum transit in heredem. ut in. l. si pactum. ff. de pba. et cum h. dicto spe. ad quod etiam se remisit. Jo. an. transit h. do. an. Sed adverte quia non puto hoc dictum esse per rationem quam s. dixi unde puto quod fortius debet hoc casu expirare compromissum quam quando fuit compromissum tanquam in arbitros quia arbitratore dignantur magis preter amicitie et prudentie quam arbitri et habent maiorem potestatem arbitratore quam arbitri quia arbitratore possunt dare de iure vniuersi partis alteri moderate tamen pro bono concordie. ut non. in. c. nisi. de pben. et non. i. l. si de meis. §. recepisse. ff. de arbit. ergo debet expirare illud compromissum sicut in alio casu. Preterea mirandum est de dicto spe. nam istud. c. solum fecit mentionem de compromisso nec iure pbatur quod non appelletur compromissum istud quod sit tanquam in arbitratore. Preterea et tercio arbitratore dicantur arbitri. unde non differunt nisi in casibus iure expressis. ut. l. si societate. in. §. arbitrorum. et quod ibi non. ff. de socio. Nec ob. motum spe. quod istud sit quedam transactio. quia fateor si effectus fuisset leticus ante mortem alterius. ff. de quo ante decisionem seu pronuntiationem altera pars compromittentium necessit non potest dici quod transactio sit perfecta. Item quero ponit quod in compromisso fuit facta mentio de herede nunc quid transeat in unum heredem tamen vel in heredis heredem et sic in infinitum spe. in. d. §. post pn. concludit quod transit in omnes heredes in infinitum. quia appellatio ne heredis veniunt omnes nam heredis heres testatoris est heres ideo regulariter appellatio ne heredis veniunt omnes in infinitum. ut. l. in annalibus. l. delega. et in. l. si. l. de her. insti. non ob. l. antiqitas. l. de usu fruct. ubi solum venit unus heres. quia illud est speciale quod unus et suo heredi relinquit usufructus alicuius rei alteri vero relinquit proprietatem nam tunc ne frustra proprietatem sit sine usufructu restringitur ibi nomen heredis. Ultimam quero de quotidiana questione nunquid post mortem prelati compromittentes super iuribus ecclesie expiret compromissum. spe. in. d. §. si finitur. v. quid si prelati. format questionem. et videtur aliquantulum vacillare. nam quod expiret facit quia sicut expirat per aliam partem ita debet expirare per parte prelati ut equalitas seruetur inter utramque partem ar. l. si interpellatur. hic alle. in glo. Item prelati non potuit compromittere impetunus preiudicium

ecclesie sue. ut in. c. puenit. 7. Cur. tpe. s. eo. tandem videtur sequi spe. quod si est compromissum factum pro utilitate ecclesie successor habebit illud ratum alias non ar. in. c. ij. de pca. et Collec. sensu hic singuli. partem affirmatiam quod expirat compromissum per mortem prelati. sed hoc dictum non tenerem sic indistincte quia compromissum sit nemine ecclesie et ecclesia non moritur ut in. c. libertati p. q. ij. et i. c. si gratiose. de sep. li. vi. Unde distinguere sic quod aut compromissum fuit factum interueniente sollemnitate debita vel fuit factum simpliciter super his super quibus prelati solus habebat potestatem compromittendi et tunc non expirat per mortem prelati. quia prelati est nudus minister et ecclesia debet compromissum ministerio prelati fatendam tamen est quod si ecclesia fuit lesa potest petere restitutionem in integrum. ut in. c. de inte. resti. sed si prelati compromissum super iuribus que non potest in perpetuum obligare vel obligauit ecclesiam citra sollemnitate debitam tunc fateor quod sicut transactio non haberet effectum post mortem prelati. ut in. c. veniens. et quod ibi non. d. transactio. ita et compromissum debet expirare per mortem prelati. Ultimo si vis videre multos alios casus in quibus expirat compromissum vide in spe. in. d. §. si finitur. Et an inter compromittentes possit esse aliqua diuersitas in obligatione ut magis obligatur vna pars ad obseruantiam compromissi quam altera vide spe. eo. ti. §. si finitur. hoc quod preter mittendum non est cum tribus sequentibus.

Explicit lectu. famosissimi vniuersi iuris doctoris domini Abbatis siculi archiepi. Spanormitani super primu decretalium librum. que per optime emendata impressionem Basilee adepta est. Anno natiuitatis christi. M. D. LXXI. Adalung. Scors.

117